

opaskoiran joulu 2019

- TEEMANA ELÄINTEN VAIKUTUS HYVINVOINTIIN
- KOIRATARINOITA OPASKOIRATYÖN JA SOKEIDEN LASTEN JÄRJESTÖJEN HYVÄKSI

Kuva: Valters Pojakovs

OPASKOIRAN JOULU 2019

Koiratarinoita opaskoiratyön ja sokeiden lasten hyväksi

Kahdeksas vuosikerta

Julkaisija: Opaskoiran Joulu ry, www.opaskoiranjoulu.fi

Vastaava toimittaja: Juha Herttuainen, juha@opaskoiranjoulu.fi

Taitto/ulkoasu: Ali Kinnunen, ali@opaskoiranjoulu.fi

Ilmoitusmyynti: Printmix Oy, www.printmix.fi

Kirjapaino: ADverts, www.adverts.lv

Tilaukset: Juha Herttuainen, juha@opaskoiranjoulu.fi,

puh. 040 353 1979.

Kirjan hinta 15 euroa, (5 kirjaa tai enemmän 10 euroa/kpl), postikulut lisätään.

Kannen kuva: Janne Silas ja hänen opaskoiransa Hugo (Kuva: Valeriina Silas)

OPASKOIRAN JOULU RY

c/o Juha Herttuainen (puheenjohtaja/sihtööri)

Apinu iela 14, Carnikava

LV-2163 Latvia

Sähköposti / kotisivut: info@opaskoiranjoulu.fi / www.opaskoiranjoulu.fi

Puhelin: +358 40 353 1979

Rno 209.891 (11.4.2013)

Y-TUNNUS: 2561927-2

ISSN-L 2323-4024 / ISSN 2323-4024 (painettu)

- 4 Toimittajalta**
Juha Herttuainen
- 6 Uuden opaskoiran kanssa lomamatkalle Eurooppaan**
Janne Silas
- 12 Velga elää laatu-elämää auttamalla ihmisiä**
Juha Herttuainen
- 16 Taisto Virkonmaa ja huumekoira Eri tekivät historiaa**
Emmi Manninen
- 22 Suomen Sokeat ry esittäytyy**
Eeva Korkala ja Annikka Levola
- 26 30 vuotta eläinten koulutusta**
Marianne Tenhami
- 32 Koirasta apu sydänpotilaan elämään**
Tiina Ihalainen
- 34 Onnea Annansilmät-Aitta ja kiitos!**
Kaisa Penttilä
- 36 Tallinnan opaskoiratapahtuma**
Juha Herttuainen
- 38 Palvelukoirien koulutusleirillä Līgatnessa**
Ilze Kregere
- 40 Opaskoiran merkitys hyvinvoinnilleni**
Marianne Tenhami
- 44 Allan Aula – aktiivinen koiraharrastuksen konkari**
Meri Peuhkurinen
- 46 Opaskoiramaaottelu Latvia – Viro – Suomi 2019**
Juha Herttuainen
- 48 Peltojäljestä piristystä opaskoiran elämään?**
Juha Herttuainen
- 51 Onnea sinne herrankukkaroon, Voitto!**
Riitta-Kaisa Voipio
- 54 Yhdessä opaskoirien ja hevosten kanssa**
Marianne Tenhami
- 60 Opaskoirat elämämme merkkipaaluina**
Valeriina Silas
- 64 Opaskoiran käyttöä täydentää puhuva tunnistava kamera**
Kari Oja
- 66 Latvian Palvelukoirayhdistyksen kuulumisia**
Zaiga Kļaviņa
- 70 Opaskoiran Joulu – toimintaa 2018-2019**
Juha Herttuainen
- 76 "Ottis"-sarjakuva**

TOIMITTAJALTA

Se pysyy, mikä muuttuu, on vanha latvialainen viisaus, joka pätee myös suomalaisessa elämässä. Olen kuunnellut aikani kulkusi Veto Mars-äänilehtiä 40 vuoden ajalta saattaessani niitä digitaaliseen muotoon. Veto Marseissa lukee, että koira pysyy, mutta kaikki sen käytön, koulutuksen, kasvatuksen ja monen muun asian kohdalla on muuttunut tai muuttuu. Onko muutos ollut aina eduksi, se onkin toinen juttu ja joskus muutosta ei edes tarvita. Klassinen sanonta: "Pyörää ei tarvitse keksiä uudelleen", on monessa asiassa tosi. Toisaalta, jos keksii jonkun uuden menetelmän vaikkapa koiran elämää helpottamaan, on se hyvä juttu. Opaskoiran työkamppelien uudistuminen ja mahdollisuus kokeilla esimerkiksi uusia valjasversioita saattaa ratkaista jonkun koiran liikkumiseen vaikuttavan pulman. Mekin Latviassa uusimme valjasvarustuksen kaikille koirille.

Näinä aikoina on käsitelty koiran ja muidenkin eläinten merkitystä ihmisen hyvin voinnille. Merkitys on suuri ja myöskin ihmisen "paluu luontoon" on erinomainen asia, jota saa jopa lääkärin määräyksestä. Koiran kykyä on hyödynnetty valtavasti ihmiselle hyvän olon tuottajana, mutta myös esimerkiksi hypo-koirana, joka haistaa ihmisestä terveydentilan haitalliset muutokset. Satojen tuhansien vuosien aikana on koira oppinut kommunikoimaan olemuksensa avulla ihmisen kanssa. Koiran lempeä katse

on hyvää tarkoittavan maaginen, jonka aistii, vaikka sitä ei näkisikään. Sokeat ovatkin parhaita koiran tuntijoita. Heillä on myös henkinen yhteys koiraansa, mikä on kummankin hyvinvoinnin kannalta suuri asia. Olen ymmärtänyt, että kun sokea tai "muu koiraihminen" puhuttelee koira, käy sillä lämmin läikähdyt sydäneläimessä, niin kuin ehkä vastaavasti omassakin sydäneläimessä. Silloin asiat ovat kohdallaan.

Hienoa on ottaa vastaan palautetta terapiakoira-perheiltä ja terapiakoiran kanssa työtä tekevältä henkilöltä. Varsinkin punaiset labradorit ovat mainioita terapiakoiria!

Kuten Zaigan kirjoituksesta näkyy, on opaskoira-työ Latviassa vihdoinkin heräämässä ja pääsemässä vauhtiin ruusun unestaan. Yhteiskunnan rahoituksen edelleen puuttuessa on porukka hajaantunut kaduille kerjäämään ja kansan karttuksa käsi on tullut hätiin. Väki on huomannut, ettei tässä muu auta - eipä sen puoleen, kerjääminen ja siihen liittyvä taiteellinen esiintyminen on ollut ennen vanhaan vuosisatoja sokean kunniallista ammatin harjoittamista. Joillakin sokeilla narun päässä opastava koira on löytänyt hyvät kerjuumestarat.

Jälleen suuri kiitos kirjoittajille ja muille tämän kirjan hyväksi työtä tehneille, kuten myös ilmoitus- ja irtonumeromyyjille!

Koetetaan pärjätä,

Carnikavassa 17. marraskuuta 2019

Juha Herttuainen, kynologi

Rauhallista Joulua opaskoirille toivottavat:

OULUN
ev-lut. seurakunnat

Vörögatan 13
65100 Vaasa
puh. 06 320 9100

Mela
Maatalousryttäjien eläkelaitos
www.mela.fi

KESKUSTAN
ELÄINKAUPPA
Kalevankatu 14, 00100 Helsinki
Puh: 09 602 413
www.keskustanelainkauppa.com
Löydät meidät myös Facebookista!

puh. 050 466 6677
www.salekaihtimet.fi

www.ikaainstituutti.fi

Kaikenkarvaiset Oy
Varasto | Ruosilankuja 4, 00390 HELSINKI
Toimisto | Ruosilankuja 3 E, 00390 HELSINKI
www.kaikenkarvaiset.com

Karkkilan Eläintarvike
Mäntylänkatu 1
03600 Karkkila
Puhelin/fax: 09-565 3767
www.karkkilanelaintarvike.fi

HYVINKÄÄ SVEITSINHOVI
Mäkikuumolantie 1,
05800 Hyvinkää
Puh.040 591 4482
Avoinna 24h

TAKSI
HARRI KAUKOLA T:MI
Hasalantie 61
17320 Asikkala
puh. 040 724 0058

NIUSKALANKATU 2
20380 TURKU
Puh. (02) 4780 330
www.teollisuudenrakentajat.com

Skrapängsvägen 9
AX-221 40 Mariehamn
Phone (+358) 18-527 350
www.scantube.com

www.vetman.fi

SALON
ELÄINTUHAUS.FI

Eeronkatu 10, 40720 Jyväskylä
P. 010-2715010
www.viitaellit.fi

www.raumacata.fi

Kemintie 25, 95420 Tornio
Puh. (016) 445 891
www.euromedivet.fi

Kolarin VPK

Elää tätä päivää.
ajan hengessä.
www.lottasvard.fi

EW-Sport ky
PL 49
02231 Espoo
Esa Vanhanen
Gsm 0400 753 296
www.ew-sport.fi

Immersbyntie 395, 01150 Söderkulla
puh. 010 322 2900
www.grefinn.fi

Pizzeria Wanhis
Kauppiaankatu 24-26
65380 Vaasa
puh. 040 502 4017

Pukkilantie 265, 07600 MYRSKYLÄ
puh. 020 33 1234
Soittajahinta 0,84 snt/min.
www.suomenelaintuhaus.fi

Uuduo Ky
Puh. 044 542 3542 ulla.tenho@uuduo.fi
www.uuduo.fi

Vaskooli Vauhosen Tunturiravintolat Oy
Menossa mukana

Keski-Suomen
Talonniespalvelu Oy
Tyvitie 9 as 3, 42700 Keuruu
puh. 045 323 6053

Hämeenkyrö
puh. 050 574 3165

Uraisten apteekki
Virastotie 2 41230 Uurainen
Puh. 014 811 370

Veljekset Kokkonen Ky
Lamminkyläntie 38 81720 Lieksa
Puh. 013 523 501

Valin Juha Tmi
Pitkäkatu 15 28130 Pori
Puh. 040 546 9653

Venetex Oy
Saaristotie 3718 21650 Hyvinkää
Puh. 0400 925 726

Vankilavirkailijain Liitto VVL ry
www.vankilavirkailija.fi

Ventoniemi Buses
Verkattehtaankatu 2 05830 Hyvinkää
Puh. 019 460 000

puh. 040 7643995
www.lankakissa.net

Pejatie 3, JKL. Puh. 010 2393 750
www.elainklinikkatahti.fi

Varkauden Puu Oy
Jäppiläntie 486 78900 Varkaus
Puh. 0400 271 203

Viherrakennus Oy Keijo Sakaranaho
Haaransuontie 9 90940 Oulu
Puh. 010 526 4640

UUDEN OPASKOIRAN KANSSA LOMAMAT- KALLE EUROOPPAAN

*Teksti: Janne Silas
Kuvat: Valeriina Silas*

Vaalea labradorinnoutaja Hugo aloitti opaskoirauransa 1. lokakuuta 2018. Kokenut musta labbis, Opas Uuno, oli jäänyt eläkkeelle kurkunpäänhalvauksen takia kuukausi aiemmin. Konkari kulki muutama kuukauden mukanaamme remmin päässä opettaen uudelle oppaalle tuttuja lenkkipolkuja. Lopulta vaimoni Valeriina ulkoilutti Uunoa. Sitten Uunon oli aika siirtyä ajasta ikuisuuteen. Jäljelle jäi vain ikävä ja muistot. Hugon oli aika täyttää yksin Uunon tassun jäljet.

Koska koirat ovat erilaisia luonteensa ja käyttäytymisensä osalta, opaskoirankäytäjältä kuluu aikaa tottua uuden koiran tapaan tehdä työtään. Hänen pitää pyrkiä siihen, että ei odota uuden oppaan olevan samanlainen kuin vanha. Yritin pitää tämän mielessäni, kun hioimme yhteistyötä Hugon kanssa kotiympyröissä reilu puoli vuotta. Sitten oli aika lähteä valloittamaan maailmaa asuntovaunulla.

Toukokuun puolessa välissä 2019 karavaanimme lähti kohti Viroa. Hugon opastustaidot testattiin heti ensimmäisenä reissupäivänä Tallinnan turneessa. Tähän opaskoirakilpailuun osallistui Suomesta, Virossa ja Latviasta kaksi opaskoirakkoa kustakin maasta. Tulimme kilpailussa toiseksi, sillä herrasmiehenä Hugo antoi Latviassa työtään tekevän, samasta Zaigan koirakoulusta valmistuneen sisarensa Suzen voittaa.

Hugo opasti minut Luoteis-Espanjassa olevan antiikin-aikaisen majakan huipulle ja takaisin. Jalassani olevat naarmut ovat seurausta pari päivää aiemmin minun ja Hugon tekemästä seikkailuretkestä.

Hugolla oli leirintäalueilla paljon opastustyötä. Saksan Bonnissa kävimme vaihtamassa tyhjentyneen kaasupullon täyteen. Raskas työ vaatii säännöllistä venytystä.

Ensimmäisen matkaviikon aikana yövimme Virossa, Latviassa ja Liettuassa viidellä eri leirintäalueella. Hugo opetti löytämään leirintäalueilta huoltokennuksia, vedenottoaikoja, jäteveden tyhjennyspaikkoja, ulkoilutuspaikkoja ja tietysti palaamaan takaisin omalle asuntovaunullemme. Työ oli varsin haastavaa, sillä jokaisen leirintäalueen ympärillä oli kosolti mielenkiintoisia uusia hajuja. Aikaa uuden hajukartan muodostamiseen ei juuri ollut. Minun piti oppia liikkumaan Hugon tyyliä. Edellinen oppani Uno oli elänyt opaskoiran elämästä kuudes-

osan ulkomailla, jona aikana minä olin tottunut koiran määrätietoiseen tapaan tehdä työtään oudoissakin ympyröissä. Hugo sen sijaan oli hyvin harkitseva ja hidas, mutta kun koiran antoi mieltä rauhassa, lopulta löytyi yleensä oikea osoite.

Baltian maissa Hugo opasti minua muun muassa Saarenmaan Kaalijärven meteoriittikraatterilla, saaren pohjoisrannalla olevalla Panga pankalla, Latviassa Paroni von Münchhausenin museossa ja Liettuan ristikkulalla. Ensimmäisen matkaviikon jälkeen olin havaitsevinani Hugossa pientä stressiä. Siitä eteenpäin pyysinkin leirintäalueilla liikkua mukamme joko kahdeksanvuotiaan **Arttu**-poikamme tai yhdeksänvuotiaan **Alina**-tyttäreemme.

Siirryttyämme Puolaan Hugolla oli taas uudet hajumaailmat nuuskittavanaan. Oppani kävi ensimmäistä kertaa elämässään eläintarhassa Puolan itärajan lähetyvillä. Puolassa välissä sekä koiran että eläintarhan asukkien stressitaso oli niin korkealla, että päätimme poistua paikalta. Puolassa teimme matkamme ensimmäisen polkupyöräreissun. Iloksemme Hugo viihtyi hienosti tandempolkupyörän peräkäräyssä. Vietimme Puolassa viikon verran yöpyen muun muassa Krakovassa ja Dresdenissä.

Etelä-Saksassa kävimme kahdessa teemahuvipuisossa. Legolandissa jätimme Hugon suosiolla kenneliin, sillä Legolandissa opaskoiran kanssa ei pääsisi edes aluetta kiertävään tuktuk-junaan. Sen sijaan Ravensburger Spielelandissa Hugo pääsi toimimaan oppaanani ja pääsi jopa mukaan esimerkiksi aluetta kiertävään pikkujunaan ja Ravensburg-hahmojen seassa lipuvaan jokiveneeseen.

Saksa tuntuu olevan paikoin hankala maa opaskoiran oikeuksien kannalta. Muutaman kerran jou-

Matkan aikana kuljimme kolmella eri autolautalla. Finnlinesin autolautoilla on yleensä hyvät jaloitteluolosuhteet koirille.

Kävellessämme Etelä-Ruotsissa Kåsebergan laivalatomuksille, jouduimme ylittämään lammasportin. Hugo opasti minut hienosti kapeaa kävelytasoa pitkin rullien yli.

duimme selittämään aika tavalla opaskoiran oikeuksista koiran toimiessa näkövammaisen oppaana.

Olimme olleet reissussa noin kolme viikkoa, kun tulimme Ranskaan. Karavaanimme eteni pikku hiljaa etelää kohti maksullisia moottoriteitä pitkin. Hugon stressi tuntui vähentyneen ja se opasti minua taas leirintäalueilla yksinään. Minä totuttelin edelleen koiran hitaaseen ja harkitsevaan opastustahtiin.

Ehdittyämme Välimeren rantaan, kävimme satulinan näytävässä keskiaikaisessa Carcassonnen linnassa. Hugo opasti uskomattoman hienosti tuhat vuotta vanhan kreivien linnan kuluneissa portaisa. Kävimme samalta leirintäalueelta myös sen vieressä olevassa eläintarhassa, jossa on Euroopan suurin eläinsafari. Hugo pääsi mukaan sekä safarille että perinteiseen eläintarhaan, jossa riikinkukot ja haikarat tepastelivat vapaina. Nyt Hugon kokemus oli jo karttunut eikä stressiä esiintynyt.

Olimme olleet matkalla neljä viikkoa, kun siirryimme Espanjaan. Ajelimme pohjoisrannikkoa pitkin länttä kohti jylhissä vuoristomaisemissa. Eräällä taukopaikalla pienen lounasravintolan tarjoilija oli hyvin pahoillaan, kun hänellä ei ollut antaa minulle pistekirjoitusmenua. Vuosien varrella näkövammaisiin suhtautuminen on muullakin tavalla parantunut useassa Euroopan maassa.

Parin päivän päästä saavuimme Espanjan länsirannikolle Ribeiran pikkukaupunkiin. Laajensin reviiä-

ni Hugon kanssa leirintäalueen ulkopuolella. Juhannusaaton kunniaksi kävimme aivan Espanjan luoteiskolkassa, A Corunassa, jossa on Herkuleen torni. Se on ainoa käytössä oleva antiikin aikaan rakennettu majakka. Kiipesimme 234 porrasta noin 60 metriä korkeaan majakkaan. Hugo opasti minua todella tarkasti kaksituhatta vuotta vanhan majakan kuluneilla kiviportailla.

Koska Euroopan länsiosissa oli kova helleaalto, pyrimme pysymään paluumatkalla lähellä viileää rannikkoa. Kiersimme Biskajanlahden ympäri Ranskan puolelle ja yövyimme samalla leirintäalueella kuin tulomatalla. Hugo muisti kaikki leirintäalueen reitit. Muistikuvat Uunon opastustavasta alkoivat pikku hiljaa poistua mielestäni ja aloin arvostaa Hugon tarkkaa ja harkitsevaa opastusta. Luottamus toisiimme parani ja saimme siitä lisää itseluottamusta.

Ajoimme Ranskan etelärannikolta sisämaan kautta pohjoista kohti. Matkalla ostimme konjakkia pienestä tislamoista. Matkan varrelle osui monenmoisia yllätyksiä. Esimerkiksi ollessani eräällä aamulenkillä Hugon ja Artun kanssa aivan läheltä lähti lentoon valtavasti räkäisten hanhikorppikotka. Hugo oli oppinut loistavaksi matkakoiraksi, eikä enää stressannut jatkuvasta maiseman ja hajumaailman vaihtumisesta.

Ranskan pohjoisrannikon maaseudulla baskeripäisiä paikallismiehiä palasi patongit kainalossa koteihinsa. Tien varrella oli ikivanhoja kivistä kirkkoja, hyvin vanhoja taloja ja kyliä ja kerran näkyi jopa eräällä talossa risukatto. Camembertin kylästä löysimme museon, jossa kerrottiin täällä valmistettavan val-

Iloksemme Hugo oli niin innostunut kärrykyödistä tandem perässä, että asettui petilleen jo pyöräilyreissun alkuvaiheessa.

Asuntovaunun jätevedet tyhjennettiin yleensä maassa olevaan ajokaivoon. Tämä Saarenmaan ajokaivo oli retkemme alkuvaiheessa. Loppumatkasta Hugo osasi jo itse etsiä oikean kaivon, kun olin BlindSquaren avulla saaneet meidät suurin piirtein oikealle paikalle.

kohomejuuston historiasta ja valmistuksesta. Koirilta oli museoon pääsy kielletty, mutta opaskoira teki poikkeuksen.

Heinäkuun puolessa välissä matkailimme Luxemburgin ja Saksan kautta Hollantiin. Winterswijkissa olevan leirintäalueen ympäristö oli minulle entuudestaan tuttu, joten pystyin tekemään Hugon kanssa hieman pitempiä lenkkejä ilman ylimääräistä jännitystä. Muutaman päivän päästä tulimme jo kolmatta kertaa matkamme aikana Saksaan. Olimme olleet reissussa jo yhdeksän viikkoa, mutta vasta Travemünden lähellä olevalla leirintäalueella tapasimme ensimmäiset suomalaiset. Matkustimme päivälautalla Travemündestä Malmöön. Finnlinesin lautalla ruotsalaismieshistö yritti kahdesti evätä opaskoiran pääsyn ravintolaan ja baariin. Ruotsi on edelleen Euroopan takapajuisin maa opaskoiran oikeuksien suhteen.

Olimme kuunnelleet koko matkan ajan Ystadiin sijoittuvia Kurt Wallander -äänikirjadekkareita. Niinpä kurvasimme Ruotsin eteläkärkeen ja Hugo pääsi opastamaan minua Wallanderin kotikadulla Mariagatanilla. Kävimme myös Käsebergassa, joka oli Kurt Wallanderin mietiskelypaikka. Käsebergasta löysimme yllättäen laivalatomukseksi kutsutun kivimuodostelman. Yhteensä 59 suuresta kivistä koostuva rakennelma oli 67 metriä pitkä. Ylhäältä katsottuna kivimuodostelma näytti laivalta.

Seuraavana päivänä ajelimme Ruotsin keskiosaa pitkän pohjoista kohti. Linköpingissä otimme Hugolle ekinokkimmadotuksen, joka pitää ottaa ennen

kuin palaa Suomeen. Kapelsskär-Naantali -autolautamatkan jälkeen olimme taas Suomessa. Kymmenen viikon aikana Hugo oli osoittautunut loistavaksi reissukoiraaksi ja hitsautunut osaksi perhettämme. Useat eksymiset täysin oudoissa ympyröissä ja niistä selviytyminen oli lujittanut luottamustamme toisiimme. Enää en haikaillut vanhan luotettavan oppaan perään.

Raskas työ vaatii aina välillä pienen leikkihetken pötkön kanssa.

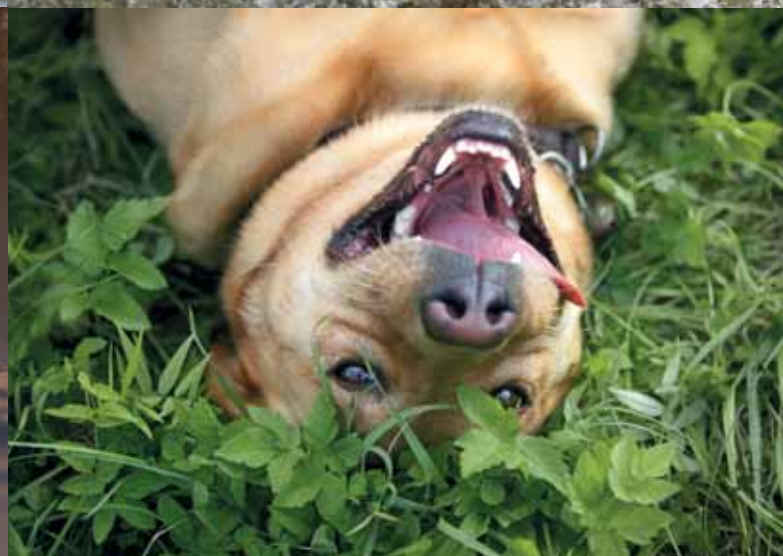

Oppaat vapaalla!

Kuvat ovat Latvian Palvelukoirayhdistyksen ja valokuvaaja Valters Polakovs'n Latviaa kiertävän valokuvanäyttelyn satoa." Kuvat: Valters Polakovs.

TORNION KAUPUNKI
www.tornio.fi

Autokoulu
lähellä
sinua

www.citytraffic.fi

Itsenäisyydenkatu 18
33500 TAMPERE
Puh: 045 7733 2887

autokoulu **city traffic**

Levin
HUONEISTOLOMAT
KIINTEISTÖVIRKUT OY

Tunturitie 2, 99130 Sirkka
Puh. 010 8350 300

Korja-Kumi Oy

Rekkakatu 5
33840 TAMPERE
puh. 03 2750 400
www.korjakumi.fi

LIVISÄNNÖINTI OY

Neljäs Linja 24, 00530 Helsinki
puh 010 8410 410
www.livisannointi.fi

LEMPIKELÄINLIVE
JÄLKI

Pohjolankatu 4-6, 96100 Rovaniemi
Ma-Pe 10-18, La 10-16, Su 12-16
puh. 040 127 2423
www.jalki.net

KMarket

Reimari

Keiteleentie 3, 72600 KEITELE
Puh. 0406463213

Virkkalan Omena-apteekki
Virkkalantie 8 08700 Lohja
Puh. 019 341 183
www.omena-apteekki.fi

FMS-SERVICE.fi
Levytyökoneita

VAASAN VANHA APTEEKKI
GAMLA APOTEKET I VASA

Vaasanpuistikko 13, 65100 Vaasa
www.vanha-apteekki.fi

Aukioloaikamme:
ma-pe 9-19, la 9-17 su 12-16
Päivystys joka 3. viikko

BIG DOG
Hundpensionat

VKR-palvelut
Hietaniemenkatu 10 C 00100 Helsinki
Puh. 050 542 6046

Vesa +358 50 349 0067, Seinäjoki
Kari +358 4066 404, Jyväskylä
info@fms-service.fi

Markvägen 58
65930 Södra Vallgrund
bigdog@netikka.fi
050 5726462

Autohuolto MEG

Asentajantie 17, 67600 KOKKOLA
puh. 040 740 0300
autohuoltomeg@gmail.com
www.autohuoltomeg.com

Ravintola Antika

Väinöläntä 1, 33100TAMPERE
Puh. 03 2141 282
www.antika.fi

LOKAHUOLTO
Sakka Oy

Maanrakennuspalvelut ja
lokahuollot Kotkassa
24 h päivystys!
0400 342 758
sakka.oy@kypm.net

Sisärakennustekniikka SRT Oy
Hakamäenkuja 8, 01510 Vantaa
srt-oy.fi

Mieliharmi Oy

Töölöntorinkatu 2 B 19a
00260 Helsinki
puh. 0440 333 787

Kaarinan Suodatintekniikka Oy

Nummenniityntie 22
20780 KAARINA
Puhelin +358 (0)20 720 9600
www.suodatintekniikka.com

JMN-RACING OY

Paanamäentie 46
Nummi
puh. 045 1120 180

Sorvaajankatu 11a
00880 Helsinki
Puh. 0934870288
www.herttoniemenlukko.fi

ARVOLUKKO

Ilometalli Oy

Myllypurontie 6,
82820 Maukkula
puh. 044 270 8168

METSÄPALVELU
TURUNEN OY

Kauppatie 11
81200 Eno
www.metsapalveluturunen.fi

AUTOKORJAAMO
HAGSTRÖM OY

Myllyojankatu 26, 24100 Salo

nLIGHT

puh. 019 357 391
Sorrnorinne 9, 08500 Lohja
www.nlight.net

Monimediatalo Mediagents Oy

Larin Kyöstin tie 7
00650 Helsinki
www.mediagents.fi

TRESTON

KYMEN LAAKSON
TAKSI

Palveluksessasi
0100 87227

Isännöinti-Duo Oy

Hämeenkatu 9 A, 4.krs.
15110 Lahti
puh. (03) 782 8680
www.isannointiduo.fi

Keski-Savon
Eläinklinikka

Petäikönkatu 4 - 6
78200 Varkaus
Puh. 010 3212880
www.keskisavonelainklinikka.fi

OULAINEN
SYNTYY JA TAPAHTUU

VELGA ELÄÄ LAATUELÄMÄÄ AUTTAMALLA IHMISIÄ

Teksti: Juha Herttuainen

Kuvat: Velga Zēgneren arkisto

Velga Zēgnere (os. Zalkalne) ja hänen veljensä **Vilnis** syntyivät latvialaisten pakolaisvanhempien lapsina toisen maailmansodan jälkeen Saksan Detmoldissa. Velgan äiti **Alma** oli kotoisin Latvian Skrīveristä ja isä **Jānis** Riiasta.

Vanhemmat avioituivat jouluna 1943 Aizkrauklesin kirkossa.

Elämä kävi tukalaksi Latviassa ja vuonna 1944 Jānis ja Alma alkoivat suunnitella muuttoa pois Latviasta. Toinen vaihtoehto heillä olisi ollut kyyditys Siperiaan ja sitä kautta melko varma kuolema. Pariskunta matkusti vastasyntyneen vauvansa kanssa Liepājaan, mistä onnistuivat pääsemään laivalla Gdańskiin ja sieltä edelleen Saksaan, missä asettuivat asumaan Augustdor-

Veli Vilnis, äiti Alma, Velga ja isä Jānis.

Velga Zēgneren vanhemmat muuttivat pakolaisina Saksaan, missä he aluksi asuivat kuvassa näkyvän Augustdorfin leirillä.

Velgan äiti työskenteli leirin lastentarhassa, kunnes se vuonna 1955 suljettiin.

Münsterin leiri 1960

Velgan ylioppilasluokka – Münster. Velga eturivissä oikealla.

Velga istumassa kuuluisan latvialaisen kirjailijan Zenta Mauriņan seurassa Münsterin latvialaisessa lukiossa.

Ensimmäitä kertaa Latviassa vuonna 1974

Münster 1957 - Juhannus. Alla laulua kanteleiden säestyksellä Münsterin latvialaisessa lukiossa. Oikeassa reunassa Velga ja vasemmalla Velgan veli Vilnis.

Kuvassa opiskelijoiden nuorisjärjestön hallitus. Edessä oikealla Latvian nykyinen presidentti Egils Levits ja hänen vierellään istumassa Velga.

Kuva Velgan ja hänen sulhasensa Ģirtsin häistä vuonna 1980. Paikka on Annabergin linna Bonnissa.

fin leirille Nordrhein-Westfalenin alueelle. Heidän vauvansa kuoli kuuden viikon ikäisenä, mikä tietenkin aiheutti suuren surun.

Velga kävi Saksassa koulun, josta viimeiset kolme vuotta Münsterissä lukiota. Ylioppilaaksi hän tuli vuonna 1972 ja sen jälkeen hän opiskeli kasvatustieteitä Bonnissa ja Aachenissa. Opiskelujen jälkeen hän työskenteli viisi vuotta saksalaisessa koulussa opettaen matemattikkaa, biologiaa, maantiedettä.

Velga oli aktiivinen toimija eurooppalaisissa Latvia-nuorisojärjestöissä. Hän toimi niiden hallituksissa, oikeuksien valvojana ja mm. piti yhteyksiä Amnesty Internationaliin. Hän myös laati kirjoituksia koskien ohjeistoja Eurooppa-Neuvostoliitto -politiikassa.

Perheeseen syntyi kolme lasta, jotka hyvin opiskelleina asuvat nyt Ranskassa, Saksassa ja Hollannissa.

Eräs Velgan suurimmista ja mieluisimmista tehtävistä oli organisoida Eurooppalainen kesäkoulu (Eiropas vasaras skola), joka oli tarkoitettu latvialaisille lapsille ympäri maailman. Koulu toteutettiin neuvostovallan aikana kahden viikon mittasina leireinä Baltian ulkopuolisissa maissa ja sen jälkeen leirit ovat olleet Latviassa. Muutamalla leireillä on ollut myös sokeita lapsia mukana. Leirien tarkoitus on muun leirielämän lisäksi vaalia latvian kieltä lasten ja nuorten keskuudessa.

Velga ajatteli, että kun Latvia vapautuu neuvostovallasta, perhe muuttaa vanhempiensa maahan. Ensin oli vaikea saada kontaktia Latvian kansalaisiin, mutta hänen lääkärimiehensä **Ģirtsin** kautta yhteys avautui, kun Ģirts kutsuttiin osallistumaan lääkärien kansainväliseen konferenssiin Latviaan. Yhteyksiä saatiin myös sosiaalidemokraattisen puolueen kautta. Velga ja Ģirts tekivät omien tehtäviensä ohessa jatkuvasti myös avustustyötä Latvian vammaisten lasten hyväksi.

Vuonna 2003 muutto Latvian Riikaan vihdoinkin toteutui. Lapsilla oli aluksi hieman vaikeuksia sopeutua. Viisi vuotta myöhemmin seurasi jälleen muutto, tällä kertaa heidän rakennuttamaansa upeaan omakotitaloon Marūpen kaupunginosassa.

Latvian sokeisiin syntyi Velgalle yhteys **Zaiga Kļaviņa**n kautta. Velga kävi Zaigan järjestämässä koiraharrastuksissa ja keskinäisissä keskusteluissa tulivat esille myös Velgan tekemiset hänen aiemmassa elämässään. Zaiga kysyi, josko Velga tulisi mukaan osallistumaan Latvian sokeainjärjestön työhön. Niin tapahtuikin ja vuosien varrella olemme saaneet nauttia Velgan sitkeästä puurtamisesta opaskoiratyön hyväksi.

Zaiga toteaa Velgasta seuraavaa: - Velgaan voi aina luottaa. Hän on hyvä talouspolitiikassa – hyvä kaikessa! Velga haluaa auttaa ihmisiä ja näin hän on esimerkkinä myös meille muille pitää yllä ja kohentaa omaa laatuelämäämme.

Mutta Velgallakin on oma esikuvansa! Hän on Latvian nykyinen presidentti **Egils Levits**. Hän sanoo

Kesäkuussa 1989 järjestettiin Latvian ensimmäinen taiteen maailmankongressi Riiaassa. Kukkameri Vapauden muistomerkki "Mildan" edustalla.

Muutto Riikaan elokuussa 2003. Asumaan asetuttiin Gertrūdes-kadulle. Kuvassa koko perhe ja muuttokoivokeä.

Dzidra-tädin seurassa: "Malja vapaudelle!"

Egilsin olevan paras Latvian presidentti ikinä! Egils on syntynyt Latviassa venäläislapsena ja erilaisen elämänvaiheiden jälkeen edennyt Latvian johtajaksi. Velga on tuntenut Egilsin lukioajoilta lähtien ja varmasti hän järjestää opaskoiraväelle pressan tapaamisen joskus. Ihan vähällä oli, että presidentti Levits olisi vierailut Riian viime opaskoiramaaotellussa, mutta ei sitten kuitenkaan kiireiltään ehtinyt.

"Kohtalonpuisto" Daugava-joen saarekkeella 24.8.2019. –Perhe yhdessä: Jānis, Ģirts, Velga, Dainis, Sarmā ja Konstantīns.

Alla Teodors-koiran käyttöönottokatselmus 6.12.2011. Teodors oli ensimmäinen Zaigan koirakoulun kouluttama opaskoira. Kuvassa vasemmalta Velga, Latvian poliisikoirakoulun johtaja Egils Vinogradov, Zaiga Kļaviņa ja Teodorsin isäntä Aleksejs Volkovs. Kuva: Juha Herttuainen
Velga oli mukana seuraavassa katselmusta, kuten myöhemminkin aina paikalla, kun tapahtuu. Velga, Aleksejs ja Zaiga perustivat Servisa sunu biedriba TEODORS-yhdistyksen (Latvian PalvelukoiraYhdistys) 12.4.2013. Yhdistys on toiminnallaan osoittanut tarpeellisuutensa opaskoirakoiden, kuten myös muiden vammaiskoirakoiden etujärjestönä.

TAISTO VIRKONMAA JA HUUMEKOIRA ERI TEKIVÄT HISTORIAA

Opas Eri oli yksi niistä neljästä labradorinnoutajasta, jotka Opaskoirakoulu lahjoitti Tullille vuonna 1969. Niistä koulutettiin Suomen ensimmäiset Tullin huumekoirat. Eri ja ohjaajansa **Taisto Virkonmaa** paljastivat huumekätköjä kymmenen vuoden ajan.

Teksti: Emmi Manninen

Kuvat: Emmi Manninen ja Tullimuseo

Eräänä kesäpäivänä vuonna 1969 vantaalainen tullivartija Taisto Virkonmaa soitti vaimolleen **Kaijalle** puhelun, joka on jäänyt molemmille vahvasti mieleen. Taisto kysyi vaimoltaan, oletko illalla kotona, olisi nimittäin tulossa vieras. Kaija vastasi olevansa kylä kotona ja varmisti, tarvitseeko kaupasta tuoda jotain.

Taisto oli valittu ensimmäisten joukossa Tullin huumekoiranohjaajaksi, ja oli juuri saanut työkaverikseen vaalean labradorinnoutaja Erin. Tarvittiin vielä vaimon hyväksyntä, koska koira asuisi ohjaajansa kotona.

Koirakon matka kerrostalon ulko-ovelta toiseen kerrokseen Virkonmaiden kotiovelle kävi verkkaisesti, sillä Eri ei ollut tottunut kulkemaan liukkailla betoniportailla. Taisto asetteli Erin etujalan portaalle ja kehui koiraan vuolaasti. Sitten oli toisen etujalan ja takajalkojen vuoro, kehujen saattelemana. Tällä tekniikalla kivuttiin koko matka, ja vasta puolen tunnin päästä kaksikko oli ovelta.

- Olimme aikoinaan päättäneet olla hankkimatta koiraan. Eri oli kuitenkin niin suloinen ja Kaija hyvä-

Etsintä laivassa on tehty. Taisto Virkonmaa ja Eri etsivät huumeikätköjä niin satamissa, lentokentillä, postissa kuin poliisin keikoilla.

Huumekoira Eri vietti vapaa-aikanaan monipuolista perhekoiran elämää Kaija ja Taisto Virkonmaan kodissa. Eri eli lähes 15-vuotiaaksi. Taisto sai eläkkeelle jäädessään Tullilta läksiäislahjaksi reliefin, jossa poseeraa vaalea labradorinnoutaja – aivan kuin hänen huumekoiransa Eri.

luonteinen, että luotin hänen heltyvän, Taisto kertoo. Ja niin kävi.

- Eri juoksi iloisesti minua ovelta vastaan, ja sain sille, että sinäkö olet se vieras, Kaija muistelee nauraan. - Eri oli niin ihana. Ilman muuta se sai jäädä meille.

”Voi kun saisin tuon Erin!”

Taisto oli aloittanut työt Tullissa jo 17-vuotiaana. 13 vuotta myöhemmin siellä ryhdyttiin kouluttamaan huumekoiria.

- Työskentelin tuolloin Sompassaassa tullaustoitustissa ja huomasin koirille etsittävä ohjaajia, Taisto kertoo. - Sehän olisi mielenkiintoinen homma, ajattelin, ja otin yhteyttä Tullihallitukseen. Minulla ei ollut sen kummempaa koirakokemusta, mutta se oli kuulemma vaan hyväksi. Olisi helpompaa omaksua Tullin tapa kouluttaa huumekoiria, kun minulla ei ennestään ollut omanlaistani koulutustapaa.

Eri oli aivan ensimmäisiä Tullin huumekoiriksi koulutettavia koiria. Niin oli myös sen pentueveli Eka, jonka sai **Guy Grönvall** – myöhemmin Tullin koira-

koulun johtajana tunnettu koiramies.

Opaskoirakoulu luovutti Tullille neljä koiraa. Tulevat koiranohjaajat menivät koiria katsomaan, ja heidän kouluttajansa, tulliletsivä **Robert Schlauf** valitsi kullekin sopivimmalta vaikuttavan yksilön.

- Katsoin koiria ja mietin, että voi kun saisin tuon Erin, Taisto huokaa. - Sen katse oli aivan mahtava. Hetken päästä Schlauf sanoi, että Taistolle sopii tuo Eri. Hän antoi hihnan käteeni, ja heti näin koiran tarjoavan minun olevan sen uusi isäntä.

Jo ennen kuin koirille oli valittu ohjaajat, Viikko-lehti teki koirakokelaista jutun. Kuvassa Opaskoirakoulun johtaja **Lasse Haarala** ohjasi Eriä autoon, ja kuvatekstissä kerrottiin Erin olevan varma valinta tulevaksi huumekoiraksi.

Harjoittelu mielessä vapaa-ajallakin

Jo noihin aikoihin Tullin koirien koulutus perustui leikkiin ja keuhuihin. Makupalojen sijaan palkkiona käytettiin taputtelua. Toisin kuin nykyään, koirien koulutukseen kuului huumeiden etsinnän ohella heti alkuunsa perinteistä tottelevaisuuskoulutus-

Taisto Virkonmaa ja huumekoira Eri Katajanokalla 1970.

ta – niin sivulla kulkemista, maahanmenoa kuin paikallaoloakin.

Se, miten hyvin ja kuinka positiivisella asenteella koira työskentelee, riippuu viime kädessä ohjaajan asenteesta, innostuksesta ja määrätietoisuudesta – siitä, miten paljon hän näkee vaivaa luodakseen hyvän suhteen koiraan ja kehittääkseen sen taitoja.

Taisto harjoitteli Erin kanssa paljon myös vapaaajalla. Hän halusi tukea koiran oma-aloitteista työskentelyä. Se kävi vaikkapa näin: aloitellessaan auton pesemistä hän piilotti koiran tietämättä pihalle huumausainetta, mutta ei kehottanut koira etsimään.

- Kun koira tuli vierelleni ja alkoi tuijottaa minua, kysyin siltä, että mitä asiaa. Kun se ilmaisi löydön, kehuin sitä muka yllättyneenä, Taisto kertoo.

Hän halusi koiran oppivan myös rohkeasti liikkumaan vaikeissa paikoissa, jopa tikkailla. Kerran hän piilotti huumausainetta Virkonmaiden piharakennuksen ränniin. Koira kipusi tikapuita pitkin ylös, ilmaisi kätkön ja tasapainoili alas. Päästäkseen tutkiimaan korkealla olevia hyllyjä, koira ponnahti puoli-toistametriä suoraan Taiston syyliin, josta tämä nosti sen hyllylle. Rekan hyttiin Eri ponnisti isäntänsä polven kautta.

Iloinen ja varma luoksetulo kuului sekin Erin perustaitoihin. Sellainen pitäisi jokaiselle siviilikoiralekin opettaa, Taisto lisää. Tavoistaan poiketen Eri-uros joskus livahti tyttökoirien tuoksun ”huumaa-

mana” karkureissulle. Taisto lähti sitä etsimään, ja kun koira löytyi ja tuli hänen luokseen, hän ei koskaan torunut sitä, vaan toivotti sen iloisesti tervetulleksi takaisin.

Koiran kuntoa Taisto hoiti kymmenen kilometrin pyörälenkeillä. Alkumatka saatettiin mennä 40 kilometrin tuntivauhtia. Sitten koira pysähtyi pissalle ja Taisto kytki sen, jonka jälkeen matka jatkui verkkaisemmin. - Muuten tehtiin vain viiden kilometrin pissalenkkejä, Taisto sanoo ja saa lenkin kuulostamaan siltä kuin se olisi vain korttelin ympäri tehtävä pikku kävely.

Taidot testiin jo kahden viikon koulutuksen jälkeen

Erin oltua vasta kaksi viikkoa koulutuksessa, tullivalvontatarkastaja **Aarre Panula** tuumi, että koiran taitoja testataan Hangon satamassa olevassa laivassa.

- Erin reaktio eräästä sängystä nuuhkaisemaansa hajuun oli niin vahva, että sänkyä käyttävän pojan oli pakko tunnustaa piilottaneensa sinne aineita ja siirtäneensä ne uuteen piiloon laivan kannelle, Taisto tarinoi.

Hän ja Eri työskentelivät satamien lisäksi muun muassa Helsinki-Vantaa -lentoasemalla sekä postissa, ja avustivat poliiseja huume-etsinnöissä.

- Kerran postiin oli tullut iso paketti, jonka sisällök-

si oli merkitty hääkakku, Taisto aloittaa kertomuksensa. - Paketin sisällä oli onnittelukortti nuorelle parille. Postimies naureskeli, että katsos vaan, miten kiinnostunut Eri on hääkakusta. Haluaa varmaan syödä sen. Sanoin luottavani Eriin, joten kakku halkaistiin, jotta sen todellinen sisältö saataisiin tarkastettua. Kakun sisältä löytyi kelmuun kääritty, nyrkin kokoinen paketti täynnä hasista ja marihuanaa.

Virka-apua poliiseille sisätiloissa ja maastossa

Poliisikeikoista Taisto piti paljon. Eräänä päivänä hänet kutsuttiin antamaan etsintänäytös sotapoliisiopiskelijoille. Taisto ja Eri astelivat luokkahuoneeseen, johon oli piilotettu huumetta. Taisto ei etukäteen tiennyt, missä kätkö oli. Saatuaan etsi-käskyn Eri alkoi käydä huonetta läpi, ja reagoi lukittuun ammuslaatikkoon hyvin vahvasti. - Sanoin, että kätkön täytyy olla siellä. Ja siellähän se oli, Taisto kertoo.

Seuraavaa tehtävää varten pöydälle oli kasattu valtava keko kirjeitä. Eri sai vainun, ojensi tassunsa ja veti kasasta juuri sen kirjeen, johon huume oli pakattu. - Tuomasin, että oikean kirjeen poimiminen täytyy olla vahinko, Taisto muistelee. - Niin ajattelen vieläkin. Eri kyllä haistoi kasassa olevan huumeen, mutta kasa oli niin iso, että juuri oikean kirjeen erot-

telu sieltä oli koiralle mahdotonta.

Poliisin maastoetsinnöissä koirakot työskentelivät usein laajoilla alueilla, ja etsintäpäivät venyivät pitkiksi. Eräällä keikalla Guy Grönvall ja Taisto koirineen etsivät huumekätköä metsästä. Metsä oli käyty ristiin rastiin läpi, mutta Taisto päätti mennä reitin alkupäähän vielä uudestaan. Yhtäkkiä Eri lähti määrätietoisesti rinnettä alas polulle ja alkoi kaivaa. Taisto huolestui, sillä poliisi oli varoittanut, että kätkössä voi olla siima, jota vetäessä kätkö räjähtää. Ei onneksi ollut siimaa, mutta puoli kiloa hasista kylläkin.

- Tällaiset löytötilanteet olivat herkkiä ja kivoja hetkiä, Taisto kuvailee.

Löytö vietiin kiireesti Keskusrikospoliisiin. Siellä kyhättiin kokoon samanlainen paketti ja laitettiin sen sisään pelkkä puukalikka. Poliisi kätki valepaketin samaan paikkaan, mistä Eri oli huumeet löytänyt, ja jäi väijyksiin odottamaan paketin hakijaa. - En aina saanut tietää, saatiinko tekijä kiinni, mutta tässä tapauksessa taidettiin saada, Taisto arvelee.

Huumekoira Eri oli koko perheen lemmikki

Eri oli myös ihanteellinen kotikoira. Se leikki lasten - Riikan ja Rikun - kanssa ja kulki varmuuden vuoksi heidän kannoillaan silloin, kun palkattu hoitaja piti

Tullin huumekoiratoiminta täytti tänä vuonna 50 vuotta. Sen kunniaksi Helsingin Suomenlinnassa sijaitsevaan Tullimuseoon on koottu koiratoimintaa esittelevä juhlanäyttely. Näyttely avataan seuraavan kerran toukokuussa 2020. Huumekoira Eri on nähtävillä Tullimuseon vitriinissä täytettynä (vasemmassa reunassa).

Huumekoira Eri ja Taisto Virkonmaa Tullipostissa 1971.

lapsista huolta. Pulkkamäessä Eri hyppäsi mielellään kelkan kyytiin, mutta halusi saada kyydin myös ylös. Siistikin Eri oli, mikä helpotti kotielämää. - Ulkoa sisälle halutessaan Eri haukahti. Kun avasin sille oven, se ei rynnännyt sisään, vaan jäi matolle odottamaan tassujen pyyhkimistä, Kaija kuvailee. - Jos Eri oli lumiseen aikaan liannut itsensä jossain, Taisto kehotti sitä menemään maahan ja ryömimään lumessa. Siinä puhdistui koiran likainen mahanalunen, ja sisälle tuli puhdas koira.

Eri jäi eläkkeelle kymmenvuotiaana ja eli perhekoirana vielä lähes viisi vuotta. Uutta koiraa Taisto ei työparikseen voinut ottaa, sillä hänen työnkuvansa muuttui. Hänet nimitettiin Helsingin autontarkastus- ja huumausainevalvontaryhmän esimieheksi. Koirat pysyivät kuitenkin kuvioissa mukana, sillä Taisto järjesti koirakoille harjoituksia, tasontarkastuksia ja oli välillä mukana etsinnöissä.

Matkustavainen pari asuu historiallisen tien varrella

Taisto ja Kaija ovat olleet jo pitkään eläkkeellä. Koiraa he eivät ole hankkineet, sillä elököidyttyään he innostuivat tekemään pitkiä ulkomaanmatkoja. Heidän kotikatunsa historia sopii hyvin matkustavaisille. Katu on nimittäin vanhaa Turku-Viipuri -tietä. Kun bussi vielä kulki Virkonmaiden talon kupeesta, oli vieraiden helppo löytää heille: tulijoiden ei tarvinnut muuta kuin sanoa kuljettajalle jäävänsä pois Virkonmaan pysäkillä, jolloin kuljettaja tiesi heti määränpäin.

Kiitos bussinkuljettajien, Kaijan ei tarvinnut huolestua, vaikka aamulla töihin lähtiessä tuli kiire. Bussinkuljettaja nimittäin tiesi pysähtyä portille, jos matkalainen ei vielä ollut sinne ehtinyt.

Sittemmin tie pantiin poikki voimalaitoksen ja junaradan rakentamisen takia. Virkonmaat alkoivat puuhaamaan kotikadulleen uutta nimeä. Tien varrella kasvoi komea tammi, joten he ehdottivat kaupungin viranomaisille, että tie ristittäisiin Isontamentieksi. Ehdotus meni läpi.

Huumekoirat kiinnostavat eläkepäivilläkin

Taisto seuraa eläkepäivilläänkin mielellään huumekoiratoimintaa ja käy joskus Tullin koirakoululla. - Nykyään ohjaajat ja koirat ovat aivan loistavia, hän ihastelee. - On ihana katsella, miten innokkaasti koirat edelleen työskentelevät. Yksi koira voi työuransa aikana tehdä satoja löytöjä, isojakin. Erin aikoina huumeiden salakuljetus oli todennäköisesti vähäisempää kuin nykyään, ja löydöt pienempiä.

Työskentely Erin kanssa Helsinki-Vantaa -lentotulissa oli aikoinaan Taistolle erityisen mieluisaa. Sinne hänellä on linkki edelleenkin: hänen tyttärensä työskentelee siellä vuoroesimiehenä, alaisinaan muun muassa huumekoiranohjaajia.

Nuorempana tytär kävi työkavereidensa kanssa Tullimuseossa. Eräessä vitriinissä on nähtävillä Erikoira täytettynä.

- Museon opas vitsaili, että tähän viereen topataan sitten Erin ohjaaja, mutta hän elää vielä, Taisto nauraa, huumorimiehiä kun on.

Juuri sinulle sopiva koti Tampereelta?
Onneksi voi vuokrata!

TVA
www.tampereenvuokra-asunnot.fi

Petri Hautala t:mi
Piispantie 8 B 7
00370 Helsinki
puh. 040 832 6555

Kannuksen Apteekki
Siltakatu 6
69100 Kannus
Puhelin: 06 870 008

Abbott
Medical Optics

03 276 1999
www.kissakirjasto.fi
Ravintola 85, Metsämäki, 20180 Turku
Viikkejä ja ohjelmaa päivittäin
Kissa- ja kissakirjasto
Händ Kattokissa

Kosmos
Ravintola Kosmos
Kalevankatu 3,
00100 Helsinki
puh. (09) 647 255
kosmos@kosmos.fi
Avoinna ma-pe 11.30 - 01,
la 16.00 - 01

SOLHUB
Koljontie 21 A 1
21270 Nousiainen
solhub.fi

Sahankulman Kauppakeskus
Sahankulman Liiketalo Oy
Moukarinkuja 4-6
04300 Tuusula
www.sahankulma.fi

NDT Servitek Oy
Kuusiranta 6
41330 Vihtavuori
puh. 044 5504131
www.ndtservitek.fi

M
Manser Oy
Vuorikatu 3, 15110 LAHTI
puh 0400 493 873 manser.fi

EBV SIIVOUS
VBE Service Oy
Soturinkatu 20, 10300 Karjaa
puh. 040 8277 930
www.ebvsivous.fi

HAIKARANPESÄ
Näköalapaikka
Hauenkallio 3
Haukilahden vesitorni
02170 Espoo

Castia
Astiavuokraus
Biolinja 12, 20750 Turku
puh. 040 7475 776 www.castia.fi

JB-KULJETUS OY
Liljasaarentie 2F
00340 Helsinki
puh. 0400 500 986
www.jb-kuljetus.fi

PORVOON PERUNA
PAIKKAKUNNAN ELINTARVIKETEKKU
Höylänlastu 4 06150 Porvoo
puh. 019 5219 900
www.porvoonperuna.fi

Classic Clean Core
Kolohongankuja 6 C 24
01260 Vantaa
Puh: 045-1774258
www.classiccleancore.fi

ITAVET
PIENELÄINKLINIKKA
Hiihtomajantie 5,
11120 Riihimäki
Puh. 040 678 2229

Jyväskylän SÄHKÖ & TELE OY
www.jstoy.com

Uncle Cyco's Oy
Itkonniemenkatu 13
70500 Kuopio
www.unclecycos.com
puh. 050 336 3913

IIRIS pisteen verran parempi
Näkövammaisten palvelu- ja toimintakeskus Iiris
Marjanientie 74, Itäkeskus, Helsinki
puhelin (09) 396 041 (ma-pe klo 8-16)
www.nkl.fi

NESTE OIL
Neste Joensuu
Sortavalankatu
Puh. 013 223 363
www.nestesortavalankatu.com

KMarket
KYLLIKINKATU
Kyllikinkatu 1, 78870 Varkaus
puh. 020 700 2730

UKITAXI
TAKSI UKITAXI OY
Puh. 0400 535 424
Tel. +358 400 535 424
Matti Leivo
matti@ukitaxi.fi • www.ukitaxi.fi

VS-Yrityspalvelu Oy
Kulmalankuja 12 16500 Herrala
Puh. 040 413 2142,

Vuori Trans Oy
Puutosalmentie 2868
71310 Vehmersalmi
Puh. 040 737 5636,

Ylälohjan PUTKITYÖ
puh. 040 933 1270
www.ylalohjanputkityo.fi

Seminaariväkeä Onnelan salissa.

SUOMEN SOKEAT RY ESITTÄYTYY

*Teksti: Eeva Korkala ja Annikka Levola
Kuvat: Juha Herttuainen*

Suomen Sokeat ry on perustettu ajamaan Suomessa asuvien, täysin sokeiden asemaa ja pitämään huolta, että heidän kokemansa vamman aiheuttamat ongelmat tulisivat paremmin huomioiduiksi. Näkövammaisten liitto valvoo koko näkövammaiskentän etuja ja tukitoimien toteutumista. Näkövammaisryhmän sisällä kuitenkin täysin sokeat ovat pienenä vähemmistönä ja heidän erityistarpeensa ja ongel-

mansa ovat osin erilaisia kuin heikkonäköisten koke-
mat vaikeudet. Yhdistyksemme tarkoitus ei ole vä-
hentää heikkonäköisille tarkoitettuja tukitoimia. Toi-
mintamme päämäärä on nostaa esiin sokeiden ih-
misten spesiaalipulmat. Yhtenä esimerkkinä on saa-
vutettavan ympäristön kehittäminen myös sokeiden
kannalta katsoen. Heikkonäköisille saavutettavuus
tarkoittaa näkyviä värikontrasteja ja hyvää valaistus-
ta. Täysin sokeille taas auttavat itsenäisessä liikkumi-
sessa äänisummerit ja jalkaan tuntuvat, lattias-
sa tai kadussa tuntuvat, koholla olevat ohjausraidat.

Suomen Sokeat ry on perustettu vuonna 2008. Sen
tärkeät tehtävät on määritelty säännöissä, joiden
mukaisesti yhdistys ajaa ja valvoo toiminta-alueen-
sa sokeiden oikeuksien ja tavoitteiden toteuttamista
vaikuttamalla päättäjiin, viranomaisiin ja kansalais-
mielipiteeseen tekemällä esityksiä ja aloitteita sekä
antamalla lausuntoja ja suosituksia.

Yhdistyksen voi perustaa kolme henkilöä. Meitä oli-
kin koolla kolme konkarisokeaa virittämässä Suo-
men Sokeat ry:n toimintaa. Monivaikuttaja, aktiivi
sokko **Hannes Tiira**, sekä **Laila Rantanen-Timonen**
ja allekirjoittanut **Eeva Korkala** kokoonnuimme yh-
teen ja laadimme perustamisasiakirjan, joka lähetet-
tiin yhdistysrekisteriin hyväksyttäväksi. Asiat sujui-
vat toivotulla tavalla. Vuoden 2008 syksyllä pidimme
ensimmäisen vuosikokouksen ja viritimme jäsenten
hankintaprosessin. Heti aluksi jäseniä haki toimin-
taan mukaan yli 80 henkilöä. Vuosien mittaan jäsen-
määrä on vaihdellut 80 ja 90 jäsenen välillä. Kuole-
man kautta poistuu joskus muutama jäsen. Jäsenyy-

destä myös eroaa silloin tällöin joku. Onneksi uusia
jäseniä saadaan tilalle. Yhdentoista vuoden ikäinen
yhdistys on edelleen vireä ja toimintakykyinen.

Yhdistystä täysin sokeille on yritetty perustaa jo pal-
jon aikaisemminkin. Monet meistä muistavat noi-
ta yrityksiä. Vastustusta oli paljon. Ehkä vastarinta
johtui rankasta kritiikistä, jota aiemmin osoitettiin
hankkeelle. Pelko riitaisuuksien lietsomisesta näkö-
vammaisten kesken oli suurin syy yhdistyksen pe-
rustamisen kariutumiselle aiempina vuosikymmeni-
nä.

Tuolloin, vuonna 2008, olimme maltillisempia. Em-
me halunneet hajottaa emmekä haitata Näkövam-
maisten Liiton tekemää arvokasta työtä. Päinvas-
toin, halusimme tehdä yhteistyötä muiden näkö-
vammajärjestöjen kanssa. Tärkein tavoite oli silloin
ja on edelleen muistuttaa erilaisista tarpeista sokei-
den elämässä verrattuna niihin, jotka näkevät jonkin
verran.

*Suomen Sokeat kokoontui vuotuisen seminaarin mer-
keissä 25.-27. marraskuuta Onnelassa. Seminaarin oh-
jelma sisälsi mm. luontoäänityksiin tutustumista, ter-
veys- ja hyvinvointitietoutta, musiikki- ja laulusityksiä,
arpajaiset sekä pari esitystä aiheesta: "Eläinten vaikutus
ihmisen hyvinvointiin." Konkarikouluttaja Juha Hert-
tuainen kertoi opaskoirista näkövammaisten oppaina
kautta aikojen ja kuvassa puhuva seitsemän opaspen-
tua kasvattanut Opas-pentukerhon puheenjohtaja Sa-
ri Talonen kertoi esimerkkejä siitä, miten koira vaikut-
taa ihmisen hyvinvointiin. Oikealla kuvassa yhdistyksen
perustajajäsen ja nykyinen "yleishenkilö" Eeva Korkala.*

Puheenjohtajina yhdistyksessä ovat toimineet Hannes Tiira, **Tapio Äystö**, **Ossi Särkinen** ja tällä hetkellä puheenjohtajana jatkaa **Pauli Viertonen**. Puheenjohtaja ja hallitus tekevät työtä täysin ilman korvausta. Vähävaraisena yhdistyksenä emme pysty maksamaan palkkioita luottamushenkilöille. Ainoastaan kirjanpitäjä ja sihteeri saavat minimipalkkion työstään. Yhdistyksen talous pyörii jäsenmaksujen ja lahjoitusten varassa. Tässä yhteydessä mainitakoon, että edesmennyt perustajajäsenemme, ensimmäinen puheenjohtajamme, Hannes Tiira on ollut yhdistyksen tukijalka isojen lahjoitusten kautta. Myös Hannes oli mukana monissa yhdistyksen toiminnoissa.

Ikävä kyllä, pistekirjoituksen arvostus on viime aikoina heikentynyt. Nykytekniikka tietokoneineen ja älypuhelimineen on tullut meidänkin elämäämme. Niiden valtavaa arvoa ja hyötyä ei kannata väheksyä, mutta niiden rinnalla pistekirjoitus on ehdottoman tärkeä taito oppia ja käyttää. Äänikirjojen ansiosta luemme nykyisin pistekirjoja hyvin vähän, mutta on monia syitä, jotka eivät suju ilman pistelukutaitoa. Sellaisia seikkoja ovat esimerkiksi lääkepakkausten merkinnät, ulkomaisten kielten opiskelu, kodin mauste- ym. pakkausten merkkäminen pisteillä ja paljon muuta. Pistekirjoitustaito olisi hyvin tärkeä kaikille sokeille kuin myös vaikeasti heikkonäköisille. Julkiset tahot ovat jo ottaneet kiitettävästi pistekirjoitusmerkintöjä käyttöön hisseissä ja junien penkkien merkitsemisessä. Toivomme vastaavaa kehitystä lisää. Sen sijaan pistekirjoituksen opetus on vähentynyt omissa piireissä. Suomen Sokeiden suuri haave on saada näkövammaisten keskuudessa lisättyä pistekirjoituksen oppimismotivaatiota sekä opetuksen lisäämistä valtakunnan tasolla.

Opaskoirayhdistys ry hoitaa kiitettävästi ja monipuolisesti opaskoiiriin liittyviä asioita. Seuraamme sivusta opaskoiratyötä ja otamme kantaa, jos sellaiseen syntyy tarvetta. Yhdistyksemme jäsenistössä on tällä hetkellä paljon opaskoiran käyttäjiä. Laskujemme mukaan jäsenistössä on tai on aiemmin ollut ainakin 35 opasta. Kyllä häntä heiluu kokouksissamme ja muissa tapahtumissa. Opaskoiratyö on mitä suurimmassa määrin sokeiden hyväksi tehtävää työtä.

Edellä mainittujen lisäksi olemme ottaneet kantaa moniin sokeita koskettaviin asioihin.

Suomen Sokeat on järjestänyt lähes joka vuosi toimintansa aikana seminaarin, jonka nimi on Kuuntele ja Kosketa. Seminaarissa on hienoa tavata toisia samassa asemassa olevia kuin myös muita työtämme arvostavia ystäviä ja tuttuja. Seminaarit ovat tarkoitettut kaikille asiasta kiinnostuneille. Seminaarin ohjelma on monipuolinen. Olemme saaneet luennoitsijoiksi julkisuudestakin tuttuja nimiä. **Esko Valtaoja**, **Roman Schatz**, **Matti Rämö**, **Markku Ojanen**, ynnä muita. Paljon on myös omasta joukosta esiintynyt eri alojen taitajia. Varsinkin musiikkiohjelmat ovat pääasiassa näkövammaisten esiintyjien taidonnäytteitä. Erikoisuutena seminaareissa on ns. pistearpajaiset. Arpaliput on kirjoitettu pistekirjoituksella. Pisteteiden osajat voivat itse lukea onko onnetar suosinut vai menikö arparaha vielä parempaan tarkoitukseen eli yhdistyksen taloudelliseen tukemiseen.

Yhdistyksen hallituksen puolesta toivotamme kaikki täysin sokeat henkilöt jäseniksi yhdistykseemme ja kaikki muut kannatusjäseniksi.

Poteronkatu 1 A 24, 33330 Tampere
www.sokea.fi
Y-tunnus: 2239093-5
Pankki: Tampereen Seudun Osuuspankki
Tili: FI97 5730 0820 7407 24

Puheenjohtaja: Pauli Viertonen
Puhelin: 040 587 5889
Sähköposti: vierpa@elisanet.fi

Sihteeri: Eeva Korkala
Puhelin: 0500 915 405
Sähköposti: eeva.korkala@gmail.com

Rauhallista Joulua opaskoirille toivottavat:

Eläinystäväsi
LÄÄKÄRI

Kornetinkatu 6, 33300 Tampere
Puh. 010 320 9130
www.elainystavasilaakari.fi

Päijät-Hämeen
ELÄINLÄÄKÄRIASEMA

P. 03 751 0980
Saimaankatu 18, Lahti

www.vet112.fi

JÄRVISEUDUN
SANOMAT

HISKINMÄEN ELÄINSAIRAALA

Akselinkatu 1, 44100 Äänekoski
www.hiskinmaki.fi

normet

H & H Lemmikkilehto Oy

Hietalantie 111, Vihti
Puhelin 0400 496 819
intergate@kolumbus.fi

hhlemmikkilehto.yhteystietopalvelu.com

ACANA

www.slnimport.fi

JOUTSEN

www.joutsen.com

FCR

Oy FCR Finland Ltd
Vesonmetsäntie 30, 21270 Nousiainen
fcr-finland.fi

Turun Värите

Sorvarinkatu 7, 20360 Turku
puh: 02 0794 0860
www.turunvarite.fi

JYVÄS-PARKKI

KIRKKO HELSINGISSÄ

www.helsinginseurakunnat.fi

Hoitamisen ammattilaiset

PERUSTOIMENPITEET:

rokotukset • hammaskiven poisto
iho- ja korvatulehdukset • kastraatit
sterilaatiot, myös tähytyksellä

VAATIVAMMAT TOIMENPITEET:

sisätaudit • ortopedia myös urheilukoira
neurologia • kasvainsairauksien hoito
käytösongelmat • akupunktio

puh. 010 423 2142 • www.aisti.info
Virtatie 9, Myyrmäki, 01600 VANTAA

AISTI
ELÄINSAIRAALA

Ajanvarauksella klo 9–20
PÄIVYSTYS 24 h

Lehtovaara

Ravintola vuodesta 1916

Mechelinink.39 00250 Hki
p. 440 833, 493 408

lehtovaara@lehtovaara.inet.fi
www.lehtovaararavintola.fi

30 VUOTTA ELÄINTEN KOULUTUSTA

*Teksti: Marianne Tenhami
Kuvat: Minna Tallberg*

Tuire Kaimio on kouluttanut eläimiä 30 vuoden ajan. Hän on kirjoittanut tietokirjoja, luennoi eläinten oppimisesta ja käyttäytymisestä sekä arvioi opiskelijoiden eläinten kouluttajan ammattitutkintosuorituksia.

Tuire Kaimio kiinnostui eläinten kouluttamisesta jo pikkutyttönä. Lapsena hän näki, miten eläimiä koulutettiin sirkuksen taikuriesityksiin. Myöhemmin hän on oppinut eläinten kouluttamista mestari-kisälliperiaatteella.

- Kun olin nuori, ei ollut mitään ammattitutkintoa. Siihen aikaan ammatti opittiin toisilta eläinten kouluttajilta. Jouduin riipimään tiedon eri puolilta maailmaa, hän toteaa. Nyt hänellä on 30 vuoden kokemus eläinten kouluttamisesta paitsi näytelmiin, elokuviin, mainoksiin ja televisiosarjoihin, myös yksittäisten ihmisten ja eläinten avuksi arkipäivän tilanteissa.

- Minusta on hauskaa tehdä asioita yhteistyössä eläinten kanssa niin, että niillä on kivaa ja että ne ymmärtävät mitä niiltä halutaan ja miksi niiltä halutaan jotain. Tehdään mitä hyvänsä, eläinten hyvinvoinnin on aina toteuduttava. Työn tilaajat eivät välttämättä osaa huomioida tätä, hän kiteyttää.

Koulutusta eläimen ehdoilla

Tuiren mukaan eläimen oppimisen mekanismit ovat samanlaisia, mutta lajinomainen käyttäytyminen vaihtelee paljon. Villieläinten kohdalla on mietittävä, miten lähellä eläintä ihminen voi ylipäättään olla

Tuire ja lintuoppilas.

ja mikä on eläimen luonnollinen elinympäristö.

- Vuonna 2018 julkaistussa Ailo - pienen poron suuri seikkailu - elokuvassa osa eläimistä on kuvattu villissä luonnossa. Emmehän me tällöin voi vain mennä odottelemaan, että jotain tapahtuu, vaan on osattava ennakoida, mitä ja missä tapahtuu. Tämä tarkoittaa tutustumista eläimiin etukäteen ja ympäristön järjestämistä niille mielenkiintoiseksi ja houkuttelevaksi, kouluttaja havainnollistaa. Kouluttamisen

Lopussa kiitos seisoo!

ohella hän huolehtii kuvauspaikoilla eläinnäyttelijöiden hyvinvoinnista niin, että ne saavat tarpeeksi lepoa ja riittävän määrän taukoja. On huolehdittava, että ne kuljetetaan oikein kuvauspaikalle ja totutetaan kuljettamiseen ja uuteen ympäristöön.

- Porot märehtivät. Niiden on mentävä tunnin, parin välein makuulle ja märehtimään, jotta niiden suolisto toimisi. Niitä ei silloin häiritä. Varsinkin nuorten porovasojen jaksamisesta on huolehdittava. Muutenkin tarvitaan monta nuorta eläintä paikkaamaan toista, jos näyttelijän jaksaminen loppuu, hän painottaa.

Tuire palkitsee koulutettavat eläimet ensin ruualla, mutta saadakseen eläimet toimimaan oikein työsään hänen on vaihdettava palkintotyyppiä niin, että ne saavat palkinnokseen sen, mitä juuri kyseisessä tilanteessa haluavat. Vuonna 2017 julkaistun Tuntemattoman sotilaan perhoskuvauksissa palkintona käytettiin oikeaa lämpötilaa.

- Perhosen oli oikealla hetkellä noustava lentoon näyttelijän kädeltä. Testasin etukäteen, miten nopeasti perhonen reagoi mihinkin lämpötilaan ja miten nopeasti se nousi lentoon tietystä lämpötilassa.

Näin saatiin ajoitettua oikea lämpötila oikeaan hetkeen, kouluttaja kertoo. Eläimen oikea käytös saadaan kasvamaan vain vahvistamalla - oli palkinto mikä hyvänsä. Koulutuksessa eläimen tehtävien kestoa kasvatetaan ja niitä yhdistellään niin, että loppujen lopuksi eläin saa pitkän tehtäväsarjan päätteeksi palkinnon. Eläinnäyttelijää etsittäessä eläimen on täytettävä työn tilaajan vaatimukset muun muassa ulkonäön, rodun ja värin suhteen. Jotkut Tuiren omistakin lemmikeistä ovat olleet näyttämöllä.

- Pitkään pyörineessä Katto Kassinen -näytelmässä oli mukana koko jackrussellinterrierisuku: mummo, äiti ja lapsenlapsi, hän muistelee.

Oppivaiset norsut

Kaikki Tuiren kouluttamat eläimet eivät päädy valkokankaalle tai teatterin lavalle. Hän toimii asiantuntijana tuotantoeläinten käyttäytymiseen ja koulutukseen liittyvissä asioissa.

- Eläinten ja tuottajien hyvinvointia lisätään kouluttamalla muun muassa nautoja käsittely- ja siirtelytilanteissa. Aikaa ei tässä koulutuksessa ole kovin paljon kullekin yksilölle. Opitun asian on myös säästet-

Norsun opetusta "pehmomenetelmällä".

tävä omistajien ja lomittajien aikaa tulevaisuudessa. Onkin mielenkiintoista kehittää aikaa säästäviä koulutusmenetelmiä: olisiko jotain, mitä kaikille vasikoille kannattaa opettaa niin, että siitä olisi myöhemmin hyötyä, vaikka tarve toteutuisi vain muutama vasikan kohdalla, hän selittää.

Tuire on myös kouluttanut norsuja Nepalissa.

- Paikallinen perinteinen norsujen koulutus ei täytänyt nykyaikaisen, eläinystävällisen koulutuksen periaatteita. Paikalla ollut **Helena Telkänranta** ihmetteli, voiko olla niin, että yhden eläinlajin suojelussa toista lajia hyödynnetään niin, että se kärsii. Minua pyydettiin mukaan aloittamaan projekti, jossa norsuja alettiin kouluttaa käyttäen eläinystävällisempiä menetelmiä. Selvitin, mihin norsuja tarvittiin ja mikä oli niiden tavoitekäytös. Yhteistyössä paikallisten norsujenkouluttajien kanssa kehitin norsuille esikoulun, jossa ne voivat opetella pehmeämmillä tavoilla perinteisessä koulutuksessa opittuja asioita niiden omaan ymmärrykseen perustuen. Norsu-

jen oli opeteltava ratsastajan poimiminen selkään, käännökset käskystä oikealle ja vasemmalle, menemään eteenpäin, pysähtymään ja poimimaan tiikerin nahka selkäänsä. Norsut oppivat erittäin nopeasti, jopa nopeammin miten ihminen samanlaisessa tilanteessa oppisi, kouluttaja kiittelee. Samalla hän opetti paikallisia kouluttajia eläinten oppimisesta niin, että norsuja voitaisiin käyttää uusiinkin tehtäviin.

Kirjoja tiedon tarpeeseen

Tuire on kirjoittanut kymmenisen tietokirjaa eläinten käytöksestä ja oppimisesta. Ensimmäisen, vuonna 1998 ilmestyneen Tuikun eläinkoulun hän kirjoitti erään toimittajan kysyessä, onko Tuire koskaan ajatellut kirjoittavansa kirjaa.

- Vastasin toimittajalle, että en ole. Toisaalta olen opiskellut Suomen kieltä ja yleistä kielitiedettä Helsingin yliopistolla, joten ajattelin että kai minä nyt

Tuire ja tyytyväinen heppä.

kirjan osaan kirjoittaa, hän muistelee. Seuraavat kirjansa hän on kirjoittanut tiedon tarpeeseen. Vuonna 2002 ilmestynyt Pennun kasvatus sai alkunsa koiranpennukasvatusreseptien puutteesta.

- Olen todella huono kokkaamaan ja tarvitsen ruuan laittamiseen keittokirjan, jossa vaihe vaiheelta, astia ja ruoka-aine kerrallaan selitetään hyvin yksityiskohtaisesti mitä on tehtävä ja mihin ohjeet perustuvat. Siihen aikaan suurella yleisöllä ei ollut tiedossa arkielämään sopivia, eläinystävällisiä koulutusovelluksia. Ajattelin ongelman ratkeavan niin, että ensin annetaan riittävän helppoja ja yksityiskohtaisia, mahdollisimman monelle soveltuvia reseptejä koiranpennun kasvatukseen. Myöhemmässä luvussa käsittelen oppimisen teoriaa sekä sitä, mihin antamani reseptit perustuvat. Tällainen kirja auttoi monia ihmisiä koiranpentujen kasvatuksessa, tietokirjailija iloitsee. Monien muidenkin kirjojensa kohdalla hän on odottanut, voisiko joku kirjoittaa kyseisestä aiheesta ja kun kukaan ei ole kirjoittanut, hän on kirjoittanut itse.

Tuire on ollut perustamassa Suomen Eläintenluttajat ry:tä ollen sen puheenjohtaja ja nykyisin hallituksen varajäsen. Lisäksi hän on Suomen Kennelliiton jalostustieteellisen toimikunnan jäsen sekä tämän toimikunnan alaisena toimivan koirien käyttäytymisen ja jalostamisen työryhmän puheenjohtaja. Vantaan vapaa-ajan lautakunnassa hän kartoittaa Vantaan koirapuisto- ja koirametsätarvetta.

- Viime vuosien elokuvaprojektit ovat olleet niin tiiviitä, ettei minua kannata valita mihinkään luottamustoimiin, kun ei minulla kuitenkaan olisi niihin tarpeeksi aikaa. Korkeintaan voin toimia varajäsenenä, hän toteaa. Tuire opettaa eläinten ja eläin näyttelijöiden kouluttamista monissa oppilaitoksissa ja on ollut luomassa niin eläintenluttajien ammattitutkintoa kuin juuri tullutta eläintenluttajien erikoisammattitutkintoakin, jonka tutkintovaatimukset ovat juuri valmistuneet. Hän arvioi opiskelijoiden ammattitutkintosuorituksia eri oppilaitoksissa ja on kysytty luennoitsija eri tilaisuuksiin kertomaan eläinten käyttäytymisestä ja oppimisesta.

Vaikuttaako eläin positiivisesti ihmisen hyvinvointiin?

Tuiren mukaan pidetään itsestään selvänä, että eläimet vaikuttavat positiivisesti ihmisten hyvinvointiin. Mutta onko aina sittenkään niin?

- Jos eläimellä on ongelmakäytöstä ja ihminen ajautuu sen kanssa noloihin tilanteisiin, eläin ei välttämättä pelkää lisää ihmisen hyvinvointia. Tai jos ihminen pelkää koiraa, koiran silittäminen ei lisää hänen hyvinvointiaan. Päinvastoin. On iso merkitys, että ihminen ja eläin voivat molemmat hyvin ja näin lisäävät toistensa hyvinvointia.

- Valitettavasti olen nähnyt tilanteita, joissa lapsenlapset hankkivat vanhukselle lemmikin ajatellen lemmikin lisäävän tämän hyvinvointia. Mutta joskus lemmikin tulo vanhuksen elämään onkin vain vaikeuttanut sitä: jos vanhuksella ei ole kykyä huolehtia itsestään, miten hän voi huolehtia lemmikistä? Toivoisin, että tätä aihetta tutkittaisiin enemmän. Näin voitaisiin auttaa paremmin ongelmallisissa ihmis-eläinsuhteissa, hän sanoo.

Tuire toivoo, että koirien annettaisiin olla rauhassa

- On koirille aikamoinen vaatimus, että niiden pitäisi täysin leppoisasti suhtautua siihen, että kuka vaan ja koska vaan voi tulla silittelemään niitä esittelemättä itseään millään tavalla. Mielestäni se näkyy siten, että osa koirista alkaa puolustautua, niistä tulee epäluuloisia tai ne häiriintyvät. Olisi koiria kohtaan reilua, ettei niiden iholle tultaisi. En vain tiedä, miten tähän saataisiin merkkikieli niin, että koirat eivät koki tilannetta pelottavana tai häiritsevänä, kouluttaja pohtii. Edelleen hän miettii, miten koirahyökkäykset saisi torjuttua.

- Meiltä Suomesta puuttuu tutkimustietoa siitä, miksi koirat täällä meillä hyökkäävät tai mistä koirien puremat johtuvat. Muun muassa Iso-Britanniasa ja Yhdysvalloissa tätä asiaa on tutkittu ja osa näistä asioista voi liittyä myös suomalaisiin koiriin tai voi olla liittymättä. Jos tietäisimme hyökkäysten ja puremien syyt, voisimme miettiä mitä asialle voitaisiin tehdä. Emme muun muassa tiedä, purevatko täällä enemmän rekisteröidyt vai rekisteröimättömät koirat, ovatko ne Suomesta vai jostain muualta tulleita tai minkä rotuisia ne ovat, hän valottaa. Hän kertoo olevansa huolissaan siitä, että vaikka koirien kanssa harrastetaan eri asioita ja ne ovat ihmisten kanssa kotona, niillä on ihmisensä kanssa yhä vähemmän mahdollisuuksia normaaliin sosiaaliseen elämään sekä eri tilanteissa ja paikoissa olemiseen.

- Opaskoirat ovat tässä suhteessa paremmassa asemassa. On hienoa, että ne pääsevät käyttäjänsä kanssa eri paikkoihin ja tilanteisiin. Muilla koirilla se vähenee koko ajan. Tämä on surullista, koska useimmille koirille eri paikkoihin oman ihmisensä kanssa pääseminen on todella tärkeä käyttäytymistarve.

Rauhallista Joulua opaskoirille toivottavat:

ASiantuntevat palvelut Instrumentariumista

Instrumentariumin kokeneet ja ammattitaitoiset optikot ja silmälääkärit ovat valmiina auttamaan sinua yli 150 toimipisteessä ympäri Suomen. Varaa aikasi helposti näöntutkimukseen numerosta **09 4241 7000*** tai **instru.fi**.

Silmälääkäripalvelut

Silmänpohja-
kuvaus

Optikon
näöntutkimus

Laajennettu
näöntutkimus

Varaa aika näöntutkimukseen numerosta **09 4241 7000*** tai osoitteessa **instru.fi**. *Ajanvaraus puhelimitse ma-pe 9-20, la 9-17. Puhelun hinta on paikallisverkkomaksu tai matkapuhelinmaksu.

instrumentarium

Laadukasta palvelua ja ketterää kumppanuutta.

MER-Yhtiöt Oy

Alhotie 14, 04430 Järvenpää

Puh. 09-2797 280

Fax. 09-2712 465

www.mer-yhtiot.fi

icare
VISIONARY IN VISION

www.icaretonometer.com

Alasinkatu 1-3,

40320 Jyväskylä

puh. 020 720 9292

www.suomenallaslaite.fi

Respecta

www.respecta.fi

www.deltamarin.com

Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia

KOIRASTA APU SYDÄNPOTILAAN ELÄMÄÄN

Teksti: Tiina Ihalainen ja avustaja Heli Intke

Hei kaikki lukijat!

Haluaisin jakaa teille pienen tarinan siitä, miten iso apu koirasta on sydänleikkauksesta toipuvalle. Syy tähän on se, että minulle tehtiin menneenä kesänä ohitusleikkaus, jonka takia jouduin olemaan kolme kuukautta kevyellä liikunnalla. Lähtö leikkaukseen tuli nopeasti lähes kotiovelta, enkä osannut varautua siihen ollenkaan. Poissaoloni kotoa kesti lähes kolme viikkoa, joka tuntui pitkältä ajalta. Normaalisti vietän aikaa päivittäin koirieni kanssa lenkkeillen, joten kolmen viikon poissaolo toisistamme tuntui oudolta. Näin jälkepäin uskon koirien vaistonneen kipuni jo aikaisemmin, sillä nyt leikkauksen jälkeen ne eivät laske minua silmistään. Ei edes kotona.

Jo sairaalassa ollessani minulle teroitettiin liikunnan merkitystä toipumiseen. Minulla oli onneksi jo ennestään hyvä peruskunto (kiitos koirieni!), joten leikkauksesta toipumisen lähtökohdat olivat hyvät. Suomen Sydänliitto ohjeistaa, että päivittäinen, asteittain lisääntyvä liikunta on tärkeä osa kuntoutumista. Ensimmäisten kuukausien aikana oma liikuntani koostui pienistä kevyistä lenkeistä koirieni kanssa. Hyvänä ohjeena oli, että liikunnan aikana saa hengästyä, mutta pitää pystyä puhumaan. Luulen, että ilman koiriani, toipumiseni ei olisi edennyt niin hyvin, kuin osasin olettaa. Nyt liikkuminen koirieni kanssa on mukavaa ja reipasta, ja mikä parasta -minuun ei koske.

Etualla kasvattikoira Panda ja takana seitsemän vuotias opaskoirani Foxy. Kuva: Heli Intke

Koiristani on suuri apu päivittäisessä elämässä. Käydessäni asioilla, koirat ovat yleensä aina mukana. Ne odottavat minua autossa, kun asioin avustajani kanssa esimerkiksi terveyskeskuksessa. Koirat jäävät ikkunasta katsomaan, että tulen varmasti takaisin. Tämän muutoksen koirissani olen havainnut leikkauksen jälkeen. Viikoittain käyn erilaisissa sairauteeni liittyvissä tapahtumissa ja otan koirat mukaan, kun se on mahdollista. Ilman koirieni tuomaa iloa ja tukea, en ehkä olisi toivottamassa teille hyvää joulun ja parempaa uutta vuotta 2020!

Foxy, Tiina ja Heli Hytermän nostalgiapatikalla Kerimäellä vuonna 2017. Kuva: Taina Ansela

Rauhallista Joulua opaskoirille toivottavat:

REHELLISTÄ KOIRANRUOKAA, JOKA ON JUURI
SITÄ MILTÄ NÄYTTÄÄ: SUOMALAISTA LIHAA,
LUUTA JA SISÄELIMIÄ.

WWW.MUSHBARF.FI

Koivunen Oy

fixus KAUPPIAAT

BILIA

HELSINGIN YLIOPISTO

YLIOPISTOLLINEN ELÄINSAIRAALA

**KUKA TAHANSA
VOI VARATA AJAN**

ELAINSAIRAALA.HELSENKI.FI

SAMPO GROUP

E.S Group Oy

ONNEA ANNANSILMÄT-AITTA JA KIITOS!

Teksti: Kaisa Penttilä

Kuvat: Annansilmät-Aitan facebookisivulta

Vuosi 1919 oli näkövammaisille merkittävä virstanpylväs, koska silloin saimme oman kaupan, joka työllisti näkövammaisia käsityöläisiä tekijöitä ja myi heidän tuotteitaan.

Tuolloin kaupan perustaminen oli ainoa vaihtoehto, koska muita markkinakanavia oli rajallisesti. Käsityöläisyys oli silloin yksi niistä harvoista ammateista, jolla näkövammaisen pystyi elättämään itsensä ja perheensä.

Vuosikymmenten vieressä meille näkövammaisille on tullut kosolti uusia mahdollisuuksia eri ammatteihin, mutta edelleenkin joukko näkövammaisia valmistaa käsityötuotteita myyntiin.

Satavuotias Annansilmät-Aitta ottaa tuotteita myyntiin sekä välittää käsityöntekijöille materiaaleja. Ilman aitan toimintaa olisi mahdotonta saada rot-

tinkia, harjapuita ja muita tarvittavia materiaaleja kustannustehokkaasti. Haluankin onnitella 100-vuotiasamme ja samalla kiittää sitä olemassa olosta.

Ammattimaisten käsityöläisten määrä on vähentynyt, mutta sen sijaan ymmärrys kasvaa koko ajan käsityöläisten merkityksestä näkövammaiselle.

Käsityöläisten tekeminen on ajankulua, oppimista käyttämään tunteita sekä erinomainen keino kasvattaa itsetuntoa ja omatoimisuutta.

Ilman taitoa nähdä sormillaan, on näkövammaisen elämä kuin käsille lyödyllä.

Sain retinitis-diagnoosin 20-vuotiaana ja noin 20 vuodessa sokeuduin. Olin oppinut näkeväni tekemään käsityöitä ja hallitsin kaikki perustekniikat. Minulle on ollut melko helppoa jatkaa käsityöläisen tekemistä ilman näköä, tarvitsihan minun vain siirtää osaamani taito sormiini.

Kävin näkövammaisten käsityökerhoissa ja siellä opin tekemään rottinkikoreja ja harjoja.

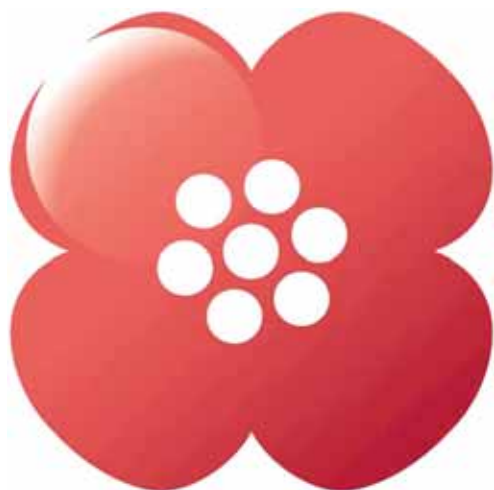
Tuotteita alkoi tulla nurkkiin pyörimään niin paljon, että ryhdyin myymään niitä ensin lähipiirissä ja

nykyisin markkinoilla ja myyjäisissä. Ensimmäinen myyntituotteeni oli mehiläisvahakynntilät ja siitä se sitten alkoi.

Perustin yrityksen, nimeltään SokkoTaito Oy, ja nyt pöydältäni löytää koreja, harjoja, kynntilöitä, koiran ja kissan leluja, koivulöyly-pusseja ja monenlaisia miniatyyri-tuotteita, kuten mattopiiska-avaimenperiä.

Haluankin rohkaista kaikkia näkövammaisia ryhtymään harjoittamaan sormien näppäryyttä ja tuntoaistiaan. Siihen panostaminen kannattaa todella, koska arkielämän toimet edellyttävät tätä hahmotamista ja elämä helpottuu. Minulle on käynyt niin, että kun katson esinettä sormillani, muodostuu siitä välittömästi 3-ulotteinen kuva päähäni. Tällä tavalla hahmotan esineen eri suunnista samanaikaisesti ja se on todella huikea näky!

Annansilmät-Aitan tunnus. Oikealla Kaisa Penttilä opaskoiransa kanssa.

SokkoTaito Oy:n toimintaan ja tuotteisiin voit tutustua nettiosoitteessa: <http://www.sokkotaito.fi/>

TALLINNAN OPASKOIRA- TAPAHTUMA

Teksti ja kuvat: Juha Herttuainen

Pitkää aikaa pidettiin opaskoirakokeet Tallinnassa Viron opaskoirankäyttäjien yhdistyksen ja Latvian palvelukoirayhdistyksen yhteistyönä 18. toukokuuta. Viroon on Tarton koulun lisäksi tullut toimintaan mukaan toinenkin tuottaja, Viron avustaja- ja terapiakoirayhdistys, joka tuottaa myös opaskoira.

Koepaikka sijaitsi Paldinskin maantien liepeillä olevassa lähiössä. Radan tekeminen oli oikeastaan melko helppo homma. Kokeita edeltävä tiistaina kaikki oli valmista. Piti vaan pitää peukkuja pystyssä, että radan varrella olevat työmaat olisivat paikallaan vielä lauantainakin. Ei auttanut peukkujen pystyssä pitäminen, kaikki työmaat olivat poissa, mutta onneksi oli muitakin vaikeahkoja kohteita. Sovittiin, että pidetään kokeet suunnitellulla radalla, koska muut vaihtoehdot olisivat olleet huonompia. Kolmasosa koirakoista ei saapunut paikalle, ja sen vuoksi oli tehtävä myös lisäjärjestelyjä mm. maali- ja lähtöpai-kan välisissä kuljetuksissa. Koska osa koirakoista oli aivan tuoreita, eivätkä varmaan edes tietoisia silmäsuojien käytöstä, jätimme suojalasitkin pois kaikkien yksimielisellä suostumuksella.

Kokeneet tuomarit arvostelivat vuorotellen koirakot ja koirakoiden kieltä osaavat peesarit toimivat liikkeenohjaajina. Kilometrin rata arvosteluineen vei aikaa vajaan tunnin ja homma oli ohi viidessä tun-

nissa. Siirryttiin pisteiden laskuvaiheeseen ja tulokset julkistettiin myöhemmin loppuruokailun yhteydessä.

Minulle ja varmaan muillekin olivat aivan uusia tuttavuuksia Tallinnan opaskoiraihmiset. Heillä oli mukana myös nuori harjoittelija, joka seurasi tarkasti kokeiden tapahtumia. Melkoisella varmuudella Baltian yhdistykset järjestävät vastaavanlaiset opaskoirakokeet myös ensi vuonna.

Zaiga, Janne J, Allan ja Natalia

Opaskoirakokeet 18.5.2019, Tallinna

Järjestäjä: Viron ja Latvian opaskoirayhdistykset

Ratamestari: Juha Herttuainen

Tuomarit: Allan Aula ja Zaiga Kļaviņa

Tulokset:

- 1. Lolita Korjapina**/labradorinnoutaja Zuze, Latvia, 95 pistettä (maksimi 100)
- 2. Janne Silas**/labradorinnoutaja Hugo, Suomi, 90 pistettä
- 3. Janne Jerva**/labradorinnoutaja Elly, Viro, 89 pistettä
- 3. Erkki Virtanen**/labradorinnoutaja Ressu, Suomi, 89 pistettä
- 5. Andis Brīgis**/labradorinnoutaja Mango, Latvia, 84 pistettä

Tallinnan leiriläisiä, henkilöt vasemmalta: Natalia Stankevits-Melnikova (Tall. kouluttaja), Andis, Lolita, Janne, Elvi, Zaiga, Janne Jerva, Erkki, Juha, Reelika Kaasik (Tall. harjoittelija), Anu ja Allan.

Janne Silas ja Hugo, takana Allan Aula

Kunniamerkki Elvi Kurrille

Tiedustelin maaliskuussa 2019 Näkövammaisten liitosta, onko **Elvi Kurrille** myönnetty liiton ansiomerkkiä. Kävi ilmi, ettei häntä ole vielä ansiomerkillä muistettu.

Elvin pitkäaikaisena yhteistyökumppanina päätin esittää NKL:n hallitukselle, että hänelle myönnettäisiin erinomaisesta yhteistyöstä opaskoira-asioissa NKL:n kultainen ansiomerkki. Perusteena käytin seuraavaa tekstiä:

”Elvi Kurri on tehnyt vapaaehtoisena yhteistyötä

keskeytyksettä opaskoirankäyttäjien, peesareiden ja opaskoirapalvelujen tuottajien kanssa 1980-luvun puolivälistä lähtien. Hän on toiminut hoitoperheenä kymmenille kasvaville ja tilapäishoitoa tarvitseville koirille, ollut mukana järjestämässä ja toteuttamassa opaskoiraväen virkistystapahtumia ja mm. peesarikoulutusta. Hän on myös lukuisia kertoja esitellyt opaskoiratyötä eri paikoissa, mm. kouluissa. Viime vuosien pääyhteistyötaho on ollut ja on edelleen Latvian Palvelukoirayhdistys/Zaigan Koirakoulu Latviassa.”

Kuukauden kuluttua NKL ilmoitti myöntäneensä Elvi Kurrille liiton kultaisen ansiomerkkin, joka sitten luovutettiin hänelle 19.5. Thai-ravintola Nuudelissa Tallinnan opaskoiratapahtuman yhteydessä.

Elvi oli todella otettu huomionsoituksesta!

NKL:n kultaisen merkin lisäksi Latvian opaskoirayhteisö onnitteli Elviä Hyvinkäällä järjestetyn vuoden 2018 opaskoiramaaottelun yhteydessä kauniilla puheella ja kukkakimpulla. Kukkat luovutti Latvian Palvelukoirayhdistyksen puheenjohtaja Aleksejs Volkovs.

Esta Ratnik ja Anu Lokke, Tarton opaskoirakoulun ensimmäiset kouluttajat. Kuva: Juha Herttuainen

Tässä yhteydessä kerron myös toisesta huomionosoituksesta, joka kohteeksi oli valikoitunut virolainen **Anu Lokke**. Yhdessä **Heikki Saastamoisen** ja **Esko Palosvirran** kanssa treenattiin Viron alkuperäisiä kouluttajia Anu Lokkea ja **Esta Ratnikia** opaskoiran kouluttajiksi Tartossa 1990-luvun alkupuoliskolla.

Ennen Viron tasavallan 100-vuotisjuhlapäivää helmikuussa presidentti **Kersti Kaljulaid** oli jakanut valtion tunnustukset 112 Viron kansalaiselle, joiden sitoutuminen ammatilliseen työhön tai yhteisöön on parantanut Viron elämää. Anu Lokke, vammaiskoirien valmentaja, palkittiin Viron Punaisen Ristin neljännen luokan mitalilla.

Viron vammaiskoirien koulutukselle ja niiden käytön opettamiselle Anu on omistautunut koko elämänsä ajan.

Anusta huomasi, että hän todella arvosti presidentin myöntämää mitalia. Leiriläisten puolelta annettiin vielä kummallekin palkitulle kukkakimput ja runsaasti ablodeja!

"Ikäväni Tallinaan ei päästä irti otteestaan ei päästä ..." (Miljoonasade)

Wäille Oy	WSK-Sähkö Oy Messukyläntie 1, 33700 Tampere Puh. 03 3143 5300
Yup Ky Lintulammenkatu 5c A 3 04250 Kerava Puh. 041 527 4150	Ålands Senap Godbyvägen, 22410 Godby Puh. 018 41287
	Porin ev.lut. seurakuntayhtymä

Tony

Teksti: Ilze Kregere
Kuvat: Valters Poļakovs

"Raikastavaa oli siemailla raitista ilmaa ja ruostumattomuuden tunne oli päivittäisessä rutiinissamme", näin Rinald kuvaa tätä leiriä. "Muistan aina tämän leirin, jossa oli erittäin lämmin ja ystävällinen ilmapiiri ja jossa oli niin paljon ihmisiä - valmentajia ja kuntoutushenkilökuntaa - jotka sopivat niin hyvin työhönsä, että sitä ei voida kuvata sanoin."

Rinalds Tonyn kanssa koulutuksessa

Kävimme tällaisella leirillä ensimmäistä kertaa ja hyödyt ovat valtavat. Yksilölliset koulutukset opaskoiralle, miehelleni sekä suurten ja pienten ihmisten kouluttaminen – ihmisten, jotka tukevat rakkaitaan päivittäin, ovat antaneet meille paljon. Opaskoira Tony on ollut suureksi avuksi miehelleni hänen päivittäisessä elämässään jo yli kahden vuoden ajan. **Rinalds** ei piilota miellyttävää yllätystään siitä, että opaskoiran kanssa työskentely on tullut entistä läheisemmäksi ja tuottavammaksi.

Rinald osoittaa suurta kiitollisuutta kynologi **Egilsille** koulutuksesta ja korostaa, että hänen neuvoistaan on ollut suurta apua. Viestinnästä **Tonyn** kanssa on tullut uskomattoman tehokasta. Kiitos, Egil! Samoin Rinald huomasi, että tyttäreemme ovat muut-

PALVELUKOIRIEN KOULUTUSLEIRILLÄ LĪGATNESSA

tuneet - tuki heiltä on paljon taitavampaa ja ymmärrettävämpää.

Ei leirillämme eikä tyttärillämme ollut laiskaa hetkeä Līgatnen kauniilla kukkuloilla. Tuimme päivittäin tukea tarvitsevia ihmisiä ja kävimme luokissa kohtaamassa ihania kuntouttajia, jotka tukivat ammatillisesti vammaisia. Pääsin aviomieheni ja tyttäret isänsä tiiviimpään läheisyyteen. Tunsimme, kuinka hänen olonsa oli pimeyden ympäröimää ja jokainen askel suuntautui tuntemattomaan. Tiedostimme, kuinka tärkeä on sillä hetkellä läheinen henkilö, joka tukee meitä ja auttaa hoitamaan terveyttämme ja siten myös kohentamaan elämäämme. Tunsimme muutoksen maailmankäsityksessämme: värit ja kaukus olivat tärkeitä, samoin tuulen voimakkuus, ra-

kenne ja tuoksut tuulessa antoivat tietoa. Nämä tunteet ja käytännön vinkit ovat erittäin hyödyllisiä arjen elämässä.

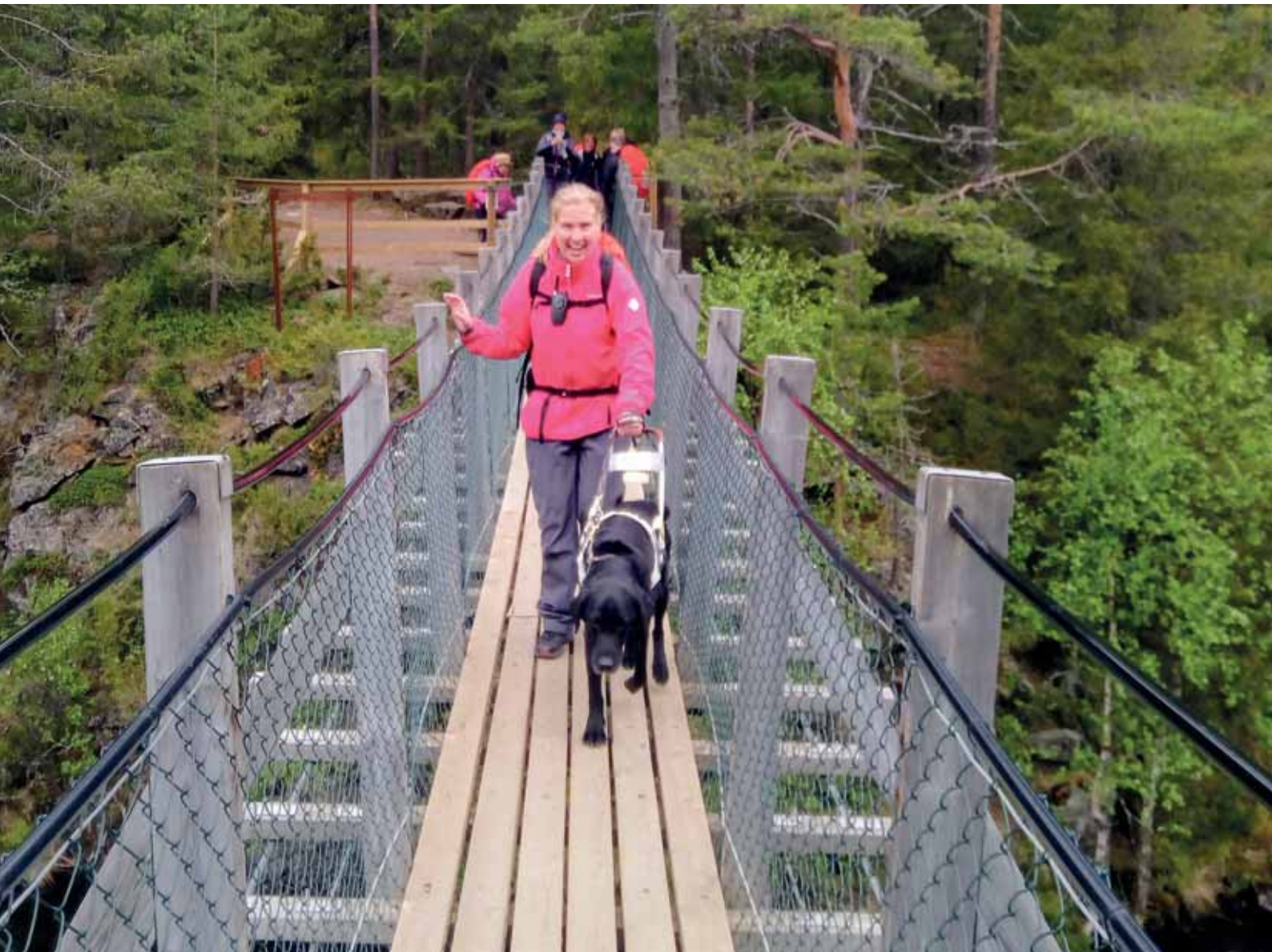
Toivomme, että kaikilla on mahdollisuus osallistua tällaiseen koulutukseen tulevaisuudessa! Paljon kiitoksia **Baibinalle** ja **Elfalle** siitä, että he ovat tehneet niin valtavan määrän työtä ja antaneet meille kaikille mahdollisuuden olla yhdessä ja osallistua. Koirankouluttajat, erityisesti Egils, ja tietysti **Zaigas** ja **Juha**, kiitos siitä, että meillä on Tony - planeetan lämpimin ystävä. Rakastava ja uskova 4-tassuinen kultainen Tony!

Elokuu 2019, *Rinald ja Tony ja muut*

Ilze, Rinald, ja Tony, jonossa toisena

OPASKOIRAN MERKITYS HYVINVOINNILLENI

*Teksti: Marianne Tenhami
Kuvat: Heidi Savolainen*

Pidetään itsestäänselvänä, että opaskoira tuo positiivisia asioita käyttäjensä elämään ja lisää sekä tämän fyysistä että henkistä hyvinvointia. Näin yleensä onkin, mutta on asioita, jotka saattavat myös vähentää opaskoirankäyttäjän hyvinvointia ainakin hetkellisesti.

Pekko, Marianne ja Heidi Tienhaara Karhunkierroksella.

Tätä kirjoittaessani minulla on ollut 20 vuotta kestänyt side opaskoiriin: ensin mustaan, kovin itsetietoiseen ja täräkkään labradorinnoutaja Ninni-tyttöön ja viimeiset yhdeksän vuotta äärimmäisen lempeään, isohkoon labradorinnoutajan ja kultaisennoutajan sekoitukseen Pekko-poikaan, jota ystävien kesken kutsutaan Röhväleeksi sen suuren koon, lempeyden ja joskus ihanan hölmöyden vuoksi. Tänä aikana opaskoira on tehnyt minulle äärettömän hyvää niin fyysisesti kuin henkisestikin, mutta varsinkin henkisesti hyvinvoinnissa on myös se toinen puoli: tietämättömät kadunkulkijat.

Tuoksuu suomalaiselta kesäyöltä, johon on sekoitunut hiukan trooppisuutta kostean, kuumen ilman vain vähän hellitettyä päivän hellelukemista. Kuuluu sirkkojen siritys ja vieno meren aaltojen lipplutus. Tunnen opaskoirani Pekon vauhdikkaat liikkeet valjaissa ja vaistoan senkin nauttivan ihanasta, reippaasta yölenkkeilystämme, jolloin koiralla on viileämpää ja miellyttävämpää kuin helteellä. On niin ihanan rauhallista, kun saamme paahtaa rantatietä vain kahdestaan. Sielu lepää, mieli lepää, voimaannun. Opaskoira todellakin lisää hyvinvointiani. Täl-

läinen ihanan rento, vauhdikas yölenkkeily on vain ja ainoastaan opaskoiran kanssa mahdollista. Ihmisoppaat eivät lähde yölenkille ja vaikka lähtisivätkin, minun olisi oltava aina riippuvainen heidän aikatauluistaan. Opaskoiran kanssa voin lähteä milloin vain. Aina se on valmis ja innokas lähtemään kanssani, enkä ole riippuvainen kenestäkään. Valkoisen kepin kanssa voin toki lähteä milloin haluan, mutta lenkkeilystä puuttuu silloin kokonaan rentous ja vauhdikkuus, kun on etsittävä keppiliikkujan maamerkkejä toisensa jälkeen, eikä kepinköntys kierrä mahdollisia, yllättäviä esteitä.

Ruuhkainen Helsingin rautatieasema. Pekko-poika opastaa tarmokkaasti, mutta sekään ei voi ennakoida sokeita näkeviä, jotka älyhärpäkkeidensä lumoisissa kävelevät meitä päin – tai ainakin melkein, kiitos Pekon, joka sittenkin viime tipassa väistää näitä sokeita näkeviä. Koira näyttää minulle liukuportaatin alas metrolle ja olen juuri kehumassa sitä, kun meihin tarraa hysteerinen kanssakulkija:

”Älkää menkö sinne!” hän kailottaa. ”Koiran kynnet ovat vaarassa. Minun tuttavani koira kerran...”

Olen näissä tilanteissa oppinut sulkemaan korvani. Aina kun ei jaksaisi kerta toisensa jälkeen selit-

tää, että opaskoira on koulutettu menemään liukuportaissa ja että osaamme homman ja että parempi vain antaa meidän kahden työskennellä rauhassa. Metrossa Pekko etsii minulle vakiopaikan, mutta siinä sattuukin istumaan joku puhetaidoton kanssa matkustaja, joka älähtää, kun meinaan istua hänen syliinsä. Kun olen näin saanut jonkinlaisen puheyhteyden tähän mykkään ihmiseen, pyydän häntä kohteliaasti siirtymään hiukan niin, että opaskoira pääsi ikkunan viereen. Mitään vastausta ei kuulu, mutta se joku siirtyy niin, että Pekko pääsee turvallisesti ikkunan viereen. Seuraavalla metroasemalla metroon nousee koiralle lässyttävä mummo ja kun – taas kerran – pyydän häntä, ettei katsoisi koiraan eikä lässyttäisi sille, hän sanoo kovalla äänellä:

”Kyllä minä tiedän, ettei niihin saa koskea!”

”Eikä katsoa ja lässyttää”, sanon vaikka minun tekisi mieleni huutaa. Nämä kokemukset eivät lisää opaskoirasta johtuvaa hyvinvointia, mutta tähän ei johdu opaskoirasta vaan ajattelemattomista, välinpitämättömistä, tietämättömistä kanssakulkijoista, jotka tuijottavat hipihiljaa tai päästelevät sammakkoita suustaan. Välillä haluaisin opaskoiralleni ja it-

selleni näkymättömyysviitan, ettei tarvitsisi olla kaiken kansan silmätikkuna. Onneksi kuvaamani tilanteita ei tule vastaan joka päivä ja maailmassa on todella fiksuja ja ymmärtäväisiä ihmisiä. Vaan kun näitä törppöjä sattuu vastaan viisi, kymmenen saman päivän aikana, olisin valmis karjumaan.

Positiivisia poikkeuksia törpöistä ovat yrittäjät, jotka haluavat järjestää rentouttavaa elämysmatkailua myös vammaisille ja muille erityisryhmille. Hyvä esimerkki tällaisesta yrittäjästä on vastuupas, toimitusjohtaja **Heidi Savolainen**. Hänen yrityksensä Seikkailuapinat järjesti viime kesäkuussa näkövammaisille elämys- ja seikkailuviikon Kuusamossa ja Posiolla. Muiden elämysten ohella vaelsimme Riisnääpäsyt Riisitunturilla sekä 12 kilometrin pituisen Pienen karhunkierroksen. Riippusilloista, pitkospuista, korkeista juurakoista sekä jyrkistä nousuista, laskuista ja portaista koostuva Pieni karhunkierros oli haastava koetus niin Pekolle, minulle kuin meitä hienosti peesanneelle **Sini Tienhaarallekin**. Ihmettelin, miten Sinin ääni kesti hänen kuvaillessaan minulle koko ajan eteen tulevia esteitä ja Pekon opastusta. Ehtipä hän siinä sivussa vielä kuvailemaan maisemiaikin. Mieltäni lämmitti peesarin kommentti Pienen karhunkierroksen jälkeen:

”Jos minusta tulisi sokea, haluaisin tuollaisen opaskoiran kuin Pekko.” Onnistumisen ilo kupli sisälläni: Pekko ja minä olimme tehneet sen ja Pekko melkein yhdeksän vuoden työkokemuksellaan oli osoittanut meille kaikille osaavansa opastaa haastavassa metsä- ja polkumaastossa keskustan vilinän ja rantateiden ohella. Vaan eivätpä viime kesän vaelluksemme siihen jääneet. Elokuussa Espoon Latu teki näkövammaisille oman patikointireitin Espoon Ladun Harri Turpeisen aloitteesta. Reitillä yhdistyivät Meikon kierros ja Kotokierros Kirkkonummella. Pienellä eksymisellä höystettynä matkaa kertyi yhteensä 13 kilometriä paikoitellen todella haastavaa maastoa jyrkkine nousuineen ja laskeutumisineen kallioilta, isoine juurakoineen, kivineen ja kantoineen, kapeine, esteitä täynnä olevine polkuineen, jyrkkine portaineen ja pitkospuineen. Pekkoa ja minua peesanneella Harrilla ei ollut aikaisempaa kokemusta peesauksesta, mutta hän on sillä saralla luonnonlahjakuus. Peesaus oli todella tarkkaa ja laadukasta: kaikki eteemme tuleva kerrottiin tarkasti ja kuvailtiin hienosti Pekon opastamista. Kuuluipa välillä käsky:

”Koiran perään vaan.” Tätä käskyä en edes ollut hänelle etukäteen opettanut. Lopussa meillä kaikilla oli erittäin tyytyväinen ja itsensä voittanut olo. Harrin mukaan reitti oli Pientä karhunkierrostakin haastavampi pienipiirteisyytensä vuoksi. Parasta tässä kaikessa oli, että Espoon Latu sai kimmokkeen alkaa järjestää vastaavanlaisia vaelluksia näkövammaisille kahdesti vuodessa: ensimmäinen, kovin kiitelty 15 kilometrin vaellus Nuuksiossa oli lokakuussa ja seuraava on keväällä. Millekään näistä reiteistä en oli-

si uskaltanut lähteä ihmisoppaan kanssa. Koira on ihmisopasta tarkempi ja näyttää eteen tulevat esteet selkeämmin. En voisi koskaan luottaa ihmisoppaaseen näissä vaikeissa maastoissa niin paljon kuin luotan koiraan oppaani.

Kunnilla on valtava tarve kyykyttää meitä vammaisia. Tämä näkyy muun muassa vammaisille tarpeellisten kuljetuspalveluiden heikennyksinä. Meillä Helsingissä se tarkoittaa kauhistuttavaa Helsingin matkapalvelukeskusta: vammaisten on tilattava haluamansa kyyti vähintään 30 minuuttia ennen matkaa. On epävarmaa, myöhästyykö kyyti vai tulee se ollenkaan. Oman jännitysmomenttinsa tuovat vielä matkapalvelukeskuksen ammattitaidottomat kuljettajat. Onhan itsestäänselvää, että freelancerina en voi odotella asiakkaiden nurkissa kyytiä sitä puoltakaan tuntia ja koska kyytien saapuminen on niin epävarmaa, en voi koskaan olla varma ehdinkö töihin tai muihin menoihin ajoissa. Tähän katastrofiin tassutteli avukseni opaskoira Pekko. Sisukkaasti ja kärsivällisesti se opasti minua metroissa, busseissa ja raitiovaunuissa, vaikka meitä molempia väsytti pitkien työpäivien ja rankkojen teatteriharjoitusten jälkeen. Tämä siksi, ettei tuota surullisenkuuluisaa matkapalvelua voinut käyttää. Totta kai yritin päästä siitä irti korkeinta hallinto-oikeutta myöten, mutta kuten niin monet muutkin vammaiset, sain hylkäävän päätöksen kerta toisensa jälkeen. Lopulta aloin pommittaa Helsingin sosiaali- ja terveyslautakunnan toisen jaoston jäseniä yksityisillä sähköposteilla kertoen jokaikisestä epäonnistuneesta matkapalvelukeskuksen matkasta. Lopulta sitkeys ja vaivannäkö kannatti: vuoden ja 11 kuukautta matkapalvelussa oltuani pääsin irti. Nyt voin tilata taksin milloin haluan ja voin lähteä mihin ja milloin haluan ilman, että joku sanelee lähtöaikani. Minun ei tarvitse jän-

nittää, saapuuko kyyti vai ei, eikä pelätä ammattitaidottomia kuljettajia. Mutta matkapalvelukeskus ja tappelu siitä irti pääsemiseksi jätti jälkensä: massenuin ja aloin saada ahdistus- ja paniikkioireita. Olen saanut tähän ammattiapua ja nyt kaikki alkaa olla vähitellen taas hyvin. Paniikkioireita olen saanut paikoissa, joissa on paljon ihmisiä ja kova hälinä kuten kauppakeskuksissa sekä lenkipoluilla ja uimaredoilla, joilla on ihmisiä tungokseen asti. Jälleen tuli opaskoira Pekko apuun: vaistotessaan ensimmäisen kerran paniikkioireeni kauppakeskuksessa se pysähtyi, eikä suostunut liikkumaan mihinkään. Aloin silittää sitä ja keskitin kaiken huomioni koiraan. Tämä auttoi ja sain paniikkioireet ainakin sen verran kuriin, että pääsimme pois niitä aiheuttaneesta paikasta. Nykyään minun ei tarvitse enää kääntyä silittelemään Pekkoa oireiden lievenemiseksi, vaan riittää että sanon sille rauhallisesti vilkkaalla lenkipolulla: "Onpas täällä trafiikkia." Tuon asian saaminen ulos suusta auttaa ja vielä enemmän auttaa, kun sanon sen ääneen rakkaalle opaskoiralleni.

Pekko on täyttänyt lokakuussa 11 vuotta ja jää ensi vuonna eläkkeelle. Hiukan hirvittää, minkälainen nuori noviisi valjaisiin on seuraavaksi tulossa. Novii-si, jonka kanssa kaikki on aloitettava alusta eksymisineen, törmäilyineen kaikkineen. Toisaalta elämä ilman opaskoiraa on minulle mahdotonta. Opaskoira on minulle paitsi silmät ja opas eri paikoissa liikkusamme, myös paras ystävä, joka iloitsee kanssani ja lohduttaa surressani. Mikään robotti ei koskaan voi korvata opaskoiraa.

ALLAN AULA - AKTIIVINEN KOIRA- HARRASTUKSEN KONKARI

Teksti ja kuvat: Meri Peuhkurinen

Allan "Allu" Aula on juuri täyttänyt 70 vuotta, mutta ikä ei paina miehen jaloissa. Hän on kemiläinen aktiivinen koiraharrastuksen konkari ja sekatyömieh. Hän on ollut mukana koiratouhuissa aktiivisesti jo 70-luvun alkupuolelta alkaen.

Allan on käynyt ensimmäisen tuomarikurssinsa 1970-luvun puolivälissä. Opaskoirien pariin Allu eksyi vuonna 1985 suorittaessaan ylituomarikurssia, jossa yksi pääsemisen edellytys oli tutustuminen opaskoiran arkeen ja opastuomarikurssin käyminen. Tuohon aikaan paikallisia opaskoiria oli vain yksi Torniossa.

Allu on vuosikymmenten ajan toiminut peesaus- ja tuomarointitehtävissä opaskoirien parissa. Aikoinaan hän toimi Suomen Palveluskoiraliiton riveissä piirinkouluttajana ja pelastuskoiratoimikunnan sihteerinä 12 vuoden ajan. Lisäksi hän on omien koirien kanssa harrastanut aiemmin palveluskoira lajeissa aina kansainväliselle tasolle asti. Tuolloin hänellä on ollut saksanpaimenkoiria, mutta nykyään karvakaverina on kääpiösnautseri.

Saksanpaimenkoiriensa kanssa hän on kisannut kaikkia palveluskoiralajeja lukuun ottamatta opastuskokeita. Hänen koiransa ovat olleet tottelevaisuus- ja käyttövalioita. Nykyäänkin hän toimii peesarina ja opastuskokeiden tuomarina ja siinä ohessa jakaa omaa osaamistaan nuoremmille mielellään. Koirahommien lisäksi miehen löytää tavallisesti kalastamasta ja mökkeilemästä.

Sanojensa mittainen mies

Koiraharrastajan ja opaskoirakäyttäjien mielestä Allu on oikeudenmukainen tuomari ja peesarina hän kertoo rehellisesti ja napakasti, missä opaskoirak-

Koirakkona Jonna Javarus ja liri, peesarina Allu ja perässä seuraajana Meri Peuhkurinen.

Kemi syksyllä 2019: Martti Heikkinen kulkee Latte-opaansa kanssa ja Allu peesaa.

Allan ottaa vastaan "oman pohjoisen opaskoiraväen" edustajilta Opaskoirayhdistyksen hänelle anoman Näkövammaisten liiton kultaisen ansiomerkin Kansainvälisenä opaskoirapäivänä vuonna 2018. Muina tunnustuksina hyvästä opaskoiratyöstä Allu on saanut myös Suomen Palveluskoiraliiton kultaisen ansiomerkin ja Suomen Kennelliiton hopeisen ansiomerkin. Lisäksi hän on saanut Suomen Palveluskoiraliitolta sotakoirapatsaan ansiostaan piirikouluttajana. Kirsikaksi kakkuun opaskoirien käyttäjät olivat aiemmin valinneet Allun Vuoden Peesariksi vuonna 2011.

ko onnistuu, mutta näkee myös mahdolliset huonot päivät. Ensimmäisen kerran hän tuomaroiki opastuskokeita Oulun Palveluskoirayhdistyksen kokeissa Oulussa. Tämän lisäksi vuosien varrella hän on tuomaroinut eri paikkakunnilla, sekä SM-kisoissa Turussa ja Valkeakoskella. Tänä päivänä virallisia opastuskokeita järjestetään vähän, eikä välttämättä niitä pääse arvostelemaan edes joka vuosi. Muutaman vuoden ajan Allu on tuomaroinut opastuskokeita myös Virossa ja Latviassa.

Eriyisen mieleenpainuvia juttuja Allulla ei ole erikseen kerrottavana. Luonnollisesti ensimmäiset tuomaroinnit olivat osaltaan luonnollisesti jännittäviä ja totta kai matkan varrelta on muistikuvia monista tapatumista.

"Kerran Turussa, jossa porukat häipyivät ympäriltäni silloiseen maasto-osuuteen minun laskiessani autossa kaupunkiosuuden pisteitä. Kukaan ei huomoinut, etten ollut maastoon lähtevässä jonossa mukana. Tuolloin ei ollut kännyköitä, joten oudossa paikassa piti löytää porukat ja ratkaisu, missä maasto-osuus suoritetaan. Löydettyäni puhelinkioskin, soitin koeilmoittautumiset vastaanottaneen numeroon. Vastauksena sain tiedon, että hän on kyseisissä kokeissa eikä näin ollen paikalla. Vähän aikaa keskusteltuamme selvisi, että porukka voisi olla josain Turun moottoritien varressa paikassa, joka näkyy moottoritielelle, mutta autolla sinne joutuisi kiertämään liittymien kautta. Näillä ohjeilla lähdin liikkeelle ja onnistuin kuin onnistuinkin löytämään porukan. Silloinen koetoimitsija oli kuitenkin huoman-

nut puuttumiseni ja lähtenyt hakemaan minua. Ajeelimme näin ollen tietämättämme ristiin. Viivehän siitä tuli, mutta kaikki päättyy yleensä onnellisesti, niin nytkin, Allu kertoo.

Hyvä peesari on valmis auttamaan ja haluaa kehittyä harrastuksessaan

Allun mielestä hyvä peesari, jolla on intoa olla mukana omien resurssiensa mukaan, on valmis auttamaan pyydettyä ja haluaa kehittämään itseään. Lisäksi kokemuksen myötä tulee rutiinia kertoa koiran käyttäjälle reitin tapahtumista ja koiran elekielen lukutaidon kehittyessä myös kertomaan koiran toiminnasta. Hyvä peesari myös opettelee tuntemaan, mitä asioita koirille on opetettu ja kykenee keskustelemalla kehittämään koirakon välistä yhteistyötä.

"Välillä on haasteellista ja mielenkiintoista katsella opaskoiran työskentelyä. Paras palkinto itselle on nähdä hyvin toimiva opaskoira tekemässä sitä työtä, johon se on koulutettu. Tärkeää on, että peesari tekee itsestään työttömän", Allu toteaa.

Kun Allulta kysyy, kuinka kauan hän vielä matkassa pyörii, hän vastaa:

"Minut nähdään koira- ja opaskoiratouhuissa oman terveyden ja kunnon sallimissa rajoissa toistaiseksi. Toteaisin, että vieläkin yhteinen tekeminen tuntuu mielekkäälle ja mielelläni jaan ne kokemukset, joita olen matkani varrelta saanut jaettavaksi nuoremmille."

OPASKOIRAMAAOTTELU LATVIA-VIRO-SUOMI 2019

Teksti: Juha Herttuainen

Luantaina, 5.10.2019, pidettiin Opaskoiramaaottelu Riiassa. Kyseessä oli 25-vuotisjuhlamaaottelu, sillä Viron ja Suomen opaskoirat ottelivat keskenään ensi kerran vuonna 1995. Latvia tuli mukaan kuvioihin vuonna 2013. Maaottelun järjestäjänä toimi Latvian Palvelukoirayhdistys, joka on maan kaikkien vammais-koirakoiden etujärjestö.

Koetukikohta sijaitsi Tornkalnan luterilaisen seurakunnan toimitaloissa, jossa ahkerat talkoolaiset hoitivat palvelukoirayhdistyksen hallituksen edustajien **Aleksejs Volkovsin** ja **Velga Zēgneren** johdolla muonituksen ja muut käytännön asiat pitkin päivää. Illalla nämä ystävämme tarjoilivat vielä tukevampaa evästä. Iltaohjelmassa oli myös arpajaiset ja jokaisen

maan edustajat kertoivat omien yhdistystensä toiminnasta edellisen maaottelun jälkeen. Tapahtuman ansiokkaana juontajana toimi Zaigan Koirakoulun kouluttajajärjoittelija **Santa Aumeistere** ja suomen kielen tulkkina samoin ansiokkaasti **Anete Kona**.

Koeradän lähtöpaikka sijaitsi kilometrin päässä tukikohdasta ja maali tukikohdassa. **Juha Herttuaisen** tekemä rata sisälsi kaikki kansainvälisen opaskoirakokeen sääntöjen mukaiset elementit. Tuomareina toimivat suomalainen **Allan Aula** ja virolainen **Maria Soonberg**. Liikkeenohjaajina eli viroksi tsujuntajina ja latviaksi styrmanneina toimivat latvialaisille **Zaiga Kļaviņa**, virolaille **Veronika Malm** ja suomalaisille Juha Herttuainen. Turistina paikalla ollut **Erkki Virtanen** Ressu-koiransa kanssa toimi koerataa tarkistettaessa nollakoirakkona. Hallitavuusliikkeet suoritettiin kokeen opastusosuuden yhteydessä, lukuun ottamatta paikallaoloa, joka tehtiin yhteissuorituksena seurakunnan suuressa salissa.

Maaottelua oli seuraamassa myös muutama turisti ja koko paikalla ollut opaskoirakansa antoi tapahtumasta myönteisen palautteen. Vuosien varrella on toivottu, että fanijoukkoja voisi olla paikalla enemmänkin, sillä varsinkin Baltiassa maaottelut yhteistyömuotona arvostetaan todella korkealle.

Latvialaiset välittävät virolaisille ja suomalaisille parhaat kiitokset käynnistä! Varmaan me kaikki ajatelimme, että yhteistyötä voitaisiin tehdä enemmän, vaikkapa leireilyn tai muun vastaavan merkeissä.

Kilpailijat Tornkalnan kirkonmäellä: Tatjana, Gerli, Andis, Viktors, Pirkko ja Erkki. Kuva: Anastasia Perelota.

MAAOTTELU LATVIA-VIRO-SUOMI 2019

HENKILÖKOHTAISET TULOKSET

(Maksimipistemäärä 100):

1. Pirkko Luusalo, Suomi/lbn Cenni, 93,5 pistettä
2. Erkki Juntikka, Suomi/lbu Diego, 89,5 pistettä
3. Gerli Kangur, Viro/lbu Juht Matthias, 89 pistettä
4. Viktors Sergejevs, Latvia/lbn Meira, 82 pistettä
5. Andis Brīgis, Latvia/lbu Mango, 82 pistettä
- 6: Tatjana Zahharova, Viro/lbn Juht Thaleia, 74 pistettä

JOUKKUETULOKSET:

1. Suomi 183 pistettä
2. Latvia 164 pistettä
3. Viro 163 pistettä

PELTOJÄLJESTÄ PIRISTYSTÄ OPASKOIRAN ELÄMÄÄN?

*Teksti: Juha Herttuainen
Kuvat: Kirsi Karmala*

Maaottelun ohessa Riassa harrastettiin muutakin...

Pari päivää ennen maaottelua saapui opaskoirankäyttäjä **Esko Karmala** Laukaalta vaimonsa **Kirsin** ja koiransa Redin kanssa Riikaan harjoittamaan Rediä sekä osallistumaan sen käyttöönottokatselmukseen. Harjoitukset Riian kuoppaisilla ja ahtailla jalkakäytävillä sujuivat kohtalaisesti. Redi on Eskon itselleen pentuna hankkima koira, jonka hän on vaimonsa avustuksella itse myöskin kouluttanut.

Esko pyysi keväällä minua arvioimaan Redin koulutuskelpoisuutta. Totesin koiran sillä hetkellä täytävän koulutusvaatimukset. Saman tien kävin sitten kesän aikana muutaman kerran parivaljakkoa ja myöskin Kirsiä neuvomassa Redin koulutushommista.

Erilaista harrastustoimintaa opaskoiran kanssa

Rakkaasta Veto Mars-lehdestämme olemme saaneet lukea, kuinka mikkeliäinen **Vilho Soutolahti** osallistui aikoinaan muistaakseni Mara-nimisen opaskoiransa kanssa palveluskoirien tottelevaisuuskokeisiin. Sääntöjä vähän fiksattiin Maraa varten eli hyppyliike jätettiin väliin. Ville vakuutti uskottavasti koejärjestäjille, että opaskoira ei saa hyppiä esteiden yli, vaan sen on kierrettävä ne. Hyvinhän Ville ja Mara kummassakin koelajissa pärjäisivät.

Esko Karmalan Kirsi-vaimo on aktiivinen palveluskoiraharrastaja ja koulutushommiemme lopussa sit-

ten kuulin, että Redille oli treenattu myös peltojälkeä ja jopa osallistuttu sen kanssa jälkikokeisiin. Jälkikoe pellolla tapahtuu niin, että radantekijä tallaa pellolle mutkittelevan jäljen, jonka varrelle sitten tiputtelee esineitä. Tietyn ajan kuluttua koira lähetetään pitkän narun päässä jäljestämään tallattua jälkeä pitkin siten, ettei se poikkeaisi siltä. Koiran ohjaaja seuraa koiran takana narun toisessa päässä. Matkalla koiran tulee ilmaista tiputetut esineet esimerkiksi asettumalla makaamaan esineen viereen. Kilpailija ottaa esineen haltuun ja näyttää sitä tuomarille hyväksymistä varten ja koira jatkaa matkaansa, kunnes kaikki esineet on ilmaistu.

Esko-Redi -yhdistelmää varten oli sääntöjä muutettava, koska eihän Esko osannut sokeana haroa heinikosta esineitä käteensä. Hyväksyttiin, että koira sai nostaa ja luovuttaa esineet Eskolle käteen ja homma toimi. Minuakin, vanhaa ukkoa, asia alkoi kiinnostaa mahdollisena opaskoiran varsinaisesta tehtävästä poikkeavana virkistysmuotona.

Kirsi ja **Zaiga** tekivät ennen maaottelua jäljen, jonka Redi selvitti hienosti. Maaottelun päätteeksi oli toinen jäljestysnäytös, joka sujuikin sitten vain tyydyttävästi erilaisten ympäristöhäiriöiden takia.

Peltojäljeltä piristystä opaskoiran elämään?

Ennen vanhaan Onnelassa opaskoirakot kokoontuivat sunnuntaiaamuisin ja lähtivät kiertämään Tuusulanjärveä. Koirat eivät ollenkaan pistäneet hanttiin, vaikka järven kiertäminen tiesi 20 kilometrin kävelyä. Päinvastoin - taisivat koirat ja niiden haltijat olla lenkin jälkeen oloonsa hyvinkin tyytyväisiä.

Onko peltojäljen ajamisesta opaskoiralla vastaava kokemus, sitähän ei vielä tiedä. Ainakin se työllistää

Esko ja Redi

Esko ja Redi peltojäljellä.

jäljentekijöitä, koska jokaiselle koiralle täytyy tehdä oma jälki. Koska suorituspaikka on pellolla ja siten todennäköisesti ajoneuvoliikenteestä kaukana, voi koiria palkita suoritusten jälkeen laskemalla vapaana juoksemaan. On nimittäin opaskoiria, joita ei ole voinut koskaan laskea vapaaksi tai ne eivät muuten saa riittävästi monipuolista liikuntaa.

Opaskoirakoiden Onnelan tapaamisen kaltainen tempaus peltojäljen ajamisena sivujuonteineen varmasti piristäisi koiria ja vaikuttaisi myönteisesti myös niiden kehonkuntoon. Koira osaa ennen pitkää laskea viikonpäivät ja tietää kyllä, koska on sunnuntai - se erityisen mieluinen päivä.

Haittapuolena tässä touhussa saattaisi olla, että haisteluun taipuvainen koira saattaisi opastaessaan ruveta napsimaan ylimääräisiä hajuja. Mutta, jos jälkipäivä olisi esimerkiksi sunnuntai, koira ehkä jättäisi ylimääräiset haistelut muina viikonpäivinä.

Muita keinoja opaskoiran liikunnantarpeen tyydyttämiseen

Opaskoirat ovat käyttäjälleen välttämättömiä apuvälineitä paikasta toiseen liikkumisessa ja muutenkin elämässä. Käyttäjät kuitenkin saattavat joskus olla esimerkiksi iäkkäitä tai muuten vajavaisen kunnan takia eivät voi taata koiralleen riittävästi liikuntaa ja silloin koirista tulee ennen pitkää köntyksiä.

Ei liene synti, jos tällaisissa tapauksissa toinen perheenjäsen tai luotettava ystävä vie koiran säännöllisesti lenkille. Nimenomaan säännöllisesti, jotta koira ei opi vaihtamaan virallista haltijaansa kuntosahoitajaan. Muutenhan opaskoirankäyttäjän pitää huolehtia koirastaan ja sen jaloittelusta itse. Koiran "personal trainer" vaan kävisi sitä säännöllisesti ja koiraa riehaannuttamatta pitämässä sen hyvästä kunnosta huolta.

Entinen Nuutilan koulu

ONNEA SINNE HERRAN KUKKAROON, VOITTO!

Teksti: Riitta-Kaisa Voipio

Kuvat: Pekka Voipio

Yli 30 vuotta peesarina puuhannut **Voitto Korpirinne** vietti tänä vuonna kahdeksankymppisiä. Opaskoiraväki onnittelee lämpimästi! Voitto osasi tervehtiä näkövammaista kertomalla nimensä jo paljon aikaisemmin, kuin valistus ehti levittää ohjetta näkeville kanssakulkijoille. Lukemattomat kerrat olemme tavanneet kaupassa ja kylällä, ja minulle sokeana on aina ollut selvää, kenen kanssa haastelen.

Annikki ja Voitto

Koirataulu

Korpirinteet asuvat keskellä idyllistä maalaismaisemaa lähes rikkumattomassa hiljaisuudessa. Paikka on entinen kansakoulu Suonenjoen Nuutilan kylällä.

- Tulimme tänne Joroisista 1974, kun meillä oli koiria ja lampaista ja tarvitsimme paljon tilaa, isäntä kuvaa perheen asettumista Sisä-Savoon.

Avaruutta ja läiniä piisaakin, sillä koulu oli kaksi-

Voitto Korpirinne

Annikki Korpirinne

Koiramies lempihatussaan

opettajainen opinahjo yläkerran asuntoineen. Tonttiakin, johon kuuluu myös pieni lampi, on reilut kaksi hehtaaria. Siihen oli hyvä perustaa myös löytöeläinlaitos, mikä on mahtavaa eläinsuojelutyötä - joskin todella sitovaa.

- Pidimme sitä vuosikymmenet, meillä oli sopimus kansanterveystyön kuntainliiton kanssa, **Annikki**-vaimo jatkaa.

Hän on ammatiltaan vaatturi, ja nyt kodin hulleihin huoneisiin kätkeytyy varsinainen aarreaitta, kerrassaan käsityöihmisen taivas. Siellä on kankaita, nappeja, nahkapaloja huonekalutehtaan jäämistöstä, saumureita, ompelukoneita... - Näistä pitäisi pikkuhiljaa ruveta luopumaan, rouva huokaa.

Päijät-Hämeestä ja Pohjois-Pohjanmaalta

Voitto on kotoisin Lahden seudulta ja Annikki Haapajärveltä. - Kokkolassa treffattiin, emerituskone mestari kuittaa.

Yhtä he ovat pitäneet yli puolivuosisataa, lapsia on kaksi ja lastenlapsia liuta.

- Isä otti aikoinaan sukunimeksi tilan nimen, ja minä suojasin sen isän kuoleman jälkeen. Meitä on nyt kymmenen Korpirinnettä Suomessa, Voitto selvittää harvinaisen nimensä taustaa.

Löytö- ja hoitoeläimiä

Kun Voitto kulki ympäriinsä reissutöissä metallialan työnjohtajana, samoin kuin peesausmatkoilla, Annikki piti huolta talosta ja lapsista ja eläimistä. Vieläkin pihassa on isot tarhat ja yhdessä vanha sitikka koirankoppina.

- Hoitokoirat saivat juosta paljon, kun meidän omat koirat haukkuivat ja juoksivat ympäri tarhojen ulko-

puolella ja muut siinä mukana häkin sisäpuolella, Korpirinteet tarinoivat.

- Silloin tällöin joku hoitolainen saattoi istua jymähtää rappusille siihen malliin, että tahtois jättä tänne kokonaan, muistelee Annikki ja kertoo lisäksi, että joskus poliisi pyysi häntä ottamaan Korpirinteelle kuskatun karkulaisen ulos autosta. - Minä sitten kävin sen hakemassa ja vein tarhaan, hän toteaa.

Kerran eläinlaitoksen emännän piti lähteä noutamaan Rautalammilta yksinjäänyttä turea, jonka isäntä oli joutunut sairaalaan.

- Löysin kuin löysin porraskaiteeseen kytketyn koiran ja toin tänne. Matkalla se kömpi syliin ja pissikin siihen, mutta perille päästiin, Annikki juttelee.

Omia musteja

- Täällä maalla on hyvä olla koiria. Jos joku vieras tulee, ne kyllä ilmoittavat siitä, Voitto hymyilee, kun koirat kiitävät iloisesti tervehtimään. Hännät vain huiskaavat; koira hymyilee sillä tavoin.

Tällä hetkellä kattilakuntaan kuuluvat siperianlaika Sara ja laivakoira Miia. Kuulostaa mukavan tervehenkiseltä, kun Voitto kutsuu karvakuonoja sisään huutaen "koirat" eikä esimerkiksi "tytöt"!

- Meillä oli aikaisemmin monta saksanpaimenkoiraa, Voitto sanoo ja kertoo, kuinka yksi iäkäs saksanpaimen annettiin Konnevedelle erään lautamiesrouvan kaveriksi. Tämä oli kokenut olonsa turvattomaksi yksin asuessaan.

- Mutta sitten hänelle tuli pulma, kun koira ei laskenutkaan ruokatavaroita kotiin kuljettavaa kauppiasta sisään.

Voiton piti mennä paikan päälle ja kouluttaa ylinnokas vahti päästämään kauppatavarat tuojineen taloon. Kiitokseksi rouva maalasi saksanpaimenkoi-

Voitto ja Miia

rasta muotokuvan, joka on edelleen Korpirinteiden olohuoneen seinällä.

Aivan oivat opaskoirat

Nelijalkainen opas rikastuttaa monella tapaa näkövammaisen elämää. Paitsi että sen kanssa pääsee itsenäisemmin liikkumaan lenkillä ja asioilla, koituu eläimestä paljon iloa ja sisältöä päivään. Lisäksi sen kautta pystyy solmi-
maan monenkirjavia sosiaalisia

suhteita ulkoilureittien varsilla.

Moni mopenomistaja, niin näkevä kuin sokeakin, sanoo kunnan kohentuneen, painon pudonneen ja kaikkinaisen hyvinvoinnin lisääntyneen koiran myötä. Muutama on kehunut jopa päässeensä eroon tupakasta ja harventamaan tuopinkallistelua.

Joskus 1980-luvulla Voittoä pyydettiin valjaskoiraporukkaan. - Olin mukana palveluskoiratoiminnassa, ja sitä kautta minua kysyttiin myös opaskoirakoita pee-

saamaan, Voitto pohjustaa oman uransa alkua näkövammaiskuvioissa.

Hän kulki pitkin Suomea peesarina. - Perässäkävelijöitä tarvitaan, jotta opaskoirankäyttäjää pystytään neuvomaan ja auttamaan ja karsimaan pois virheet koirakon työskentelystä, peesari perustellee tärkeää vapaaehtoistyötä. Hän kävi kurseilla ja koulututtui arvostetuksi opaskoiraihmissien yhteistyökumppaniksi. Voitto tunnetaan joka puolella maata.

- Oltiin kerran kokonainen viikko Ylöjärvellä sokkojen lomakodissa kurssilla. Suonenjoella asui silloin yksi opaskoirankäyttäjää, Lindströmin Hillevi, ja yhdessä mentiin Koivupuistoon, Voitto muistelee. Hänelle on annettu tunnustuksena kymmenenvuoden toiminnasta Opaskoirayhdistyksen viiri. Nyt on hurautanut viitisen vuotta viimeisimmästä peesauskeikasta.

Eläkkeellä

Korpirinteet viettävät rauhaa elon ehtoopuolta koirien kanssa. Lapset ja lastenlapset tuovat myös paljon iloa ja mielenkiintoa elämään.

- Tässä ollaan niin kauan kuin jaksetaan, sitten pitää lähteä keskustaan. Mutta miten sitä näiden haukkuvien kavereiden kanssa mihinkään kerrostaloon pystyy asettumaan, Voitto pohtii. - Maailma ne saavat juosta vapaasti eikä aina hinnan päässä.

Pariskunta liikkuu vielä ketterästi. Voitolle on tehty lonkkaleikkaus kolmesti ja päähän on pitänyt asentaa suntti paineita säätelemään. Silti elämänilo ja sydämellinen hyväntahtoisuus huokuvat yhä jämerästä koiramiehestä.

YHDESSÄ OPASKOIRIEN JA HEVOSTEN KANSSA

Katja Karjalainen palkittuna, alla opaskoira Ralli, yllä Rosien kanssa.

Teksti: Marianne Tenhami

Kuvat: Katja Karjalaisen arkisto ja On the road with Para Dressage rider Katja facebookissa

Katja Karjalaiselle opaskoirat ja hevoset ovat upeita yhteistyökumppaneita ja ihania ystäviä. Hevostensa kanssa hänellä on myös ollut huikeaa menestystä kilpailuissa.

Parasta on, kun oppii yhteistyötä sen hienon, upean eläimen kanssa. Kun yhteistyö on saumatonta, se on pelkkää tunnetta, taitoa ja tekniikkaa. Hevonen ymmärtää minun pienen merkkini ja minä ymmärrän hevosen kehon tai korvan asennosta, mitä on korjattava tai tehtävä. Se on kehon kielen ymmärtämistä ja siihen vastaamista puolin ja toisin. On todella upeaa, kun on 700 kiloinen, iso, jalo, hieno eläin, jonka kanssa työskennellään nimenomaan yhdessä. Opaskoiran kanssa on ihan sama asia: se on minun silmäni ja jalkani ja me työskentelemme yhdessä. Ne ovat ihania ystäviä, luonnehtii kilparatsastaja Katja Karjalainen, 57. Hän tietää mistä puhuu:

*Katja ja Dr. Doolittle, jolla on runsaasti arvokisamitaleita.
Dr. Doolittle on luokassaan kymmenentenä maailman ranking-
tilastossa.*

vuodesta 1996 lähtien huikeaa uraa kilparatsastajana niittäneellä Katjalla on ollut kahdeksan omaa hevosta ja hän on käyttänyt opaskoiraa vuodesta 2000 lähtien. Kolmas opaskoira on pian tulossa valjaisiin.

- Ilman näitä nelijalkaisia en olisi jaksanut henkisesti enkä fyysisesti. Olen lapsesta asti tottunut liikumaan paljon ja luonto on ollut minulle tärkeä. Opaskoirien ja hevosten avulla olen päässyt liikkumaan pitkiä matkoja. Ilman niitä elämäni olisi ollut todella tylsää. Ne ovat antaneet tarkoituksen elämäni: lenkille on mentävä ja asiat hoidettava säällä kuin säällä. Ne ovat antaneet minulle hellyyttä ja olleet hellyyden kohteita. Ne ovat opettaneet minulle paljon ja minä olen oppinut niiltä valtavasti, hän haavoittavasti.

Kirjaintenhuutaja kilpakentillä

Katja vietti ensimmäiset elinviikkonsa happikaapissa, jolloin ajateltiin hapen vaurioittaneen hänen näköhermojaan. 14-vuotiaana hän sai rajun silmäpaineepiikin ja hyvin korkean silmänpaineen seurauksena hänen oikeasta silmästään hävisi näkö. 16-vuotiaana hänellä oli ensimmäisen kerran verkkokalvon irtoama, joka vaurioitti vasemman silmän näköä. Tällä hetkellä vasemmassa silmässä on kymmenen asteen näkökenttä ja silmävärvettä. Hän näkee lukea hitaasti isoa tekstiä, mutta silmävärveen vuoksi muun muassa oikean rivin alun ja lopun löytäminen on vaikeaa. Ataksian, tuntohäiriöiden ja kapean näkökentän vuoksi hänen on myös vaikeaa kirjoittaa.

- Lähtyessäni tiettyä puhelimen näytön kohtaa tai tietokoneen näppäintä koko yläraajani alkaa hapuilla ataksian vuoksi niin, etten saa kohdennettua sormeani tietylle näppäimelle tai tiettyyn kohtaan puhelimen näytössä. Sormien voimattomuuden ja tuntohäiriöiden vuoksi en ole välttämättä painanut tietokoneen näppäintä, vaikka luulen painaneeni sitä. Kapean näkökentän vuoksi näen ruudun, mutta en sormiani ja päinvastoin, joten sormien kohdistaminen tietylle näppäimelle on vaikeaa, hän kuvailee.

Liikkuminen valoisassa ympäristössä onnistuu, mutta varsinkin vieraisissa paikoissa sekä hämärässä ja pimeässä ympäristössä opaskoira on korvaamaton liikumisen apuväline niin näön kuin tasapainon kannalta. Opaskoiran kanssa liikkuaan Katja käyttää kyynänsauvaa toisessa kädessään. Yleensä opaskoira kulkee käyttäjänsä vasemmalla puolella, mutta Katjan oppaat on koulutettu kulkemaan hänen oikealla puolellaan, mikä on valitettavasti aiheuttanut ikäviä kommentteja ymmärtämättömiltä vastaantulijoilta, joiden mielestä opaskoirakko kulkee tien väärää puolta. Vammauduttuaan ja aloitettuaan uudelleen ratsastamisen Katjan oli aluksi hankalaa hahmottaa itseään ja suhteuttaa itseään hevoseen ja sen liikkei-

siin, mutta nyt konkariratsastaja on jo tottunut tilanteeseen.

- Kilpailuissa minulla on kouluratsastuskentällä kirjaintenhuutaja. Jos teen keskellä rataa voltteja ja kuvioita, en näe muuta kuin hiekkaa. Niinpä minulle huudetaan kirjaimet niin, että tiedän minkä kirjaimen kohdalta ja milloin minun on tehtävä ohjelmanmukainen liike tai kuvio, hän selittää.

Vuonna 1989, 25-vuotiaana Katjalle tuli nelirajahalvaus ja hänellä diagnosoitiin Behçetin oireyhtymä, joka on useissa eri elimissä esiintyvä verisuonitulehdus. Hänen kohdallaan puhutaan neurobehçetistä: aivorungon alue vaurioitui. Sairaus näkövammautti hänet lopullisesti. Se vaikuttaa hänen tasapainoonsa ja hänen on vaikeaa kumartua jäykkyyden vuoksi. Vaikka hän on kuntoutunut nelirajahalvauksesta, se on jättänyt jälkensä ylä- ja alaraajoihin. Ajoittain avustajan ohjaama ja työntämä pyörätuoli tulee mukaan Katjan elämään.

Menestystä ja mitalisadetta

Kahtena päivänä viikossa Katja työskentelee Oy Woiikoski /Medicalin asiakaspalvelussa, mutta suurin osa viikosta kuluu tallilla hevosta treenatessa, hoitaessa ja ruokkiessa sekä karsinaa ja tarhaa puhdistassa. Opaskoiran kanssa lenkkeilyyn kuluu myös aikaa ja ehtiipä hän uimaan ja allasterapiaankin. Katja aloitti ratsastuksen yhdeksänvuotiaana jatkaen sitä 12 vuotta. Vuonna 1996 harrastus palasi hänen elämänsä ja kilpailuvietin myötä siitä tuli hänelle ammatti. Ensin hän kävi neljä kertaa viikossa ratsastustunneilla ja pääsi mukaan valmennusryhmään. Vuonna 2000 Ekvivalent, Erkki, tuli Katjan elämään. Tätä Viisiotteluliitolta ostettua hevosta oli ennen käytetty estehevosenä, mutta hankosidevamman vuoksi se vaihtoi uraa päätyen Katjan kouluratsastushevoseksi, koska oli taitava myös tässä lajissa. Kaksikko kuitenkin kilpaili vasta vuoden 2004 jälkeen, koska siihen asti kisajärjestäjä hankki hevoset ja ne arvottiin kilpailijoille. Kun vuonna 2004 sai alkaa kilpailuilla omalla hevosella, Katja lähti Ateenan paralympialaisiin katsomaan olisiko hänen realistista lähteä kilpailemaan kansainvälisille kentille ja totesi hänellä ja hänen silloisella hevosellaan Backyard's Be Popilla, Popsulla, olevan mahdollisuuksia tähän. Vaikka Popsu oli ähkyherkkä hevonen, kaksikko saavutti kuitenkin PM-hopean Tanskassa. Popsun seuraajan Callanin, Pörrin, kanssa hän kävi kansainvälisiä kisoja, sai tarpeeksi Ranking-pisteitä ja huomasi olevansa Pekingin paralympialaisissa vuonna 2008 sijoittuen neljänneksi henkilökohtaisessa ohjelmassa ja seitsemänneksi vapaaohjelmassa. Katja pääsi olympiakomitean huippu-urheiluyksikön tukiurheilijaksi ja on saanut hienoilla tuloksillaan vuodesta 2009 lähtien opetus- ja kulttuuriministeriön apurahan kilparatsastukseen, mutta se ei kata läheskään kaikkia

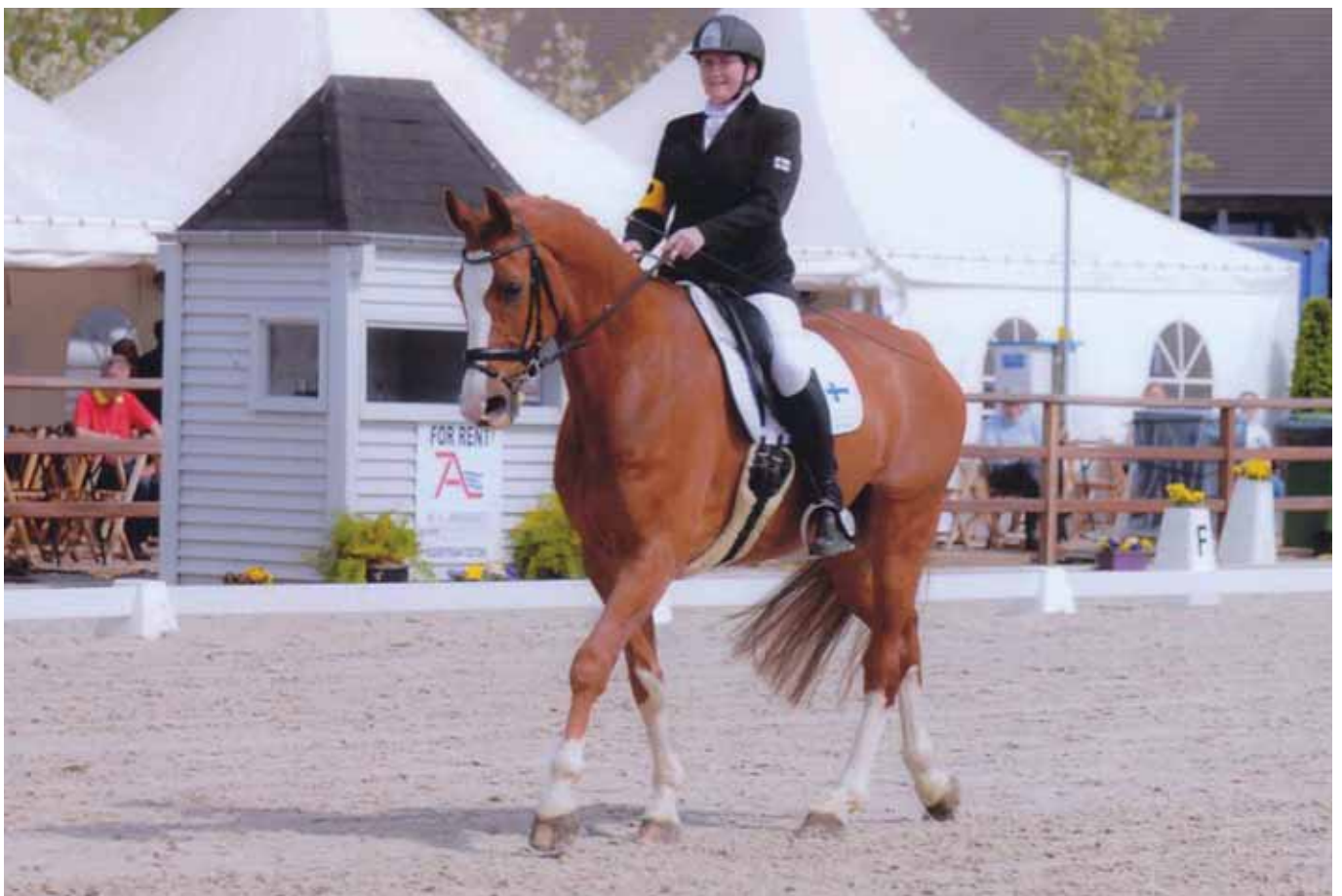
kilparatsastukseen liittyviä kustannuksia.

- Kilpailuhevoset ovat harrastehevoseja kalliimpia. Ylläpito, erikoisruokavalio ja kengitys maksavat paljon. Hevosten, avustajieni ja minun kilpailumatkat tulevat kalliiksi, ratsastaja luettelee. Sijoitustensa ja Ranking-pisteidensä perusteella Katja pääsi jo nyt edustamaan Suomea vuoden 2020 Tokion paralympialaisiin, mutta sponsoreiden puuttuessa tämä on vaarassa jäädä toteutumatta. Tokion paralympialaisten paikka on siis jo ratsastettu, vaikka Ranking-pisteiden keruuaikaa on vielä jäljellä tammikuun loppuun. Hänen työpaikkansa Oy Woikoski Ab sponsoroit häntä Rio de Janeiron paralympialaisiin saakka, mutta nyt ei sponsoria ole.

Pörrin seuraajan Rosien, Ellin, kanssa Katja on saanut mitalisadetta: kultaa kaikissa SM-kisoissa joihin kaksikko on osallistunut, vuoden 2012 Lontoon paralympialaisissa hopeaa vapaaohjelmassa, viides sija henkilökohtaisessa ohjelmassa ja neljäs sija joukkueohjelmassa, joka oli henkilökohtainen sijoitus koska Suomella ei ollut joukkuetta. Vuonna 2011 kaksikko sai EM-pronssia Moorselessa Belgiassa vapaaohjelmassa sekä PM-hopeaa vapaaohjelmassa ja henkilökohtaisessa ohjelmassa ja PM-joukkuepronssia Middelbartissa Tanskassa. Vuonna 2010 tuli MM-pronssia vapaaohjelmassa Kentuckyssa Yhdysvalloissa sekä PM-hopeaa ja joukkuepronssi Tanskassa. Pörrillä ja Ellillä oli samanlainen liikemekaniikka, mutta luonteiltaan ne olivat erilaiset.

Katja ja opaskoira Ralli, taustalla kouluttaja Juha Herttuainen (kuva: Emmi Manninen).

- Pörri oli järkevä, iloinen ja luotettava hevonen, jolla oli pilkettä silmäkulmassa. Se oli rohkea - lukuun ottamatta kiipeileviä ihmisiä ja pyykkinaruilla roikkuvia lakanoita. Silloin lähdettiin lujaa eri suuntaan. Elli oli lady ja majesteettinen: hän voi soittaa turvalla kelloa ja palveluskunta saapuu. Elli oli mah-tava maastokaveri, joka ei pelännyt mitään, Katja muistelee. Ellin jälkeen saapui Woikoski Double U, Juuso, joka oli alusta asti kuin ihmisen mieli. Kak-sikko oli vuonna 2014 Caenissa Normandiassa vii-des vapaaohjelmassa ja neljäs henkilökohtaises-sa ohjelmassa mitaliluokassa. Kristiansandissa Nor-jassa he saivat PM-joukkuepronssia sekä PM-kultaa henkilökohtaisessa ohjelmassa ja vapaaohjelmassa. Ihanalle Juusolle sattui tapaturma karsinassa ja sen oli lopetettava kilpailu-uransa. Katjakin meinasi lo-pettaa, mutta hänelle tarjottiin Dr Doolittleä, Too-pea, jonka kanssa menestys on jälleen ollut huikea: SM-kultaa kaikista kisoista joihin kaksikko on osal-listunut, vuonna 2015 PM-hopeaa vapaaohjelmassa ja henkilökohtaisessa ohjelmassa Aalborgissa Tans-kassa ja Deauvillessä Ranskassa EM-kisoissa kahdeksas sija henkilökohtaisessa ohjelmassa, seitsemäs si-ja joukkueohjelmassa ja kuudes sija vapaaohjelmas-sa. Vuoden 2016 Rio de Janeiron paralympialaisissa kaksikko oli vapaaohjelmassa ja henkilökohtaises-sa ohjelmassa seitsemäs mitaliluokassa sekä kuu-des joukkueohjelmassa, joka oli samalla henkilö-kohtainen sijoitus koska Suomella ei ollut joukkuet-ta. Vuonna 2017 he olivat Ruotsin Göteborgin EM-ki-soissa viidensii vapaaohjelmassa, seitsemänsii hen-kilökohtaisessa ohjelmassa ja yhdeksänsii joukkue-ohjelmassa. Vuonna 2018 MM-kisoissa Yhdysvaltain Tryonissa ratsukko oli kuudes. Tänä vuonna Qatarin Dohan kutsukisoissa ja Saksan Mannheimin kisois-sa heille tuli kaksi voittoa ja joukkueohjelman kak-kossija. Belgian Waregemissa he saivat yhden voiton

ja kaksi kakkossijaa. Kesällä ratsukko sai PM-hope-an Tanskasta ja EM-kisoissa Hollannin Rotterdamissa he olivat viidensii henkilökohtaisessa ja vapaaohjel-massa ja kolmansia joukkueohjelmassa.

”Voinko jotenkin auttaa?”

Katja kuvailee nykyistä opaskoiraansa Rallia ja ny-kyistä hevostaan Toopea sukulaissieluiksi: ne sählää-vät, ovat vähän hassuja ja aina niillä pitäisi olla jotain tekemistä. Toisaalta ne ovat ujoja ja vaativat täydelli-sen luottamuksen ihmiseltään alkaakseen tehdä yh-teistyötä. Molempien yhteistyö Katjan kanssa alkoi hitaasti mutta varmasti. Nyt eläkeputkessa ollessaan Rallin työskentely on loistavaa ja se toimii kuin ihmi-sen ajatus. Kerran se tosin Katjaa opastaessaan kä-veli päin liikennemerkkiä, kun takana tullut koiran-pentu oli kiinnostuksen ja huolestumisen kohtee-na. Rallin edeltäjä Upi ei Katjalle tullessaan kunni-oittanut ketään eikä mitään ja viis veisasi tulevasta käyttäjästä. Kotiin tullessaan se alkoi urosten ta-paan merkata piha-aitaa. Nyt Katjalle riitti: hän ot-ti koiraa niskasta ja raahasi sen terassille näyttäen, kuka tässä laumassa on pomo. Tämän jälkeen ase-telma muuttui: Upi palvoi Katjaa ja tuli hänen kans-saan joka paikkaan ulkomaisia ratsastuskilpailuja lu-kuun ottamatta.

Toope huolehtii Katjasta koko sydämellään: pää yl-häällä vahditaan, ettei Katja vain putoa selästä hevo-sen lähdettyä vauhdilla jotakin pakoon. Kerran kuu-man, pölyisen maneesitreenin jälkeen hän sai Too-pen selästä laskeuduttuaan pahan yskänkohtauksen ja meni istumaan pää alaspäin läheiselle jakkaralle. Toope seisoi vapaana, mutta Katjan yskiessä se tu-li hänen luokseen ja tökkäsi omaa ihmistään turval-laan ikään kuin kysyen: ”Voinko jotenkin auttaa?”

Rauhallista Joulua opaskoirille toivottavat:

OIKEAT omegat
PENNUSTA SENIORIKSI

Suomalainen huippuluokan Nutrolin®-ravintolisäsarja on pieni lisä mutta suuri apu koiralle. Lue miten varmistat pennun koulutettavuuden, suojat sitä aikuisiän atopialta, loihdit sille upean turkin ja miksi Nutrolin® HIP & JOINT on ylivoimainen apu nivelvaivoissa.

WWW.NUTROLIN.FI

f i y

ESTD 2007

Nutrolin®

Pidän sinusta huolta ♥

**Rehuja ja lääkkeitä,
ja paljon siltä väliltä**

BIOFARM
www.biofarm.fi

inupekt forte

cartivet +msm

**Biofarm tuotteet –
Suomessa hyvin tehty.**

ELÄNLÄÄKÄRIASEMA
Ortopet.fi

Ortopet

Pieni klinikka, isoja tekoja.

AVOINNA TI JA KE 8-19, MUUTEN ARKISIN 8-16

Ortopet Oy | Kartanontie 17, 37800, Akaa
Puhelin: 050 3099733 | www.ortopet.fi

HERKÄT KORVAT, LÄMPIMÄT TASSUT JA SUURI SYDÄN

Mitä muuta sitä voisikaan odottaa hyvältä eläinlääkäriltä ja -hoitajalta? Täysin kotimaisilta Omaeläinlääkäreiltä saat osaavaa apua sekä koirasi pienin ja suuriin pulmiin että sen hyvinvoinnin tueksi sydämellisen palvelun saattelemana.

ESPOO HELSINKI HÄMEENLINNA JYVÄSKYLÄ
KIRKKONUMMI KUOPIO LOHJA RIIHIMÄKI
TAMPERE TURKU

www.omaelainklinikka.fi

AALLON AUTO
KORJAA KAIKEN - JO VUODESTA 1988

Bosch Herttoniemi Läntispuoleinenkatu 8 A 00980 Helsinki 010 423 9555 herttoniemi@aallonauto.com	Herttoniemi Mekaanikonkatu 25 00980 Helsinki 010 423 9550 helsinki@aallonauto.com	Tammisto Arinatie 4 01520 Vantaa 09 7555 550 vantaa@aallonauto.com
---	---	--

Aallon Auto Oy | www.aallonauto.com

KASVUNPOLKU

Avo- ja terapiapalvelut
Sepänkatu 9, 1. krs, 70100 Kuopio kasvunpolku.fi

OPASKOIRAT ELÄMÄMME MERKKIPAALUINA

Teksti ja kuvat: Valeriina Silas

Muistellessamme menneitä tai hakiessamme jotain jo lähes unohdettua, käytämme erilaisia muistamisen apukeinoja. Apunamme on eräänlainen merkkipaalujen tukiverkko, joka auttaa sijoittamaan muistot johonkin tiettyyn ajankohtaan. Jos muuttaa usein, on esimerkiksi imurin hankinta-ajankohta helpompi muistaa siitä, missä kodissa siihen aikaan asui. Tai kun muistelee Lapin lomaa saa ajankohtaan vinkkiä siitä, olivatko lapset vielä silloin syntyneet. Siinä missä asunnot, lapset tai omistamansa autot voivat toimia muistojen tikapuina, myös opaskoirat toimivat merkittävänä muistojen merkkipaaluina niin käyttäjille kuin heidän läheisilleen.

Kun muistelee taaksepäin vaikka kymmenen vuoden päähän, ensimmäiseksi meillä lasketaan, mikä tai mitkä koirat perheeseemme tuolloin kuuluivat. Näin on myös varmasti muissa koiraperheissä. Opaskoirat tuovat kuitenkin tarinaan lisämausteen. Siinä missä mahdollisesti pieni lemmikkikoira voi elää perheensä kanssa pienestä pennusta yli viisitoistavuotiaaksi vanhukseksi, opaskoirat tulevat käyttäjälleen yleensä vasta kaksi vuotta täytettyään. Koska opaskoirina käytetään tyypillisesti isompia koirarotuja, on niiden elämä lyhyempi. Usein ne jäävät eläkkeelle jo kymmenen vuoden paikkeilla, jolloin koira mahdollisesti siirtyy uuteen eläkekotiin tai se saattaa jäädä uuden opaskoiran kaveriksi entiselle käyttäjälleen. Joka tapauksessa käyttäjän ja opaskoiran yhteinen taival on usein lyhyempi kuin monen lemmikkikoiran ja sen omistajan. Mutta se, mikä ajassa menetetään, korvataan runsailla yhteisillä hetkillä.

Opaskoiriemme merkkiaamat muistomme alkavat yllättäen koirasta, joka ei ollut opaskoira. Ensimmäinen merkkipaalu on Miitti, pieni arka pumi. Vaikka minä en ollut osa mieheni **Jannen** silloista elämää, on Miitilläkin paikkansa perheemme aikaja-

Miitti kuului Jannen elämään ennen sokeutumista kuin sen jälkeenkin (kuva: Eha Kunnala).

nalla. Vaikka Miitti kuulemani mukaan oli hyvin pelokas koira, sen nimi tuo mieleen periksiantamattomuuden ja rohkeuden. Miitti kertoo minulle tarpeesta kulkea Järvenpään keskustassa, vaikka sen piti sitten tapahtua sunnuntaiamuöiden tunteina, jottei olematon opas veisi pulaan. Nimi kertoo minulle tarinan sokeasta miehestä, joka syntymäpäivänään kiersi ympäri Tuusulanjärven oppaanaan pieni harmaa koira, joka pelkäsi kaikkea. Miittiin koiraloiuu mieheni tarve osoittaa itselleen ja maailmalle, että elämä sokeudesta huolimatta jatkuu. "Silloin kun minä Miitin kanssa...", hän muistelee. Ja muistoihin yhtyy Jannen aikuinen tytär, **Anette**, jolle koira taas oli oma rakas lemmikki.

Elmeriä, Jannen ensimmäistä virallista opaskoiraa en koskaan myöskään tavannut. Vaikka Jannen ja El-

Vaikka Elmeri oli Jannella vain yhdeksän kuukauden ajan, jätti se jäljen monen sydämeen (kuva: Harri Tatari)

Yli kahdeksan vuoden ajan Janne ja Mara kulkivat yhteisiä polkuja.

merin yhteiselo jäi harmillisen lyhyeksi, ei tuo vetä ja erityisesti ruokaa rakastanut labradorinnoutaja ole kadonnut muistoistamme. Elmeri on myös osa lastemme maailmaa. "Isi, kerro niitä tarinoita" poikamme **Arttu** ja tyttäreemme **Alina** saattavat kinuta iltapalapöydässä. Ja jälleen kerran Janne muistelee, kuinka Elmeri juoksi moottorikelkan perässä Lapis- ja murtautui kotaan ahmimaan napansa täyteen. Lapset nauravat tarinalle, jossa Elmeri odottaa uintilupaa, sitten vasta ottaa vauhtia ja hyppää laiturilta järveen uimaan – eikä meinaa millään tulla sieltä pois. Minulle Elmeri tarkoittaa koiraa, joka vuosina 1998-99 antoi suunnan mieheni elämälle ja auttoi huomaamaan, mitä oikean opaskoiran kanssa voi saavuttaa. "Kun siellä Lapis- ja murtautui kotaan ahmimaan napansa täyteen. Lapset nauravat tarinalle, jossa Elmeri odottaa uintilupaa, sitten vasta ottaa vauhtia ja hyppää laiturilta järveen uimaan – eikä meinaa millään tulla sieltä pois. Minulle Elmeri tarkoittaa koiraa, joka vuosina 1998-99 antoi suunnan mieheni elämälle ja auttoi huomaamaan, mitä oikean opaskoiran kanssa voi saavuttaa." "Kun siellä Lapis- ja murtautui kotaan ahmimaan napansa täyteen. Lapset nauravat tarinalle, jossa Elmeri odottaa uintilupaa, sitten vasta ottaa vauhtia ja hyppää laiturilta järveen uimaan – eikä meinaa millään tulla sieltä pois. Minulle Elmeri tarkoittaa koiraa, joka vuosina 1998-99 antoi suunnan mieheni elämälle ja auttoi huomaamaan, mitä oikean opaskoiran kanssa voi saavuttaa." "Kun siellä Lapis- ja murtautui kotaan ahmimaan napansa täyteen. Lapset nauravat tarinalle, jossa Elmeri odottaa uintilupaa, sitten vasta ottaa vauhtia ja hyppää laiturilta järveen uimaan – eikä meinaa millään tulla sieltä pois. Minulle Elmeri tarkoittaa koiraa, joka vuosina 1998-99 antoi suunnan mieheni elämälle ja auttoi huomaamaan, mitä oikean opaskoiran kanssa voi saavuttaa."

Aikajanaan kuuluu myös pätkiä, jolloin koiraa ei ole ollut. Sen jälkeen, kun oli pakko todeta, ettei matka Elmerin kanssa voinut jatkua. Ennen sitä kun rinnalle tuli Mara. Onneksi se oli lyhyt hetki, johon ei kietoudu paljon muita muistoja.

Pari kuukautta ennen vuosituhannen vaihtumista tuli mieheni elämään Mara. Siinä missä toisille muistojen vedenjakajana voi olla Millennium-yö, lienee se Jannelle Mara. On aika ennen Maraa, Maran kanssa ja sen jälkeen. Maran kanssa Janne löysi vapauden kulkea minne ja miten haluaa. Mara opasti pyyteettömästi ja tarkasti, teki aina sen minkä siltä pyysi ja olemuksellaan hurmasi kaikki lähipiirissään. Martti-Mainion ja sen tuoman vapauden myötä Jannen elämään tuli paljon uusia ihmisiä. Tuolloin myös me tapasimme toisemme. Maran kanssa jaettu yhteinen aika jakaantuu vielä kahteen osaan. Ennen yhteistä elämäämme ja sen aikana.

Seuraava opaskoira-ajanjakso onkin erilainen kuin aiemmat. Aika, jolloin meillä oli kaksi koiraa. Keväällä 2008 Maran eläköityä heikentyneen näön vuoksi, tuli perheeseemme huliivilikoira Loko eli tuttavallisemmin Loksus. Loksun aika oli uuteen koiraan totuttelemista ja toisaalta hiljaisia hyvästejä Maralle. Janne kulki Lokon kanssa ja minä kävelin hissukseen Maran kera. Aloitimme karavaanarimatkoille ja opettelimme elämään lemmikkikoiran kanssa. Opaskoiraan tottuneille olikin outoa, kun koko porukka ei enää päässyt huoltoasemille, kahviloihin tai ruokakauppaan. Loko opetteli opastamaan Jannea parhaansa mukaan ja Mara opetteli jättämään hommat nuoremmilleen. Matkustimme paljon, muutimme uuteen kotiin ja saimme pienen Alina-tyttären. Muutama kuukausi jälkimmäisestä elokuussa 2010 Mara lopetettiin ja pian sen jälkeen Loko muutti toiseen kotiin opaskoiraksi.

Reilut kahdeksan kuukautta elämässämme oli suuri opaskoiran kokoinen aukko. Lemmikkien omistajat ymmärtänevät sen ikävän ja kaipauksen, minkä koira jälkeensä jättää. Me olimme muutaman kuukauden sisällä menettäneet kaksi koiraa. Ja kuin se ei olisi ollut tarpeeksi, jäi mieheni ilman opasta. Häneltä vietiin vapaus kulkea, mahdollisuus kuntoilla ja itsenäisyys valita minne ja miten mennä. Tuo aika muistutti, kuinka merkittävä opaskoira oli koko perheemme kannalta. Mutta ei tuo ajanjakso ollut pelkkää ikävää. Huhtikuussa 2011 saimme Arttu-pojan, minkä jälkeen olimme kaukojamme myöden vauva-perheen arjessa.

Elokuussa 2011 alkoi jälleen uusi ajanjakso, kun Janne sai oppaakseen Uunon. Se oli juuri sellainen koira, mitä tarvitsimme. Uuno toi Jannelle taas itsenäisyyden ja vapauden kulkea. Siitä tuli lapsille niin ilmiselvää osa perhettä, että välillä he eivät tainneet ymmärtää, että Uuno oli koira eikä ihminen. Jannen ja Uunon yhteistyö tiivistyi. Sadat yhteiset kilometrit toivat varmuutta ja yhteyden, jollaista harvoin koiran kanssa kokee. Yhteisiä opastusvuosia tuli lopulta

Mara ja Loko eivät koskaan oikein ystävästyneet, mutta reilun kahden yhteisen vuoden aikana ne oppivat sietämään toisiaan.

seitsemän. Uuno ehti vielä saattaa nyt jo ekaluokkalaiseksi kasvaneen Artun muutamia kertoja kouluun ennen kuin se jäi terveysongelmien vuoksi eläkkeelle.

Vuoden 2018 lokakuussa oli edessä taas uusi vaihe. Perheessämme oli jälleen kaksi koira; Uuno sekä vastikään luoksemme muuttanut Hugo. Olimme tavallaan ottaneet askeleen taaksepäin, sillä opettelimme jälleen lemmikin kanssa elämistä. Janne ja Hugo aloittelivat yhteistyötään ja opettelivat toistensa kujeita asuinalueemme kaduilla ja kujilla. Usein he kulkivat lenkillä kaksin, välillä mukaan peesaamaan tuli myös Uuno. Minä osaltani käytin vanhustamme läheisellä pellolla, jossa se sai nuuskia vapaana ja kulkea omaan tahtiinsa. Tuo jakso jäi ikävä kyllä melko lyhyeksi, sillä huhtikuussa 2019 oli aika jättää hyvästit Uunolle. Olemme kuitenkin onnellisia, että pystyimme antamaan sille hyvän kodin sen loppuelämäksi.

Syksyllä 2019 olemme tilanteessa, jossa Jannelle on hyvä ja taitava nuori opas. Jos Miitti antoi Jannelle ensimmäiset askeleet, Elmeri suunnan, Mara vapauden, Loksu taidon kouluttaa omaa opaskoiraa ja Uuno toi vankkumattoman kokemuksen, mihän Hugo tuo mukanaan? Ainakin hitaat ja harmitsevat askeleet. Mitä kaikkea tulemmekaan kokemaan Hugon kanssa? Palaamme asiaan kymmenen vuoden päästä.

Kuvat oikealla: kahden ja puolen vuoden ajan Loko piti huolen siitä, että meillä riitti vauhtia. Alla: Hugo on jo ensimmäisen vuoden aikana näyttänyt, että se on koira paikallaan.

Uuno näki ja koki kanssamme yli kahdeksan vuoden aikana todella paljon.

Uunon viimeinen aamu: Lopulta tulee hyvästien aika. Uuno viimeisellä lenkillään leskenlehtiä ihmettelemässä.

Hugo ja Uuno löysivät nopeasti yhteisen sävelen.

Opaskoiran käyttöä täydentää puhuva tunnistava kamera

Opaskoirani Camry opastaa minut kaupan portista sisään. Paistopisteen tuotteiden lasiovien edessä napautan puhuvan tunnistavan kamerasormelani. Kuulen "Ota otin".

Teksti: Kari Oja, kuvat: Juhani Salonen

Kuulen mitä tuotteita kaapin sisällä kunkin lasioven takana on. Samalla tavalla kylmäkaappien ovien ja lihatiskin kohdalla löydän oikean tuotteen ja kuulen hinnan.

Silmälasin aisassa olevaa puhuvaa tunnistavaa kameraa käyttäen voin kuulla haluamani hyllyn kohdalla sormeni osoittaman lapun ja ottaa oikean tuotteen. Otan käteeni tuotteen ja voin lukea sen tiedot.

Juttelen opaskoiralleni mitä seuraavaksi ja se opastaa minut kohdalle. Pidän vasemmassa kädessäni pelkästään hihnasta kiinni valjaiden ollessa selän päällä. Samassa kädessä on vedettävän ostoskärryn kahva. Sanon "Kassalle" ja Camry vie meidät sinne. Kuulen "nuori nainen edessäsi" ja etenemme varovaisemmin.

Saatuani olkalaukkuuni tavarat kassalta sanon "Etsi penkki" ja Camry vie ulko-oven edessä olevan penkin luo. "Mies edessäsi" kuultuani sanon Camrylle "Mennään siihen viereen istumaan".

Odotellessani voin napauttaa puhuvaa kameraa ja kuulla ilmoitukset ja mainokset. Ulkona voin haluessani tarkistaa kadun nimen katukyltistä. Haettuani opaskoirani kanssa postin voin keittiön pöydän ääressä lukea kirjeiden sisällön ja toimia valintani mukaan. Puhuva tunnistava kamera lukee kokemuksieni mukaan käyntikortista useamman metrin kokoisen näytön väliltä.

Putka, putka, putka

Puhuva tunnistava kamera kertoo ottamansa kuvan. Silmälasin aisassa oleva toimii kun annan luvan sormella hipaisen tai napautan ja totta tosiaan nythän taas näen. Sokeudesta itseni vapautan, tunnen esineet ja väen. Putka, putka, putka, puhuva tunnistava kamera, teksti paperin, näytön painikkeeseen. Automaattisalama auttaa tarkkuudessa. Samoin päivitykset kun laitan lataukseen. Parantamista on saamisessa. Putka, putka, putka, puhuva tunnistava kamera. Kotona, työssä ja vapaalla tasa-arvoisemmin koen voivani osallistua elämään. Vastauksen tähän jälleen siis hoen. Putka- putka, putka, puhuva tunnistava kamera.

*Kari Oja,
laulunviljelijä*

Leipähyllyllä...

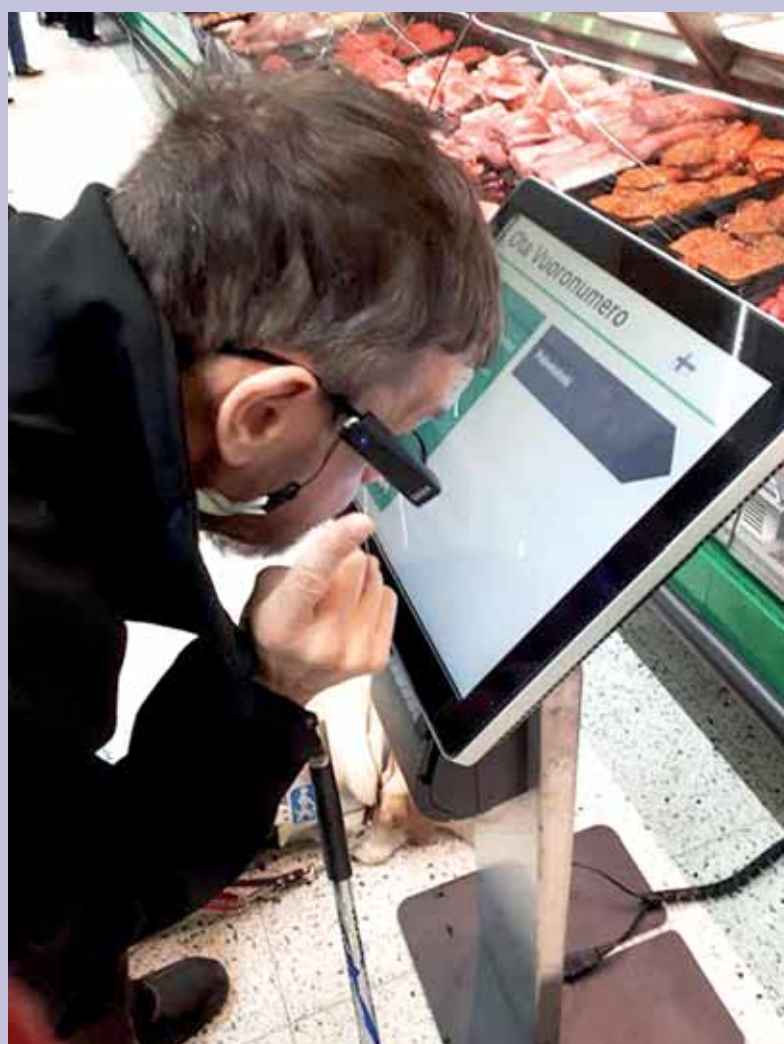
...ja mehua valitsemassa

... sekä lihatiskillä

Puhuva tunnistava kamera auttaa näkövammaista muun muassa tuotteiden valinnassa ja vuoronumeron ottamisessa.

LATVIAN PALVELU- KOIRAYHDISTYKSEN KUULUMISIA

Koonnut: Zaiga Kļaviņa

Tammikuussa 2019 aloitettiin projekti "KOIRA – ENEMMÄN KUIN YSTÄVÄ", jolla hyväntekeväisyyslinkin, www.ziedot.lv, kautta kuka tahansa voi tukea toimintaamme. Marraskuuhun mennessä tukea on kertynyt noin 5000 euroa.

Kansainvälisenä opaskoirapäivänä (aina huhtikuun viimeinen keskiviikko, tänä vuonna 24.4.) opaskoirat jalkautuivat kaupunkien kaduille rahankeruulippaiden kera. Lisäksi opaskoiratietoa jaettiin tiedotusvälineiden kautta.

Rahankeruulippaiden kera kaupungille, kuvat: Jolantas foto.

Huhti-syyskuun aikana toteutettiin "SILMÄ MENE KOULUUN"-niminen projekti varojen hankkimiseksi Joko-nimisen opaskoiraoppilaan koulutusta varten. Projektia markkinoitiin tiedotusvälineissä, otettiin vastaan lahjoituksia ja kerättiin rahaa lippaisiin. Projekti tuotti lähes 5000 euroa, mikä on erinomainen saavutus.

"Silmä menee kouluun"-projektijuliste

Toukokuussa järjestettiin Tallinna viikonlopputapahtuma yhteistyössä Latvian, Viron ja Suomen opaskoiratahojen kanssa. Tapahtumasta on erillinen juttu tässä kirjassa. Kuva: Juha Herttuainen

Kuva: Jolantas foto

Riian Luterilainen seurakunta järjesti kesäkuussa hyväntekeväisyyskonsertin Latvian Palvelukoirayhdistyksen hyväksi Torņakalnan kirkossa. Latvian suosituimmat laulajat ja soittajat esiintyivät konsertissa korvauksetta. Kirkko täyttyi kuulijoista ääriään myöten ja konsertin tuotto oli kunnioitettavat 5500 euroa.

"Minulla on nälkä ja isäntäni on sokea..."
Kuva: Jolantas foto

Kesäkuussa osallistuttiin Cēsis-nimisessä kaupungissa "PUHEFESTIVAALI LAMPU" -tapahtumaan, jossa suoritettiin varainhankintaa.

Elokuussa järjestettiin leirimuotoinen koulutusseminaari Līgatnessa. Tukikohtamme oli hotelli Zeit, joka oli muokattu vanhan kartanon hevostallista – oikein idyllinen paikka. Seminaariin osallistui runsaat 30 henkilöä, jotka koostuivat 11 latvialaisesta opaskoirakosta ja heidän perheenjäsenistään. Oman väen lisäksi tapahtumaan osallistui vierailevana peesarina Natalja Stankevits-Melmikova.

Leirillä harjoiteltiin opaskoiran ja valkoisen kepin avulla liikkumista, koirien terveydenhuoltoa ja pienimuotoiset opaskoirakokeetkin pidettiin. Yhtenä päivänä patikoitiin tutustumaan parin kilometrin päässä sijaitsevaan bunkkeriin. Pohjapinta-alaltaan yli 2000 neliömetrin suuruinen bunkkeri yhdeksänmetrisen betonikuoren alla oli neukkuvallan aikana rakennettu turvaamaan Latvian kommunisteja jopa ydinsodalta.

Erään seminaariin osallistuneen opaskoirankäyttäjän vaimo kertoo Ligatnen leiristä lisää toisaalla tässä kirjassa.

Lulu, kuva: Valters Poļakovs

Syyskuusta lähtien on järjestetty opaskoira-aiheinen valokuvanäyttely mm. kauppakeskuksissa, kirjastoissa.

Alfa-kauppakeskuksessa järjestettiin varainhankintatapahtuma Lulu-nimisen koiran hankinta-, kasvat- ja koulutuskulujen peittämiseksi.

SB UN PARTNERI -niminen yritys lahjoitti 25-vuotisen toimintansa kunniaksi yhdistykselle 1800 euroa.

Syyskuussa, valkoisen kepin päivänä, käytiin esittelemässä opaskoiratyötä Liettuassa. Siellä ei vielä ole ainuttakaan opaskoira.

Syyskuussa osallistuimme katujuhlaan Hospitali-kadulla. Suoritimme siellä myös varainhankintaa.

Kesän aikana tavattiin Riian kaupungin sosiaalipuolen edustajia, joiden kanssa sovittiin edelleen neuvoteltavan kaupungin osallistumisesta opaskoiratyön rahoittamiseen tulevaisuudessa.

Lokakuussa järjestettiin opaskoiramaaottelu Riiasa, siitä on kirjoitus toisaalla.

Vuoden aikana yhdistys on esitellyt toimintaansa useissa kouluissa ja muissa julkisissa paikoissa.

Latvian Palvelukoirayhdistys TEODORS kiittää yhdistyksen hyväksi vapaaehtoistyötä tehneitä henkilöitä sekä muita tukijoita, lahjoittajia ja yhteistyökumppaneita erinomaisesta yhteistyöstä vuosina 2018-2019.

Latvian Palvelukoirayhdistys TEODORS
(Servisa sunu biedrība TEODORS)
Braila iela 3, Riika, LV-1024
www.teodors.org

OPASKOIRAN JOULU RY - TOIMINTAA 2018 - 2019

Koonnut: Juha Herttuainen

Vuosi 2018 oli yhdistyksen viides toimintavuosi. Hallituksen jäseninä ovat toimineet **Sirpa Tenhami** puheenjohtajana sekä **Juha Herttuainen** ja **Rauno Kinnunen**. Hallitus kokoontui tilikauden aikana kolme kertaa. Vuoden lopussa yhdistyksessä oli 26 jäsentä. Jäsenmaksuja ei peritty. Toiminnantarkastajana toimi Erkki Virtanen.

Yhdistys julkaisi Opaskoiran Joulu 2018 -nimisen kirjan, jota myytiin varainhankintatuotteena.

Yhdistys julkaisi myös Tiennäyttäjät 2018-nimisen kirjan, joka sisältää pääasiassa Sotasokeat ry:n jäsenten kirjoituksia. Kirjan ilmoitus- ja irtonumeroiden myyntituotot ohjattiin Sotasokeat ry:lle sotasokeiden leskien kuntoutukseen.

Yhdistys sai varainhankinnalla tuottoja yhteensä 16148,29 euroa. Menopuoli muodostui julkaisutoiminnan kuluista, annetuista tuista ja vuoden 2019 toimintavaroista siten, että tilikauden tulokseksi muodostui yhteensä 5,19 euroa

Yhdistys tuki talkootyönä Viron opaskoirakoulun rakentamista ja muita tapahtumia, joissa oli opaskoirankäyttäjää ja sokeita lapsia mukana – myös Suomesta. Yhdistyksen toimesta välitettiin Baltian näkövammaisille valkoisia keppejä, lukutelevisioita ja muita käyttökelpoisia apuvälineitä sekä sokkonuorille hyväkuntoisia ulkoiluvaatteita ja kenkiä.

Opaskoiran Joulu ry kiittää lahjoittajia, yhdistyksen muita tukijoita ja kumppaneita erinomaisesta yhteistyöstä vuonna 2018! Erityiskiitos ex-puheenjohtaja Sirpalle, hienoa työtä olet tehnyt!

Opaskoiran Joulu ry, hallitus

Kiitos Sirpa!

OPASKOIRAN JOULU RY

Tähän mennessä on tapahtunut vuonna 2019: Sirpa Tenhamin luovuttua yhdistyksen puheenjohtajan ja rahastonhoitajan tehtävistä helmikuussa 2019, jatkoi puheenjohtajana Juha Herttuainen ja uutena rahastonhoitajana KTM **Aleksanteri Herttuainen**. Varsinaisessa kokouksessa toukokuussa vahvistettiin alkaneelle toimintakaudelle seuraava hallituksen kokoonpano: puheenjohtaja Juha Herttuainen ja jäsen **Taina Ansela**. Juha Herttuainen valittiin toimimaan myös yhdistyksen sihteerinä ja rahastonhoitajana Aleksanteri Herttuainen. **Ali Kinnunen** on hoitanut ja hoitaa edelleen yhdistyksen julkaisujen taitot ja ulkoasut. Toiminnantarkastajan tehtävään valittiin **Erkki Virtanen**.

Yhdistys hankki omistukseensa koiranpennun (Lbn Dšera), joka on aikanaan tarkoitus luovuttaa opastai avustajakoiraaksi. Yhdistys on yhdessä Zaigan Koirakoulun kanssa tukenut terapiakoira-toimintaa välittämällä näkö- ja kehitysvammaisten lasten perheisiin terapiakoiraiksi soveltuvia koirayksilöitä.

Opaskoiran Joulu-kirjan toimittaja/taittaja Ali Kinnunen (pieni kuva) ja Zaigan Koirakoulun tuottamien opaskoirien tarkastaja Allan Aula täyttivät kumpikin syyskuussa 70 vuotta. Latvian opaskoirayhteisö onnittelii heitä Latvian Palvelukoira-yhdistyksen seinäkelloilla.

Olivia ja Tatu, kuvat: Merja Helander.

SITTEN ONKIN AIKA TUTUSTUA ZAIGAN KOIRAKOULUN TUOTTAMIEN TERAPIAKOIRIEN EDESOTTAMUKSIIN – PERHEET KERTOVAT:

Ompu ja Tatu-Taateli, kertojana
Ompun äiti **Merja Helander**:

Olivia eli Ompu on suloinen 10-vuotias kullannupu. Sikiöaikaisen aivoverenvuodon vuoksi Ompu on sokea. Hänellä on vaikea liikuntavamma ja epilepsia.

Ompu puhuu yksittäisiä sanoja, ja kun sanat eivät riitä, kuittaa hän kädellä. Hän on hyvin herkkä ja tuntee vahvasti sekä havainnoi tarkasti kaikkea. Ompun rakkaat harrastukset ovat uinti ja ratsastus.

Ratsastus on hyvä ja tärkeä terapiamuoto Ompulle niin fyysisesti kuin henkisesti. Ompu nauttii vahvoista aistikokemuksista, erityisesti liikkeestä. Ratsastus vahvistaa lihaksiston lisäksi kehoitietoisuutta, edistää vuorovaikutustaitoja sekä kommunikaatiota eläimen sekä ohjaajan kanssa. Parasta on, kun hevosen saa ihan itse maiskauttamalla liikkeelle.

Vanha koiramme nukkui pois ja meille tuli mahdollisuus labbis-neitiin, joka olikin varsinainen onnenpotku. Tatra niminen tyttö-labbis kävi Juhan, Zaigan ja **Rillan** kanssa tutustumassa meidän perheeseen kesän alussa ja ihastuimme heti tähän reippaa-

seen neitiin.

Niin lähti Tatra koulutukseen. Odottavien aika tuntui pitkälle, mutta ensilumen sataessa lokakuussa Vihtiin saapui Tatu-Taateli terapiakoira Juhan kanssa. Niin - nimeksi tuli Tatu, Tatu-Taateli. Tatu kulkeekin mukana joka paikkaan ja hänen läsnäolonsa rauhoittaa huononakin päivänä.

Ompulla on nyt hyvä ystävä ja paljon mielekästä tekemistä, kun Tatu tuo pudonneet tai heitetyt tavarat. Ja mikä tärkeintä - Tatu on läsnä ja rakastaa ehdotta. Tatusta on suuri ilo ja apu koko perheelle.

Tatu, kuva: Merja Helander.

Diiva, emäntä **Maija Tinnilä** kertoo:

Asiakas kertoo Diivasta: "Diiva on mielettömän ihana ja kiltti koira. Diiva auttoi minua lähtemään lenkille ja lisäämään liikuntaa. Diivan ulkoilutus on luottotehtävä."

Diiva käy 1-2 kertaa viikossa mukanani töissä kehitysvammaisten asumisyksikössä ja päivätoiminnassa. Diiva osallistuu erilaisiin tehtäviin kuten asiakkaiden herättämiseen, asiakkaiden ulkoiluun ja Diiva voi osallistua esimerkiksi palaveriin asiakkaan tueksi. Diivan kanssa voi tehdä temppeja sekä silittää sitä ja halailla. Diiva on suosittu asiakkaiden keskuudessa ja sen tuloa odotetaan. Asiakkaat ovat iloisia, kun saavat pitää koirasta huolta ja heille annetaan vastuuta koiran hoidosta. Diiva tuo turvaa ja onnistumisen kokemuksia asiakkaille.

Diiva asiakkaan kanssa lenkillä. Kuva: Maija Tinnilä

Ronja ja Mango lenkillä, kuva: Maarit Törmikoski-Hampf

Mango & Puma, **Ronjan** perheen äiti **Maarit Törmikoski-Hampf** tarinoi:

Kulunut vuosi Mangon ja Puman kanssa on sisältänyt yhteistä lomailua Lapissa, koirien lomailua Savossa ja ihan vaan normaalia vakiintunutta koira- ja lapsiperheen arkea.

Kevään 2019 Mango oli Ronjan mukana partiossa. Mango tuntui odottavan ja nauttivan näistä tiistapäivistä, jolloin hän pääsi töihin. Jälleen näkemisen riemu Puman ja Mangon kanssa oli riehakas Mangon työkeikan jälkeen.

Puma pääsi puolestaan minun kanssa kerta viikoksi töihin luku- ja kaverikoira tehtäviin.

Kuluneen vuoden aikana koiramme ovat selkeästi luoneet oman arvojärjestyksen sekä keskinäisen tiiviin kumppanuuden. Minä koiran omistajana puolestaan osaan olla ehkä hivenen rennompimpi, eikä josta koiran poikkeavaa liikettä tulkita oireeksi jostain vakavammasta. Lisäksi arvoon arvaamattomaan on päässyt robottipölynimuri, jota todella arvostan erityisesti karvanlähdon sesonkiaikaan.

Vaikka koiramme eivät tässä elämänvaiheessa juurikaan opaskoiran tehtäviä tee, on Mangolla ja Pumalla oma erityinen tärkeä tehtävä sekä merkitys perheemme nuorisolle. Mikään ei voi korvata koiran läheisyyttä ja läsnäoloa murrosiän kuohujen pauhassa.

Saanatunturin huipulla. Kuvat: Vuorelan perhe.

Sheila, Alettan perheen äiti Asta Vuorela kertoo:

Tyttäremme Aletta näkövammautui aivokasvaimen aiheuttaman aivopaineen seurauksena ollessaan 7-vuotias. Totuttautuminen uuteen elämänvaiheeseen on ollut pitkä prosessi ja sisältänyt paljon vaikeita vaiheita. Vielä vuosi sitten aktiivinen ja elämänmyönteinen Aletta oli hyvin pitkälle aikuisten avun varassa ja usein myös kodin vankina. Hän ei uskaltanut liikkua yksin kodin ulkopuolella ja toisaalta myös pelkäsi olla yksin kotona.

Tämän vuoden vappuaattona alkoi kuitenkin perheessämme uusi elämänvaihe, jonka seurauksena Alettan itsenäisyys ja omatoimisuus sekä mahdollisuus elää täysillä omannäköistä, 12-vuotiaan nuoren elämää, on mennyt eteenpäin valtavia harppauksia. Tuona päivänä perheeseemme muutti 3-vuotias labradorinnoutaja, Sheila. Sheila tuli meille opaskoirakouluttaja Juha Herttuaisen kautta ja Juha on ollut myös perheemme tukena ja apuna opettamassa Alettaa toimimaan Sheilan kanssa.

Tällä hetkellä Aletta elää hyvin täyttää elämää, johon kuuluu kyläilyä kavereiden luona, itsenäistä asiointia ja aktiivista harrastamista. Kaiken tämän mahdollistaa Sheila, joka opastaa Alettaa eri paikkoihin ja toimii myös henkisenä tukena monissa arjen tilanteissa, esimerkiksi silloin, kun Aletta tulee koulun jälkeen yksin kotiin. Sheilan myötä Aletta on rohkeampi ja itsevarmempi - ja kokonaisvaltaisesti onnellisempi. Viimeiset kuukaudet ovat sisältäneet paljon ensimmäisiä kertoja Alettan elämässä - ensimmäinen kauppareissu yksin, ensimmäinen itsenäinen bussimatka, ensimmäinen kerta ilman aikuista ulkona illan hämärässä...

Loofooteilla.

Aletta, Sheila ja Inari Marjaniemessä. Alla kotona.

Heini ja Lumbini, kuvat: Jarmo Korpi.

Lumbinin emäntä **Heini Peltomäki:**

Olen viikot Oulussa kymppiluokalla Tervaväylän koulussa. Lumbini on silloin vanhempieni ja sisarus-teni hyvässä hoidossa. Lumbini on pysynyt hyvässä kunnossa, koska veljeni tekee sen kanssa pitkiä lenkkejä. He ovat harrastaneet ylämäkijouksua ja Lumbini saa juosta vapaana.

Perjantaisin pitkän viikon jälkeen on aina kiva tulla kotiin, kun oma koira on iloisena vastaanottamassa. Olen opettanut Lumbinille temppuja (esim. "istu" ja "maahan"). Tärkeintä minulle on yhdessäolo koiran kanssa ja että koira on rakas.

Heinin ystävän Rillan koirat Oona ja Fiora Lumbinin seurassa

*Koirien koulutusta ja täysihoitoa Latviassa Riian lähellä
Zaigan Koirakoulu – Zaiga Kļaviņa
Apiņu iela 14, Carnikava, LV-2163
+371 2946 2975, zaigak@inbox.lv
Tiedustelut suomeksi: Juha Herttuainen -
+359 40 353 1979, juha@opaskoiranjoulu.fi*

Voimme huolehtia koirasi hyvinvoinnista esimerkiksi lomamatkasi aikana

Ottis-sarjakuvan on piirtänyt Sari Hyvönen lukutelevision avulla.

Rauhallista Joulua opaskoirille toivottavat:

A	A & T Myyry Oy Suorannantie 14 80710 Lehma Puh. 0400 274 962	A.R.T.-Alan Robson Translations Ajomiehentie 3 A Vantaa Puh. 09 872 8286	Asuma Palvelut / Hakunilan Huolto Oy Kannuskuja 2, Vantaa aspa@asumapalvelut.fi	AK-Kivi Kiviveistämöntie 39 28760 Pori Puh. 02 648 6075	Akku-Ässä Oy Yrittäjänkatu 30 50130 Mikkeli Puh. 040 717 1759	Hyvää joulua opaskoirille!
Alfa-Putki Oy Huhtakatu 17 37600 Valkeakoski Puh. 03 230 7300	Alkkiömäki Hannu Alkkiömäentie 108 39990 Alkka Puh. 0500 128 671	Antikaisen Puutarha Pekkolankuja 42 49520 Reitkalli Puh. 040 775 0155	Anumati Naturals Oy www.anumatinaturnals.fi	Apteekki Prisma Länsikeskus Viilarinkatu 3 Turku Puh. 02 8800 860	Ariki Oy Sinimäentie 8 b 02630 Espoo Puh. 020 765 9361	Ariline Oy Niittyäntie 1 00620 Helsinki Puh. 040 503 5004
Arnolds Aleksanterinkatu 20, Lahti Puh. 03 752 0330 www.arnolds.fi	Asianajotoimisto Railas Oy Salomonkatu 5 C, Helsinki www.railas.fi	Asuntosaneeraus Jaatinen Ky Pohjolankatu 47 C 00610 Helsinki Puh. 0400 504 767	Auto-Kilta Oy Tullitie 3 53500 Lappeenranta Puh. 040 178 5601	Autokannisto Oy Alhaistentie 13 21200 Raisio Puh. 044 987 8975	B	Bembölen Kahvitupa Puh. 09 863 2917 www.bembolenkahvitupa.net
Best-Hall Oy Yhdistyie 3-7 68300 Kälvä Puh. 06 832 5000	Björklund Båtslip Kb Norrby 23390 Inö	C	Camtek Oy www.camtek.fi	Credit-Media Oy Pyhtäantie 14, Pyhtää Puh. 05 343 3842 Täyden palvelun tilitoimisto	E	Eemarla Oy Tolsanpolku 6 A 02400 Kirkkonummi Puh. 044 562 562
Eijan Leivontaja ja Pitopalvelu Kaaronojantie 2 Ilmajoki Puh. 050 720 3540	Eino Nikka & Knit Nikantie 17 95615 Pekanpää Puh. 050 556 7834	Ekoiännät Ky www.ekoisanntat.fi	Elimäen Huoltopalvelu Ky Myllyojantie 113 Elimäki Puh. 0400 254 061 www.ehp.fi	Elintarvikeliike Tottakai Ay Alasuutarintie 5 Kotka Puh. 05 228 8622	Eläinlääkäri Christel Boy Maununtie 76 001790 Halkia Puh. 050 228 5511	Eläinlääkäri Meelis Reimaa Hietalanatie 48 A li Puh. 050 031 8168
Eläinpalvelu Aesa Bra Kauppakatu 8 43100 Saarijärvi Puh. 040 743 8784	Hyvää joulua opaskoirille!	ER-RA Metall Oy Ihavantie 5 21860 Pöytyä Puh. 0400 651 124	Erikoissuutarit Mannerheimo Ky Åkerlundinkatu 1, TRE Puh. 010 397 1777	Erä-Ohto Oy Oksanperäntie 364 93280 Syöte Puh. 050 528 6441	Etelä-Hämeen Eläinhoitoa Tassutie 1 Parola Puh. 040-555 8878 www.koirahoitoa.fi	Etelä-Suomen Asfaltti Oy Mailapojantie 28 04310 Tuusula Puh. 045 842 4771
Etelä-Suomen Hevosjalostusliitto ry Jokimaankatu 6 A Lahti Puh. 040 722 5013	varattu	Experant Oy Kuljetusliike Kraanaattikuja 1 Kuopio Puh. 020 187 6040 www.experant.fi	F	Fixafell Oy Ab Pohjanlahdentie 29 68600 Pietarsaari Puh. 06 788 9600	Formaalin Auto Formaalintie 4 20780 Kaarina Puh. 040 506 0006	G
Geniem Oy Sumeliuksenkatu 18 B 33100 Tampere Puh. 020 735 3151	Geomachine Oy Hiekkakuopantie 4 04300 Tuusula www.geomachine.fi	Gröna Kotten Oy Ukonkuopantie 4 54800 Savitaipale Puh. 0400 976 627	H	H. Liljersson Oy Kehräsaari 33200 Tampere Puh. 050 566 0988	Hakkion Paja Tmi Ylivallintie 1101 61730 Ylivalli Puh. 040 545 8081	HYVÄÄ JOULUA!
Hammaslääkäri Mika Räsänen Kouhunharjuntie 21 36200 Kangasala Puh. 03 377 0700	Hanar Ky Kaskihara 8 Espoo Puh. 0400 958 939 www.hanar.fi	Hangan apteekki Nycanderinkatu 18 Hanko Puh. 019 248 2312 www.hanganapteekki.fi	Hautausoimisto Saarinen Linnankatu 9 Turku Puh. 02 232 3235	Hautausoimisto Ungern Laurinkatu 20 08100 Lohja Puh. 019 325 515	Hyvää joulua!	Helsingin Toimistosiivous Oy Kytösuntie 8 Helsinki Puh. 0400 501 701 www.toimistosiivous.fi
Hertek-Tekniikka Oy Hakakalliontie 9 05460 Hyvinkää Puh. 019 483 050	Hierontaherttua Kaivotie 4 85410 Sievi Puh. 044 338 5558	Histec Oy Patteritie 4 Turenki Puh. 050 514 2737 www.maalaamohistec.com	HydFin Oy Ahjokatu 13 40320 Jyväskylä Puh. 040 900 7238	Hydromarket Oy www.hydromarket.fi	Hydropress Huber Ab Hankasuontie 9 00390 Helsinki Puh. 020 712 0620	Hyvää Joulua Opaskoirille!
Hyvää joulua toivottaa Mauri Maanpää	Hämeen Telecos Oy Vesilahti Puh. 050 558 0404 www.rakennakivestaf.fi	I	Ilmaristen Peltipalvelu Harviaistenkuja 7 21350 Ilmarinen Puh. 044 052 1846	varattu	Ilomantsin Betonituote Kautto Oy Mustalammentie 6 A 82900 Ilomantsi Puh. 040 595 9191	Insinööri Ilmari ry Ratavartijankatu 2 00520 Helsinki Puh. 020 180 1810
Insinööri Toimisto A. Karhulahti Oy Karhulahdentie 110 68320 Ruotsalo Puh. 040 820 9677	Isännöinti ja Notariaattipalvelut Krans Oy Kivipurontie 19 C Varkaus Puh. 046 845 8518	Isännöitsijätoimisto Helin & Soppela Oy Viides linja 10 Helsinki Puh. 09 726 0611	Ivalon Apteekki Ivalontie 10 99800 Inari Puh. 010 281 7215	J	J. Baumgartner Oy Ab Smedsventie 27 07900 Loviisa Puh. 040 548 4467	J. Timmebacka Oy Paljalantie 32 69600 Kaustinen Puh. 040 546 9744
Jalkahoitola Birgit Salo Vaivonkatu 12-14 05900 Hyvinkää Puh. 019 439 058	JiHaa Oy Sylsikuja 2 01400 Vantaa Puh. 0400 778 226	Hyvää joulua!	Joensuu KatseOptikka Oy Kauppakatu 29 Joensuu Puh. 013 224 740	Joensuun Laakeri Oy Kuumankatu 29 80130 Joensuu Puh. 010 396 9200	Jouluhaukut!	Juhani Korhonen tukee opaskoirakoulutusta
Hyvää joulua!	K	K-Market Runos Friskinkatu 4 20360 Turku Puh. 010 315 6700	K-Rauta 75 Vanha Porvoontie 243 01380 Vantaa Puh. 020 775 7575	K-Supermarket Mari Tampereentie 1 31760 Urjala Puh. 03 384 4400	Kaarinan Puutyö Oy Asianajajankatu 2 20780 Kaarina Puh. 0400 520 547	Kahvila Konditoria Miorita Valtakatu 5 94100 Kemi Puh. 016 26811
Kaivonporaus Harri Peltomaa Oy Laaveentie 77 Merikarvia Puh. 040 550 7424	Kalayhtymä Hiltunen Ay Kuopion Kauppahalli Puh. 040 670 2989	Karstaamo Purhonen Kotkankatu 3 c 00510 Helsinki Puh. 050 465 6330	Kartanon Kiinteistöpalvelut Oy Juvankatu 10 Tampere Puh. 010 424 2950	Kesair Oy www.kesair.fi Ilmanvaihtokoneet	Hyvää joulua!	KH Treasury Solutions Oy Tuomariharjuntie 1 B 02760 Espoo Puh. 040 069 7796
KH-Nuohous Oy Linjatie 4 92140 Pattijoki Puh. 040 589 3163	Kiantti Oy Mursketie 11-13 36220 Kangasala Puh. 050 538 6335	Kiinteistö-Vesasto Oy LKV Lempäälä www.vesasto.fi	Kirjanpito- ja Aravuori Oy Yliopistonkatu 36 a A1 20100 Turku Puh. 02 284 5100	Kirsti Sivén & Asko Takala Arkkitehdit Oy Korkeavuorenkatu 25 A 5 00130 Helsinki Puh. 09 686 0160	Kiurun Kuriiri Oy Haapatie 8 74700 Kiuruvesi Puh. 0400 603 412 www.kiurunkuriiri.fi	Kiviveistämö Levander Oy Pihlajamäentie 32 A 00710 Helsinki Puh. 09 387 6284 www.kivilevander.fi
KL-Sähkö Ky Kulotie 4 45200 Kouvola Puh. 0400 253 706	Koirantrimmaaja Pirjo Hjelm Lahdentie 675 Kerava Puh. 09 291 0303	Kone-Ketonen Oy Kehätie 25 Kristiinankaupunki Puh. 040 584 2084	Konehuolto A. Uotila Urheilutie 34 31400 Somero Puh. 0400 534 066	Konekorjaus Laaksonen Nummitie 256 04370 Rusutjärvi Puh. 040 504 4830	Hyvää joulua!	Korjaamo Suutarinen Ky Liikkasentie 286 49660 Pyhäntä Puh. 05 355 1002
Kouvolan mattoasennus ja saneeraus Oy Kanervintontie 5 D 45200 Kouvola Puh. 045 899 4608	Kuljetus Heikki Eerikäinen Oy Kaartitie 1 12100 Oitti Puh. 0400 485 669	Kuljetus M. Alatalo Ky Somerharjuntie 88 54580 Somerharju Puh. 0400 754 631	Kuljetus-Loikkanen Ky Hiitolankatu 14 80200 Joensuu Puh. 0400 882 332	Kuljetusliike Matti Löflund Oy liittala Puh. 040 849 7189	Kuljetusliike Olli-Heikki Haavisto Paimio Puh. 040 012 3234	Hyvää joulua!
Kuljetuspalvelu Noutajat Ky Siitatie 6 21290 Rusko Puh. 040 738 1022	Hyvää joulua!	Kuortaneen Urheiluopistosäätiö www.kuortane.com	Kyllikki Halttunen Leppävesi Puh. 014 632 924	Kylmä- ja kodinkonehuolto Manninen Kauppakatu 3 89600 Suomussalmi Puh. 0400 281 991	L	L S Kirjanpito Oy Isonjärvenkuja 10 02940 Espoo Puh. 040 762 5032
Lahten Laukkukorjaamo Mariankatu 14 15110 Lahti Puh. 03 782 3518	Lapin Teollisuusrakennus Oy www.ltr.fi	Lappeenrannan Ravitalli Raviradantie 13 53850 Lappeenranta www.lappeenraviti.fi	Lasi ja Peili Hallikainen Karjalankatu 12 Pori Puh. 0400 991 934 www.lasijapeilihallikainen.fi	Lasi-Liski Oy Sahakatu 1 21200 Raisio Puh. 02 439 7402	Hyvää joulua!	Laskenta ja Konsultointi Kilpeläinen Oy Sepänkatu 4 A 40100 Jyväskylä Puh. 014 618 125
Laukaan Toimintaterapia Brittilänranta 16 41330 Vihtavuori Puh. 050 545 7099	Lehto Peat Ekologiset koiranhoitoaineet Tilaa:www.peatcare.com	Lemmikkikellari Riemu Launenkatu 70 Lahti Puh. 044 720 4170 www.riemukauppa.fi	Lemmikkipalvelu Turrimurri Kymenlaaksonkatu 28 48100 Kotka Puh. 040 768 5510	Lemmikkiservice JR Tmi Everstinkuja 5 A 02600 Espoo Puh. 050 070 4859	Liuskemestarit Oy Koulutie 44 Orivesi Puh. 020 799 5669 www.liuskemestarit.fi	Loimaan Talouhuolto Jarmo Ruohi Oy Puh. 040 053 4373 www.loimaanhalouhuolto.fi

Rauhallista Joulua opaskoirille toivottavat:

L	Lomakylä Kaksilautanen Oy Kiilopääntie 9 99830 Saariselkä www.kaksilautanen.fi	LSH-Yhtiö Oy Hietalahdenkatu 12 00180 Helsinki Puh. 045 230 3940	LVI-Insinööriomisto Akel Oy Hömötiaisentie 1 Reijola Puh. 040 590 7857	LVI-Tikko Ky Käikätu 25 18130 Heinola Puh. 040 577 1977	M	M3 Logistiikka Oy Polarpakintie 4 13300 Hämeenlinna Puh. 0400 873 816	
Maanrakennus Maamyrrä Oy Ilmolantie 62 Perttula Puh. 040 511 7069	Maanrakennus Pasi Virtanen Ky Kettutie 18 28600 Pori Puh. 0500 664 625	Man-Metalli Oy Jäspiläntie 12 04250 Kerava Puh. 0400 210 001	Mann Lines Oy Konttikatu 16 20200 Turku Puh. 02 275 0000	Hyvää joulua!		Marse-Siivous Oy Ainontie 2 A 9 36200 Kangasala Puh. 045 275 2995	Martinlaakson apteekki Kivivuoventie 4 01620 Vantaa Puh. 09 8553 1400
Martinlaakson Huolto Oy Kukintie 3 01620 Vantaa Puh. 09 878 051	Marttinen Tero Tapani Vaimosniementie 185 51200 Kangasniemi Puh. 0400 765 2674	Masa-Team Oy Hammarintie 8 12400 Tervaskoski Puh. 0400 330 601	Matka-Jortikka Tmi Härkatie 1 27710 Köyliö Puh. 040 022 5250 www.matkajortikka.fi	Matura Korhonen Oy Suonpääntie 36 41940 Vesanka Puh. 040 527 4926	Medifon Oy www.medifon.fi	Metallituote Lahtinen Seunalehdontie 1 43700 Kyyjärvi Puh. 0400 564 958	
Metos Oy Ab Kalustetehdas Putkitie 4 Sorsakoski Puh. 0204 3913 www.metos.com	Metsätyö Vikström Oy Parkkilantie 444 93100 Pudasjärvi Puh. 0400 540 0710	Mika Brännare Tmi Kerässiepiintie 765 99300 Muonio Puh. 0400 123 269	Mr Isännöinti Rajakankaantie 18 66400 Laihia Puh. 050 583 7378	Musti ja Mirri Haukipudas Kirkkotie 1 Haukipudas Puh. 045 278 6344	N	Naarajärven Apteekki Seunalantie 1 76850 Naarajärvi Puh. 015 422 170	
NC-Point Oy Savirunninkatu 6 04260 Kerava Puh. 09 274 6910	Neopoint Oy Koivuvaarankuja 2 01640 Vantaa Puh. 040 841 8829	Neuvonta Rauhala Oy Huhtalontie 2 60220 Seinäjoki www.smedia.fi	Niilolan Tila / Hevosten Hyvinvointikeskus Vuokontie 431 83900 Juuka Puh. 050 566 1466 www.niilolanhevostuotamo.fi	NMC Cellfoam Oy Eturuskontu 2 33720 Tampere Puh. 050 465 1611	Hyvää joulua!		
Nykarleby Fastighetservice Ab Forsby Byväg 22 Nykarleby www.nykarlebyfastighetservice.com	Nätinummen Isännöinti Oy Kreetankatu 4 Turku Puh. 0400 829 008	O	Osteopatiaklinikka Aurinkotuuli Kuunkierros 3 Espoo Puh. 045 650 6131	P	varattu		
Palosaaren Sähkö Oy Nuottatie 1 Kuusamo Puh. 040 354 5417 www.palosaarensahko.fi	Parturi-kampaamo Hairplay Kiilpienkatu 12 Jyväskylä Puh. 014 213 284	Parturiliike Ritva Isokangas Palttaaninkatu 35 Haapajärvi Puh. 050 521 2997	Patajoki & Tarkkala Oy www.patajokitarikkala.fi	Pedersöre Skogsentreprenad Ab Näpevägen 394 66900 Nykarleby Puh. 050 308 8041	Peltitarve Oy Kivikonlaita 24 00940 Helsinki Puh. 020 741 2770	Perspectum Messeniuksenkatu 10 A 00250 Helsinki Puh. 050 338 5675	
Pesula Marko I. Lahtinen Oy Kankaanpää Puh. 02 578 1818	Petri Mälkiä Tmi Kirkkotie 53 Kantele Puh. 0500 714 489	Pieneläinhoito Päivän Karvatutrit Mynämäki Puh. 044 209 9660 www.painkarvatutrit.com	Pirkanmaan Lattia-Asennus Oy Takamaantie 2 D Pirkkala Puh. 040 741 2635	Pizzeria Kebab Torino Kaivokatu 5-7 18100 Heinola Puh. 03 715 2919	Pogostan Asuste ja Luontaistuote Erja Pulkkinen Tmi	Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoidopiiriin kuntayhtymä OYS www.pshp.fi	
Pohjolan Matka Oy Laakeritie 1 90630 Oulu Puh. 020 130 3553	Polttomaaaloamo Topio & Topio Oy	Predding Oy tukee Opaskoirien koulutusta	Providental Oy Metsärinteentie 30 02420 Jorvas Puh. 040 557 0941	Psykoterapia- ja työnohjauspalvelu Pertti Muurinen Tupavuorentie 41 Turku Puh. 0400 879 344	Pudasjärven Vesiosuuskunta www.pudasjarvenvesi.fi	Pudasjärven Vuokratat Oy Varsitie 7 Pudasjärvi Puh. 040 828 8241	
varattu	Puutarha Ekman Puh. 040 559 0360	Q	Q-live Oy Loimukoivunkatu 7 04480 Haarajoki Puh. 0400 103 279	R	Raahen Talonhoito Oy Mestarinkatu 6 92120 Raahe Puh. 040 687 5920	RaikasKoti Laitila Puh. 050 330 9576 www.raikas kotisivuus.fi	
Rakennus Mäntylä Oy Rouskutie 10 24280 Salo Puh. 040 567 2644	Rakennus- ja Huoltopal- velu J. Anttilainen Oy Porkalantie 22 Vääkky Puh. 0400 843 698	Rakennusliike Harju-Heikkilä Oy Ravikuja 151 Kauhajoki Puh. 0400 123 078	Rakennusliike V. Mättölä Oy Koulutie 7 Mäntymäki Puh. 015 683 760 www.mattola.com	Rakennuspalvelu V.M Rita Oy Revonpolku 5 Kolari Puh. 0400 420 485	Rakennuspalvelut Tmi P. Suominen Talaskatu 1 A 1 Mikkeli Puh. 044 366 6732 paulisuominen@hotmail.com	Rakennustyö Taisto Ollila Tmi Soltintie 16 08680 Lohja Puh. 050 511 8024	
Rakennusurakointi Hannu Nieminen Riihikankaantie 299 35700 Viipula Puh. 044 023 8731	Rakennusurakointi Juha Viskari Anttola Puh. 050 055 5870	Rakennusyritys J&M Kaukinen Oy Rinteentie 16 Salo Puh. 0400 533 989	Rakennuttajapalvelu Tauno Mäki Oy Marontie 13 Tuusula Puh. 040 511 0050	Ravintola Toca Unioninkatu 18 00130 Helsinki Puh. 044 237 9922	Reijo Ruohola Tmi Kangaskatu 28 B 15850 Lahti Puh. 0500 352 038	Retro Puu/ Enkelikeidas Retro Isontalonkuja 12 23100 Mynämäki Puh. 044 055 5017	
Risto Rantala Oulu Puh. 0500 758 612	RKW Finland Oy Ulasoorintie 185 28600 Pori www.rkwfinland.fi	Roihupellon Rengas Oy Tulppatie 16-18 A 00880 Helsinki Puh. 020 734 8780	Rauhallista joulua !		Roquette Nordica Oy Ahventie 4 a 20 02170 Espoo Puh. 09 3158 5700	Rymättylän Tili ja Kiinteistö Oy LKV Rajatie 2 Merimasku Puh. 02 436 7010	Räyskälä-Säätiö Räyskäläntie 311 12820 Räyskälä Puh. 0400 907 698
S	S & J Thil Ky Saahkarlahdentie 113 A 78200 Varkaus Puh. 050 495 5319	SADE Innovations Oy Joensuunkatu 7 24100 Salo Puh. 0500 740 115	Salon Akvaarioliike Oy PetMart Vilhonkatu 11-13 Salo Puh. 02 731 6950 www.salonakvaario.fi	Salon Puhdistuspalvelu Oy Hirsimäentie 6 Salo Puh. 0400 873 022	Savisillaan eläinlääkintä Savisilla 1 Ylivieska Puh. 08 428 811 www.savisilta.fi	SCC Installation Ltd Oy Aittakarinkatu 38 26100 Rauma Puh. 050 353 8171	
Siikluoman kotityöpalvelu www.siikluoma.fi Kotisivoukset	Siivouspalvelu Lukkarila Oy Satamakatu 34 67900 Kokkola	Sirkun Kotisairaanhoido Oy Kirkkonummi	Sisustusarkkitehtitoimisto dSign Oy Kalevankatu 31 A Helsinki Puh. 020 795 9690	Steripolar Oy Sinimäentie 8 02630 Espoo Puh. 09 4176 0600	Suomen Allergiaterveys Oy Paciuksenkatu 19, Helsinki Puh. 09 473 351 www.allergia.fi	Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry	
Sähkö-Wathén Oy Vanajantie 13-15 C 00510 Helsinki Puh. 0400 305 414	Sähköinsinööriomisto Seppo Räsänen Oy Tammelanatie 8 03600 Karkkila Puh. 0500 408 029	Sähköpalvelu Keskitalo Ky Kasvihuoneentie 14 90440 Kempele Puh. 044 262 7499	Sähkötyö Rintamäki Oy Teollisuuskatu 16 Masku Puh. 02 431 7317	Sähköveijarit Ahjokatu 12 40100 Jyväskylä Puh. 020 752 9220	T	T. Koistinen Tmi Losotöräntie 24 87970 Jorjua Puh. 050 571 1006	
T. Nummijärvi Tmi Kangaskuja 24 61910 Kauhajoki Puh. 040 506 2725	Taide- ja toimintapaja Lillipori Lukkoilantie 4 Jämsä Puh. 040 582 9476	Taksi Ismobilli Vihti	Taksi Kirsi Lamberg Janakkala Puh. 0400 306 236	Taksi Tapio Harjula Tarhakuja 6 32300 Mellilä Puh. 0500 741 544	Taksi Tommy Louhula Oy Helsinki Puh. 050 364 7457	Taksiliikenne Laurila Oy Lepsämä Puh. 045 136 5900	
Taloco Oy Terminaalintie 6, Oulu Puh. 0400 687 499 www.taloco.fi	Talotimppa Oy Tähtelänkujat 4 L 3 86600 Haapavesi Puh. 0500 438 420	TeeKoo-Auto Oy Osuusmyllynkatu 5, TRE Puh. 040 708 4636 www.teekooauto.fi	Tehdas Teatteri Itäinen Rantakatu 64 20810 Turku Puh. 050 412 2344	Tehorakentajat Törmälehto Oy Ojanperäntie 78 86680 Vattjusjärvi Puh. 040 680 3265	varattu		
Tilataksi Avikainen Mikkeli Puh. 044 070 7073 www.taksiavikainen.fi	Tiliala Oy www.tiliala.com	Tiliekspertti M. Vink Oy Erkontie 20 Orimattila Puh. 03 884 830 www.tiliekspertti.fi	Tilihelpi Oy Kenraalintie 10 46800 Myllykoski Puh. 05 353 0316	Tiliterä Ky Gummeruksenkatu 11 b 40100 Jyväskylä Puh. 050 361 5070	Tiltoimisto Debet & Kredit Malminkari 13 A Helsinki Puh. 09 346 2340	Tiltoimisto K. Keinänen Isännöitsijänkuja 3 10470 Fiskari/Raasepori Puh. 0400 414 738 www.tilikeinanen.fi	
Tiltoimisto Petra Sjoman/ Tiltoimisto Kalkulaattori Oy Sorinkatu 4 C 33100 Tampere Puh. 040 590 7837	Tiltoimisto Reijo Lehtimäki Oy Puh. 02 273 3200 www.tiltoimistolehtimaki.com	Timon Metsätyö Tmi Taimitie 14 92140 Pattijoki Puh. 050 306 9900	Hyvää joulua!		TK DIGI-SOUND OY Marjanimentie 74 Helsinki www.digi-sound.fi	Tommin Viihdepalvelu Yrttipolku 4 B 95675 Meltosjärvi www.tomminkaraoke.fi	
Tornion apteekki Satamakatu 3 A 95400 Tornio Puh. 016 480 014	Tuija Ukonmäki Oy LKV Kauppatie 7 04300 Tuusula Puh. 020 741 6300	Turun Timanttisahaus Oy Lampitie 12 Raisio Puh. 040 071 3388 www.turunimanttisahaus.fi	Tuula Elo toivottaa Hyvää Joulua Opaskoirille!	Twister Marine Oy Herttualantie 157 36200 Kangasala Puh. 040 501 4114	HYVÄÄ JOULUA!		

Hyvää joulua
ja onnellista uutta vuotta
kaikille lukijoille
ja ilmoittajille

Opaskoiran joulu ry

Onko lemmikkisi stressaantunut? Menikö vatsa sekaisin mässäilystä?

100% luonnolliset täydennysrehuvalmisteet koirille ja kissoille.
Tuotteissa ei ole käytetty täyteaineita, ne sisältävät ainoastaan aktiivisia ainesosia.

Valmistettu Britanniassa

nutrazyl™

- Lievitystä stressi- ja pelkotiloihin (ilotulitteet, matkustaminen)
- Rauhoittaa käytöstä
- Nopea vaikutus
- Helppo annostella

nutradigest™

- Tukee ruuansulatusta
- Tukee hyödyllisten bakteerien kasvua
- Elvyttää suolen mikrobiflooraa
- Sitoo toksiineja
- Parantaa ulosteen koostumusta
- Hyvin maistuva
- Vähentää ilmavaivoja